

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OVOCE

2023

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Ovocnářská unie České republiky, Holovousy
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
WAPA, The World Apple and Pear Association, Belgie

Odbor rostlinných komodit MZe

Aorky:

Ing. Veronika Němcová, MZe

Bc. Irena Buchtová, MZe

Ředitel Odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Aorky touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. Martin Ludvík, Ovocnářská unie ČR

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha I

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-744-3, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OVOCE

LISTOPAD
2023

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a opatření EU u komodity ovoce	5
Světový trh	50
Produkce ovoce v ČR	54
Produkční ovocné sady v ČR	60
Integrovaná produkce ovoce v ČR	68
Ovocné školkařství v ČR	70
Zpracovatelský průmysl ovoce v ČR	73
Skladovací kapacity v ovocnářství ČR.	76
Cenový vývoj ovoce v ČR	78
Spotřeba ovoce v ČR.	81
Zahraniční obchod s ovocem v ČR.	83
Přehled o užití ovoce mírného pásma v ČR	88
Přílohy	89
Příloha č. 1 – Zahraniční obchod ČR s čerstvým a zpracovaným ovocem	89
Příloha č. 2 – Nejvýznamnější země zahraničního obchodu ČR s ovocem	94
Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR	96
Příloha č. 4 – Struktura celkových sklizní ovoce v produkčních plodných a extenzivních sadech v ČR	97
Příloha č. 5 – Přehled uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny.	99

ÚVOD

Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v sektoru ovoce, dále o změnách a základních pravidlech týkajících se společné organizace trhu EU u komodity ovoce. Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu z listopadu 2022. Použité údaje jsou zpracovány podle dostupných informací k září 2023, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou v roce 2023 pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na internetové adrese: <http://www.eagri.cz/>, navigace – zemědělství, publikace a dokumenty, rostlinné komodity, ovoce.

SOUHRN

Zimu 2021/2022 lze hodnotit jako teplotně normální a srážkově dokonce nadnormální, ve středních polohách byla tato zima teplotně nadprůměrná, přičemž sněhové srážky rychle odtávaly prakticky ve všech polohách. Duben 2022 lze označit, stejně jako v předchozích několika letech, za velmi chladný, větrný a suchý. Mrazivé počasí se v tomto měsíci vyskytlo ve třech vlnách, a ačkoliv na většině území ČR neklesaly teploty příliš hluboko pod bod mrazu, dlouhotrvající a opakované působení způsobilo ve spojení s deficiencí půdní vlhkosti a větrným počasím na řadě ovocných kultur poškození květních orgánů a vyvíjejících se plůdků. Tato celoevropská vlna mrazů způsobila významné škody na peckovinách zejména v jihozápadní Evropě. Zpočátku pomalejší vývoj vegetace byl u většiny ovocných druhů akcelerován v letních měsících výraznými dešťovými srážkami a nástupem vysokých teplot. Od druhé poloviny června až do konce srpna 2022 sužovala celou Evropu rekordní vedra, kdy teploty přesahovaly 40° C.

Na produkci ovoce se pozitivně projevil až významné srážky z druhé poloviny srpna a září. Obdobně jako v předchozích letech měly náhlé změny počasí značný vliv na opakované přemnožování a výskyt některých patogenů. Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2022 celková produkce ovoce v ČR objemu 343,3 tis. t, což je v meziročním porovnání nárůst o 7,5 %. Celková produkce jablek v ČR činila 223,5 tis. t. Z produkčních sadů se sklídilo 165,0 tis. t ovoce, což je v porovnání s předchozí sklizní nárůst o 23,3 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o 17% zvýšení. Produkce jablek v tomto roce dosáhla 138,2 tis. t jablek.

Na produkci ovoce v roce 2023 se negativně projevil dlouhé velmi chladné jaro s výskytem četných mrazových epizod a rovněž dlouhodobé sucho. Řada ovocných plodin byla poškozena buď fatálně nebo kvalitativně. Na rozdíl od jiných let vznikla v tomto roce řada poškození mrazem ještě v uzavřených pupenech. Nejvýraznější mrazové vlny se vyskytovaly prakticky od konce března až do května 2023, což se negativně projevil zejména na úrodě meruněk a broskví, výrazné poškození bylo zaznamenáno v některých lokalitách také u višni a třešni (zejména na jižní Moravě). Dlouhé kvetení, chlad a nízké aktivity včel vedly u slivoní k různému stupni propadu násady. Rozložení dešťových srážek bylo v tomto roce velmi netypické. Vydatné dubnové srážky byly vystřídány dlouhým obdobím téměř bez deště, což způsobilo výskyt četných houbových infekcí a zvýšené riziko hnilob ovoce. Následující období letních vysokých teplot navíc způsobilo menší kalibry plodů (zejména třešni a višni). V červenci se opět začaly vyskytovat hojné deště, v oblastech jižní Moravy dokonce silná krupobití. Podzimní příznivé počasí prodloužilo vegetaci a napomohlo tak k dohnání deficitu ve velikostech plodů. Celková produkce jablek v roce 2023 však bude v ČR i celé EU nižší a kvalitní produkce nebude nadbytek. Odhaduje se, že celková produkce ovoce v ČR v produkčních sadech dosáhne v roce 2023 objemu 123,8 tis. t, což by byl v meziročním porovnání pokles o 25 % a ve srovnání s pětiletým průměrem by se jednalo o 17% snížení. Sklizeň jablek je v roce 2023 odhadována podprůměrná v objemu 100,6 tis. t, což je v porovnání s předchozím rokem o 27 % méně, oproti pětiletému průměru se jedná o 18% pokles.

Sezóna 2022/2023 byla charakteristická vyšší sklizní a tedy vyšší zásobou jablek na začátku skladovací sezóny. Vysoká úroda byla i v řadě dalších zemích. Rovněž sklizeň v extenzivních sadech a zahradách

byla velká, což znamenalo zejména na podzim vysoké samozásobení. To se projevilo v nízké poptávce po jablkách. Na evropském trhu od začátku sezóny převyšovala nabídka nad poptávkou. Ceny se po celou dobu skladovací sezóny pohybovaly na nízkých úrovních a buď stagnovaly nebo se dokonce snižovaly. Pouze nízké ceny umožňovaly vyšší poptávku, aby se jablka ze skladů prodala. S ohledem na velmi nízké ceny jablek na zpracování zůstala část úrody jablek v sadech nesklizena. Odhaduje se, že se z těchto důvodů nesklidilo téměř 10 tis. t jablek. Celý tuzemský trh byl navíc pod tlakem vysoké nabídky velmi levných jablek z Polska.

V obchodní síti v ČR se v marketingovém roce 2022/2023 prodalo 108 tis. t jablek, což je téměř stejné množství minulého roku, z toho tuzemská konzumní jablka činila 61 tis. t. Podíl tuzemských jablek na maloobchodním trhu tak dosahoval 57 %, což představuje meziroční nárůst o 18 %. Dále lze odhadovat, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 13 tis. t jablek, což je o 9 tis. t méně než v předchozím roce. To podtrhuje nízkou poptávku od konečných spotřebitelů v důsledku vysoké úrovně samozásobení.

Celková výměra ovocných sadů v ČR činí v roce 2023 podle ČSÚ 12 455 ha, z toho produkční sady dosahují 11 206 ha, což představuje meziroční pokles o 8,3 %. Věková struktura těchto sadů není optimální – v roce 2023 podíl přestárých sadů činí 39,6 %, zatímco podíl mladých výsadeb dosahuje 16,4 %. V posledních letech dochází k výrazným redukci ploch produkčních sadů. Důvodem klučení je špatná ekonomická situace ovocnářských podniků, způsobená nejen nepříznivým vývojem počasí v posledních letech, problémy s odbytem produkce, vývojem cen ovoce na trhu EU, nedostatkem sezónních pracovníků, ale též zvyšujícími se náklady na energie, skladování, pohonné hmoty, hnojiva, postřiky, obalové materiály apod. Tuto nepříznivou situaci významně ovlivnilo i zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU v roce 2014 stejně jako embargo na vývoz ovoce do Běloruska, vyhlášené v lednu 2022, což mělo za následek přetlak polských jablek na středoevropském trhu, určených původně pro ruský trh.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvým a sušeným ovocem je stále vysoce pasivní. Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2022 meziročně poklesl o 5,1 % na 578,9 tis. t, hodnota dovezeného zboží se však mírně zvýšila na 19,8 mld. Kč. V porovnání s předchozím rokem klesl dovoz pomerančů, mandarinek, banánů, grapefruitů, jablek, švestek a broskví. Naproti tomu se meziročně zvýšily dovozy meruněk, nektarinek, jahod, malin a rybízu. Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Španělsko, Itálie a Polsko, dále pak Řecko a Belgie.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu se v roce 2022 meziročně zvýšil o 5,5 % na 132,3 tis. t o celkové hodnotě 3,9 mld. Kč především díky nárůstu vývozu moštových jablek a též hrušek. Ovoce z ČR směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko, do Rakouska, dále do Polska, Německa a Nizozemska.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY OVOCE

Do této kapitoly je zahrnuto:

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
2. Vnější obchodní politika EU v oblasti ovoce
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Společná zemědělská politika – přímé platby
6. Společná organizace trhu v sektoru ovoce a zeleniny
 - 6.1. Organizace producentů v rámci SOT ovoce a zeleniny
 - 6.2. Nová společná zemědělská politika (SZP) od roku 2023 a OP
 - 6.3. Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)
 - 6.4. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny
7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT
8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě ovoce
9. Kontrola jakosti ovoce a ovocných výrobků

I. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.). Od 1. 1. 2022 nabylo v oblasti zahraničního obchodu účinnosti nové NV č. 333/2021 Sb., které je implementací nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2152 a prováděcího nařízení Komise (EU) 2020/1197. Informace o systému Intrastat, zejména o předávání Výkazů, o získání a použití programového vybavení k elektronickému zasílání Výkazů a další informace je možné najít v části „Intrastat“ na internetových stránkách Celní správy ČR na adrese www.celnisprava.cz.

Pro rok 2023 jsou v oblasti Intrastatu připraveny dvě změny. Nasazení validace ID Partnera a úprava formuláře „Oznámení o změně registračních údajů“, která souvisí s podáním zjednodušeného hlášení.

Povinnost vykazovat údaje pro Intrastat v ČR vzniká osobám (právníckým i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, které vyvezly zboží do jiného členského státu anebo dovezly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných k DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnícké osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data

pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty vyvezeného nebo dovezeného zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvláště za vyvezené a zvláště za dovezené zboží. Výše prahů se novou právní úpravou nemění a zůstávají na 12 mil. Kč v obou směrech obchodu. Významnou změnou a zjednodušením je zavedení možnosti **zjednodušeného vykazování** pro zpravodajské jednotky, které umožňuje po splnění určitých podmínek odeslat jedno hlášení ročně bez uvedení podrobných údajů. Základní podmínkou je dosáhnout prahu pro vykazování ve výši 12 mil. Kč a zároveň nepřekročit celkovou hodnotu 20 mil. Kč ve směru dovozu zboží z jiného členského státu EU nebo ve směru vývozu.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2152 o evropských podnikových statistikách a zrušení deseti právních aktů v oblasti podnikových statistik,
- b) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1197, kterým se stanoví technické specifikace a úprava podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2152 o evropských podnikových statistikách a zrušení deseti právních aktů v oblasti podnikových statistik,
- c) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, v platném znění,
- d) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1998,
- e) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1470, o klasifikaci zemí a území pro evropské statistiky mezinárodního obchodu se zbožím a o geografickém členění pro jiné podnikové statistiky,
- f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení /EU) 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- g) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Nařízení vlády č. 333/2021 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky,
- Vyhláška č. 328/2020 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 245/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 427/2022 Sb., o aktualizaci číselníku Seznam zboží, které není určeno pro zjednodušené vykazování do systému Intrastat,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 497/2021 Sb., o zavedení číselníku Seznam zboží, které není určeno pro zjednodušené vykazování do systému Intrastat,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 498/2021 Sb., o zavedení číselníku Seznam vybraného zboží s doplňkovými statistickými znaky,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,

- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vnější obchodní politika EU v oblasti ovoce

EU je celní uníí vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/ nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1 x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Jednání o dalších smlouvách pokračují a EU se tak snaží rozšířit počet zemí, se kterými je možno obchodovat s celními preferencemi, a také odstranit další netarifní překážky obchodu.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U ovoce je v těchto zemích situace rozdílná. Zatímco **Island** má nulová cla na dovoz ovoce z EU, **Norsko** si dovozní cla zachovalo u některých druhů ovoce (např. citrusové plody pro krmené účely, třešně a višně) a cla jsou v některých případech navázána na produkční období (jablka, hrušky, švestky, jahody). V říjnu 2018 vstoupila v platnost ujednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky mezi touto zemí a EU. V oblasti ovoce byl liberalizován pouze vývoz některých položek vařeného ovoce z EU do Norska. **Švýcarsko** chrání svůj trh ještě ve vyšší míře. Cla na dovoz z EU jsou uplatňována na širokou škálu ovoce s občasným využitím celních preferenčních kvót. Jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty mezi EU a Švýcarskem od roku 2009 neprobíhají. V květnu 2021 navíc Švýcarsko odmítlo přijmout Institucionální rámcovou dohodu s EU. Na základě tohoto kroku EU zastavila veškerá jednání o novelizacích stávajících dohod a schvalování nových vzájemných dohod.

K 31. 1. 2020 vystoupila z EU Velká Británie a v květnu 2021 vstoupila v platnost Dohoda o obchodu a spolupráci s EU. Díky této Dohodě se podařilo ve vzájemném obchodě zachovat nulová cla a bezkvótový přístup pro všechny produkty splňující pravidla původu EU. Obchod však poznamenala zvýšená administrativní a finanční zátěž z důvodu zavedení celního řízení a dalších standardních pravidel obchodu se třetími zeměmi.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. Zatímco **Albánie** uplatňuje cla do 10 % ad valorem¹ při dovozu ovoce z EU pouze na několik málo položek (ostatní hroznové víno, melouny a jahody), **Černá Hora** má dovozní cla zavedena v různé výši (většinou do 10 %) u většiny druhů čerstvého ovoce (mimo např. ořechů, banánů, datlí, fíků, sušeného hroznového vína, rybízu a některých citrusových plodů). Při dovozu ovoce z EU do **Severní Makedonie** dosahují cla u některých položek 25 až 50 % (např. stolní hroznové víno, jablka, hrušky, třešně, jahody atd.), zatímco některé položky mají nulová dovozní cla (např. banány, ořechy nebo citrusové ovoce). Dovoz veškerého ovoce z EU do **Srbska** nepodléhá žádným clům. **Bosna a Hercegovina** uplatňuje cla na dovoz ovoce z EU jen u některých položek (např. čerstvé hroznové víno, vodní melouny, třešně nebo jahody).

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je Středomoří. U ovoce se však celního zvýhodnění podařilo dosáhnout pouze u některých zemí. **Maroko** cly zatěžuje dovoz pouze některých druhů ovoce z EU (např. některé položky mandlí a jablek; u jablek a čerstvých sladkých

¹ Stanovení celní sazby ad valorem znamená její určení procentním podílem z celní hodnoty (ceny). Dále v textu jsou celní sazby uváděny bez dodatku ad valorem.

mandlí je otevřena bezcelní kvóta). **Alžírsko** obecně uplatňuje na ovoce z EU dovozní cla MFN² ve výši 30 %. Na dovoz mnoha položek ovoce však Alžírsko v současnosti uplatňuje ochranná opatření, kdy je clo naopak zvýšeno na 120 % (např. u čerstvých citrusů, hroznového vína, vodních melounů, jablek, hrušek, meruněk, třešní a bobulového ovoce). **Tunisko** má dovoz ovoce zatížen sazbou cla ve výši 50 % u naprosté většiny položek (s výjimkou např. čerstvých hořkých mandlí, lískových ořechů a některých položek banánů, u kterých jsou cla nulová). **Turecko** uplatňuje při dovozu z EU cla na naprostou většinu položek ovoce přesahující často 50 %. Nejsou však výjimkou ani cla vyšší. U některých položek ovoce (např. některé druhy jablek, hrušek a broskví) Turecko poskytuje celní kvóty s různě sníženými cly. Některé země regionu neuplatňují žádná dovozní cla na ovoce z EU (**Egypt, Jordánsko**). Naopak dovoz ovoce z EU do **Izraele** je zatížen různě vysokými cly u většiny položek této kategorie. Na mnoho položek však Izrael při dovozu z EU poskytuje bezcelní kvóty. Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhala do května 2019 s Tuniskem, z politických důvodů v Tunisku bylo však jejich pokračování zatím přerušeno. Mezi Marokem a EU se zatím poslední jednání o liberalizaci obchodu uskutečnila v dubnu 2014. Jednání s Egyptem, která byla zahájena v roce 2013, jsou v současnosti pozastavena.

V letech 2013 až 2017 vstoupily v platnost dohody o volném obchodu se státy Andského společenství a Střední Ameriky (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador). **Peru** má pro dovoz všech položek ovoce z EU nulová cla, kromě některých položek banánů zatížených 6% clem. **Kolumbie** si ponechala dovozní cla na některé položky ovoce ve výši 9 % (např. některé položky citrusového ovoce, jablka, hrušky, meruňky, třešně a broskve).

Ekvádor se v roce 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Při dovozu většiny položek skupiny ovoce z EU do Ekvádoru dojde k úplnému odstranění cel nejpozději do 10 let od vstupu dohody v platnost. Většina položek ovoce má však již nyní při dovozu z EU nulová cla. Obchodní dohody EU s **Hondurasem, Nikaraguou a Panamou** jsou prozatím prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila **Kostarika a Salvador** a v prosinci téhož roku také **Guatemala**. Tyto země Střední Ameriky v oblasti ovoce poskytují nulová cla na většinu položek při dovozu z EU. Výjimku tvoří švestky a trnky, na které je uplatňováno 4% dovozní clo (s výjimkou Panamy, kde je i toto clo nulové).

V červnu 2019 bylo dosaženo rámcové Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení **Mercosur** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). Dohoda je připravena k podpisu, stále však zůstává nedořešený požadavek některých členských států na silnější závazky Mercosuru v environmentální oblasti. Po vstupu dohody v platnost by mohlo dojít k odstranění cel při dovozu z EU do zemí Mercosuru u většiny položek ovoce a zeleniny.

V červnu 2016 bylo zahájeno jednání mezi EU a **Mexikem** o revizi Dohody o volném obchodu, které bylo uzavřeno v dubnu 2018. V červnu 2023 došlo ke vzájemnému potvrzení zájmu dokončit dohodu co nejdříve. Ovoce je však již v současnosti dováženo z EU do Mexika téměř bezcelně, kromě několika položek, na které je uplatňováno dovozní clo ve výši 20 % (banány, nektarinky a broskve). V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a **Chile**. Jednání byla technicky dokončena v říjnu 2021 a v prosinci 2022 bylo oznámeno dokončení politické dohody a podepsání dohody se předpokládá do konce roku 2023. Dovoz ovoce z EU do Chile je bezcelní již nyní.

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Cla na dovoz ovoce z EU do Jižní Koreje mají být z velké části odstraněna maximálně do 20 let od vstupu dohody v platnost, ale na většinu položek ovoce při dovozu do Jižní Koreje z EU jsou nulová již nyní. V prosinci 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se **Singapurem** a dohoda vstoupila v platnost v listopadu 2019. Dohoda stanoví, že dovoz všech zemědělských komodit a potravin z EU do Singapuru nepodléhá clu. U položek ovoce však Singapur již před platností dohody poskytoval MFN cla ve výši 0 %. V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU

² Základní princip obchodního systému v rámci Světové obchodní organizace (WTO), který stanovuje, že členské státy proti sobě nesmí používat diskriminující praktiky a že všechny výhody (včetně výše celních sazeb), které získá jeden člen, se vztahují i na všechny členy ostatní.

a **Japonskem**. U většiny položek ovoce dojde při dovozu z EU do Japonska k postupné liberalizaci maximálně do 10 let od vstupu dohody v platnost. Na straně dovozu ovoce z Japonska do EU byla u některých položek zachována specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hroznové víno, jablka, hrušky).

V roce 2013 bylo dokončeno liberalizační jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část Dohody je prozatím prováděna od září 2017. U ovoce došlo k úplné liberalizaci při dovozu z EU do Kanady, zatímco EU si u některých položek ovoce při dovozu z Kanady zachovala specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. na citrusové ovoce, stolní hroznové víno, jablka, hrušky).

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou** je v plném rozsahu uplatňována od září 2017. Díky ní se většina položek ovoce z EU na Ukrajinu bude dovážet bezcelně maximálně do 7 let od vstupu dohody v platnost. V roce 2023 jsou cla na dovoz těchto položek z EU na Ukrajinu většinou nulová a zbylá cla nepřesahují 5 % (s výjimkou jahod, u kterých činí dovozní clo 8,5 %). Na základě dohod o volném obchodu EU s **Moldavskem a Gruzii** byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzii. U ovoce tedy probíhá dovoz z EU do Gruzie bezcelně. Dovoz z EU do Moldavska je u naprosté většiny položek ovoce také bezcelní. Výjimku tvoří třešně s dovozními cly 1–2 %.

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání Dohody o volném obchodu s **Indií**. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se v roce 2013 prakticky zastavil. V květnu 2021 EU a Indie oznámily, že se dohodly na znovuoobnovení vyjednávání. První kolo jednání se uskutečnilo na přelomu června a července 2022. Páté kolo pak proběhlo v červnu 2023. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz ovoce clo MFN nejčastěji ve výši 30 %, výjimkou však nejsou ani cla 50 až 100 %.

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (DCFTA) s Malajsií a Vietnamem. V případě Malajsie se čeká na vyjádření malajské strany k možnosti obnovení dalších rozhovorů. **Malajsie** uplatňuje při dovozu ovoce MFN cla v rozmezí 0–30 %. Dohoda s **Vietnamem** vstoupila v platnost v srpnu 2020. Aktuálně Vietnam u ovoce uplatňuje při dovozu z EU cla MFN nejčastěji mezi 0 % až 10 %. Dohoda stanoví, že má dojít k odstranění cel na dovoz ovoce z EU do Vietnamu nejpozději do 6 let od jejího vstupu v platnost. V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s **Thajskem** a poslední negociační kolo se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku následně došlo k zastavení dalších jednání. V březnu 2023 však EU a Thajsko oznámily záměr obnovit jednání o moderní dohodě o volném obchodu s tím, že první kolo jednání by mělo proběhnout v září 2023. Thajsko zatěžuje dovoz ovoce MFN cly nejčastěji ve výši 30 až 40 %.

Od roku 2016 byla oficiálně zahájena jednání s **Filipínami**, v únoru 2017 proběhlo druhé kolo jednání a zatím však nebylo stanoveno datum dalšího jednání. Filipíny uplatňují na dovoz ovoce MFN cla ve výši 3 až 15 %. V září 2016 se uskutečnilo úvodní kolo jednání o dohodě o volném obchodu s **Indonésií** a v červenci 2023 proběhlo kolo patnácté. Indonésie aktuálně uplatňuje na dovoz ovoce MFN cla v rozmezí 5 až 20 %.

Jednání s **Austrálií a Novým Zélandem** o dohodě o volném obchodu byla formálně zahájena v červnu 2018 a první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. V případě Austrálie se dosud uskutečnilo patnáct negociačních kol (poslední v dubnu 2023). V případě Nového Zélandu byla jednání o dohodě o volném obchodu dokončena v červnu 2022 a dohoda byla podepsána v červenci 2023. Aktuálně Austrálie u ovoce uplatňuje při dovozu MFN cla ve výši 5 % FOB³ a Nový Zéland neuplatňuje cla žádná.

³ Hodnota zahrnující veškeré náklady s dodáním zboží na palubu lodí včetně daní, dávek a poplatků ukládaných z důvodu vývozu.

Druhy ovoce, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují vstupní ceny v EUR/100 kg

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (EU) 2017/892, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis
0805 10	Pomeranče sladké čerstvé, pomeranče ostatní
0805 21 0805 22 00 0805 29 00	Mandarinky (včetně druhů tangerinek a satsum), klementinky, wilkingy apod. citrusové hybridy, čerstvé
0805 50 10	Citrony čerstvé
0806 10	Hrozny čerstvé stolní, moštové
0808 10 80	Jablka konzumní čerstvá
0808 30 90	Hrušky konzumní čerstvé
0809 10 00	Meruňky čerstvé
0809 21 00	Višně čerstvé Višně pro průmyslové zpracování
0809 29 00	Třešně čerstvé
0809 30 20 0809 30 30 0809 30 80	Ploché broskve a ploché nektarinky Nektarinky čerstvé Broskve čerstvé
0809 40 05	Švestky čerstvé

Pramen: Nařízení Komise (EU) 2022/1998, příloha 2

3. Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazby daně z 20 % na 21 %. Snížené sazbě DPH (tj. 15 %) podléhá kapitola 08 celního sazebníku, tzn. jedlé ovoce a ořechy, slupky citrusových plodů, a kapitola 20, tzn. přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

4. Dotační politika

Realizaci podpůrných programů v roce 2023 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2023 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

- **1.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách**

Účelem je zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Předmětem dotace je vybudování funkční kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách mimo území hlavního města Prahy. U školek se dotace vztahuje na plochy určené k produkci školkařských výpěstků určených k výsadbě ovocných sadů, chmelnic, vinic a k produkci

školkařských výpěstků okrasných škoлек. Podmínkou je, že příjemce dotace bude s předmětem dotace podnikat min. 7 let.

Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Výše dotace:

- do 72 000 Kč/ha vybudované kapkové závlahy.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2022

Bylo čerpáno celkem 5 515,4 tis. Kč (při sazbě 72 000 Kč/ha) k vybudování kapkové závlahy na 80,9 ha sadů.

● **I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů**

I.R. – podpora restrukturalizace sadů v systému integrované produkce

Účelem této dotace je restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Předmětem dotace je plocha nově vysázeného ovocného sadu osázená odrůdami, které jsou uvedeny u programu v části B Zásad a obhospodařovaná podle Směrnice pro integrované systémy pěstování ovoce na půdách, které nepřekročí limity těžkých kovů uvedené ve výkladu dotačního programu. Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Žadatel musí doložit kromě jiných také potvrzení ÚKZÚZ o uznání předmětné sadby i potvrzení Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) o použití povolených odrůd a dodržení limitů těžkých kovů v půdě a doklad o registraci v SISPO. Příjemce dotace je povinen vlastnit doklad o účasti v SISPO a po celou dobu závazku být držitelem ochranné známky SISPO pro každý příslušný rok. Podmínkou je, že příjemce dotace bude podnikat s předmětem dotace a obhospodařovat jej podle Směrnice pro integrované systémy pěstování ovoce min. 10 let.

Výše dotace:

- a) sazba do 240 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou, a to jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní (nektarinek), slivoní (kromě myrobalánu), třešňí nebo višňí na výměře min. 0,5 ha, s min. počtem životaschopných jedinců stromů 800 ks/ha,
- b) sazba do 120 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou, a to jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní (nektarinek), slivoní (kromě myrobalánu), třešňí a višňí na výměře min. 0,5 ha, s min. počtem životaschopných jedinců stromů 400 ks/ha,
- c) sazba do 60 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou drobného ovoce (rybízů, angreštů, malin) na výměře min. 0,5 ha, s min. počtem životaschopných jedinců keřů 3 000 ks/ha.

► Vyhodnocení dotačního programu I.R. – rok 2022

Bylo čerpáno celkem 21 100,2 tis. Kč na výsadbu 101,2 ha ovocných sadů.

Notifikace DP I.I. a I.R. na sazbový režim – rok 2024

EK rozhodla o notifikaci obou DP na sazbový režim. Spuštění sazbového režimu proběhne v rámci „Zásad“ pro rok 2024. Další novinkou pro rok 2024 je zařazení borůvky mezi podporované druhy v rámci DP I.R.

Výše sazeb DP I.I. a I.R. v roce 2023 a v roce 2024

Dotační program	Zásady 2023 maximálně do výše	Zásady 2024
I.I.	72 000 Kč/ha	93 000 Kč/ha
I.R. – min. počet stromů 800 ks/ha	240 000 Kč/ha	334 000 Kč/ha
I.R. – minimální počet stromů 400 ks/ha	120 000 Kč/ha	193 000 Kč/ha
I.R. – minimální počet keřů 3 000 ks/ha	60 000 Kč/ha	97 000 Kč/ha

Pramen: MZe

- **I.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství**

Účelem této dotace je restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Předmětem dotace je plocha nově vysázeného ovocného sadu v režimu ekologického zemědělství na pozemcích v užívání žadatele mimo území hlavního města Prahy.

Plocha musí být osázená uznanou sadbou ušlechtilých odrůd, které jsou uvedeny v bodě 10 výkladu tohoto programu. Nelze uznat výsadbu stromů, které jsou tvořeny pouze podnožemi bez naštěpované ušlechtilé odrůdy. Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který je zároveň registrován jako osoba podnikající v ekologickém zemědělství. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Podmínkou je, že příjemce dotace bude podnikat s předmětem dotace a obhospodařovat jej min. 10 let. DPB musí být v LPIS označeny příznakem režimu obhospodařování přechodného období, resp. ekologického zemědělství (PO resp. EZ) nejpozději od data příjmu dokladů prokazujících nárok na dotaci do 31. 12. 2033.

Výše dotace:

- do 240 000 Kč/ha nově vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou ušlechtilých odrůd ovocných stromů broskvoní, hrušní, jabloní, meruněk, slivoní (kromě myrobalánu), třešní nebo višní s min. počtem životaschopných jedinců – stromů 800 ks/ha na výměře min. 0,5 ha,
- do 120 000 Kč/ha nově vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou ušlechtilých odrůd ovocných stromů broskvoní, hrušní, jabloní, meruněk, slivoní (kromě myrobalánu), třešní nebo višní s min. počtem životaschopných jedinců – stromů 400 ks/ha na výměře min. 0,5 ha,
- do 60 000 Kč/ha nově vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou ušlechtilých odrůd ovocných keřů angreštů, maliníků, ostružiníků, rybízů nebo borůvek (včetně jejich kříženců) s min. počtem životaschopných jedinců – keřů 3 000 ks/ha na výměře min. 0,5 ha.

► **Vyhodnocení dotačního programu I.V. – rok 2022**

Bylo čerpáno celkem 5 727,6 tis. Kč.

- **3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence proti šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.b. – Podpora některých činností souvisejících s plněním „Národního ozdravovacího programu pro ozdravení rozmnožovacího materiálu ovocných rostlin, révy a chmele od hospodářsky významných škodlivých organismů rostlin“ (NOPRM). Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Výše dotace:

- a) do výše 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů přímo souvisejících s úkony ozdravování, které stanovuje čl. 7 NOPRM,
- b) do výše 90 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů přímo souvisejících s úkony, které stanovuje čl. 8 NOPRM.

3.c. – Podpora testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s testováním množitelského materiálu. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

3.d. – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin a ozdravování genotypů révy, chmele a ovocných plodin, do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů dle výkladu dotačního programu.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2022

V rámci DP 3.b. bylo vyplaceno 2 873,8 tis. Kč, DP 3.c. bylo vyplaceno 654,9 tis. Kč, DP 3.d. 1 927,6 tis. Kč.

● 9.A.b. – Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

9.A.b.1. – Publikace doporučených odrůd a souvisejících informací poskytované pěstitelům zdarma. Žadatelem je pěstitelský svaz se souhlasem MZe vydávající publikace. Výše podpory je stanovena do výše 80 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů.

9.A.b.2. – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Žadatelem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz nebo jím pověřené osoby se souhlasem MZe, pořádatel výstavy. Výše podpory: fixní částka stanovená MZe podle významu pořádané akce.

9.A.b.3. – Pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost. Žadatelem je pořadatel nebo jím pověřené osoby (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2022

V rámci DP 9.A.b.2. bylo vyplaceno 1 699,6 tis. Kč, na DP 9.A.b.3. bylo čerpáno 133,3 tis. Kč.

● 10.E.d. – Podpora České technologické platformy rostlinných biotechnologií (Rostliny pro budoucnost)

Účelem je podpora činnosti technologické platformy zaměřené na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur, a plnění odborně příslušných cílů Strategické výzkumné agendy. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a zemědělskou a podnikatelskou praxí z oblasti biotechnologií. Odborná činnost se bude odehrávat na základě Strategické výzkumné agendy.

- **Program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“**

Člení se na podprogramy:

- 1) Podprogram 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“ určený na:
 - podporu obnovy a budování závlahového detailu,
 - podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.
- 2) Podprogram 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“ určený na
 - podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

Cílem programu je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav. Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Program funguje od roku 2017 a je notifikován u EK až do roku 2026. Více informací na:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/ostatni-opatreni-ve-vh/>

► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2022**

Ovocnářům bylo vyplaceno 4,67 mil. Kč.

- **Mimořádná podpora na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích v roce 2022**

Mimořádná podpora na přizpůsobení byla poskytnuta producentům v různých zemědělských odvětvích s cílem zejména zamezit prohloubení narušení trhů v důsledku zvýšených vstupních nákladů a omezení obchodu. Legislativně tato podpora vychází z Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/467.

Celkový rozpočet na toto opatření (831 mil. Kč) se skládal z finančních prostředků EU a z rozpočtu ČR. Mimořádná podpora byla poskytnuta na chov prasnic, kuřat chovaných na maso, na chov krav chovaných v systému chovu s tržní produkcí mléka, pro pěstitele jablek a pro pěstitele konzumních brambor. Částka určená pro **pěstitele jablek** činila 100,0 mil. Kč, sazba byla stanovena na 17 931,62 Kč/ha, podpora byla vyplacena na 5 399 ha sadů.

- **Mimořádná finanční podpora zemědělským odvětvím postiženým zvláštními problémy, které mají dopad na hospodářskou životaschopnost zemědělců v roce 2023**

Tato podpora byla poskytnuta producentům zemědělských odvětvích postižených dopady ruské agrese na Ukrajině a na jejich stabilizaci s cílem zajistit nediskriminační postavení českých pěstitelů ovoce, zeleniny, chmele a českých producentů mléka na jednotném evropském trhu.

Legislativně vychází z prováděcího Nařízení Komise (EU) 2023/1465 a nařízení vlády č. 306/2023 Sb., o stanovení některých podmínek provádění mimořádné finanční podpory zemědělským odvětvím postiženým zvláštními problémy, které mají dopad na hospodářskou životaschopnost zemědělců v roce 2023.

Celkový rozpočet na toto opatření se skládal z finančních prostředků EU a z rozpočtu ČR. Mimořádná podpora ve výši cca 243 mil. Kč byla poskytnuta na následující zemědělská odvětví: pro pěstitele ovoce, zeleniny, chmele, na chov krav chovaných v systému chovu s tržní produkcí.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Programy podpor PGRLF jsou připravovány v úzké koordinaci s Ministerstvem zemědělství a ostatními zainteresovanými subjekty s cílem zvýšit konkurenceschopnost českého zemědělství, lesnictví, potravinářství, přispět k rozvoji venkova, podpořit zaměstnanost ve venkovských oblastech a v neposlední řadě zabezpečit potravinovou soběstačnost České republiky.

V současné době zahrnuje nabídka podpůrných programů PGRLF deset programů určených pro zemědělské prvovýrobce, zpracovatele zemědělské produkce a podnikatele v oblasti zpracování dřeva a lesního hospodářství. Vedle primárních podpor ve formě subvence částí úroků z komerčních úvěrů je dnes poskytována přímá podpora pojištění či nákupu zemědělské půdy, nebo podpora ve formě úvěrů poskytnutých PGRLF. Významnou roli PGRLF plní prostřednictvím podpor pojištění hospodářských zvířat a plodin, pojištění produkce škošek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a pojištění lesních porostů.

Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpory PGRLF lze nalézt na internetových stránkách www.pgrlf.cz.

Provoz – potravináři

Předmětem, účelem a cílem podpory je dočasně snížit provozní náklady a eliminovat negativní dopady na potravinářské výrobce vyvolané agresí Ruska vůči Ukrajině. Tato situace aktuálně ohrožuje životaschopnost podniků v oblasti potravinářské výroby, a to v důsledku působení dočasně vysokých cen energií a dalších vstupních nákladů. Právním základem je Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresii Ruska vůči Ukrajině. Příjem žádostí v rámci 3. kola byl ukončen.

Zemědělec: cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobce, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalšímu rozvinutí produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Zpracovatel: v rámci Programu Zpracovatel jsou podporovány investice na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělského produktu k potravinářským či krmivářským účelům. Nákup půdy je způsobilým nákladem pouze tehdy, pokud nepřevyší 10 % z celkových způsobilých nákladů investice. Program je poskytován v režimu *de minimis*.

Podpora nákupu půdy: Cílem předkládaného programu podpory je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy, která není ve vlastnictví státu, jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobce. Podpora ve formě dotace částí úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (*de minimis*).

Investiční úvěry Zemědělec

Účelem Úvěru poskytnutého v rámci programu Investiční úvěry Zemědělec je pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou ve smyslu těchto Pokynů, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalším rozvinutím produkce zemědělského prvovýrobce. Úvěr nesmí být použit na nákup (pořízení) nebo vylepšení nemovitého majetku, nákup nebo výsadbu jednoletých rostlin nebo na nákup zvířat, nákup zemědělských výrobních práv, platebních nároků, drenážní

práce a investice za účelem dodržování norem Evropské unie. Nákup sadbového materiálu pro výsadbu vinic na základě povolení pro novou výsadbu je podporovanou investicí v rámci tohoto programu.

Podpora pojištění

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců s cílem dosáhnout vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem podpory je částečná kompenzace nákladů na úhradu pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění. Podporou se rozumí poskytnutí finančních prostředků na úhradu části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění a který na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin a uhradil pojistné ve výši min. 1 000 Kč za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy či škůdci rostlin.

Nepříznivými klimatickými jevy se rozumí nepříznivé povětrnostní podmínky jako mráz, bouře a krupobití, námraza, silný nebo dlouhotrvající déšť, sucho a další nepříznivé klimatické podmínky.

Přírodní pohromou se rozumí zemětřesení, laviny, sesuvy půdy a záplavy, tornáda a požáry v přírodě přirozeného původu.

Škůdci rostlin se rozumí všechny druhy, kmeny nebo biotypy rostlin, živočichů nebo patogenů, škodlivé rostlinám nebo rostlinným produktům.

Výše podpory: – v rozmezí od 35 % do 65 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok.

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami se rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandle, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa,
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a LAKR,
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

V souladu se Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. poskytne PGRLF, a.s. finanční podporu žadateli, který má sjednanou pojistnou smlouvu s pojišťovnou, se kterou má PGRLF, a.s. uzavřenou smlouvu o spolupráci.

Procentní výše sazeb podpory byly pro rok 2022 stanoveny takto: 58 % pro pojištění speciálních plodin, 46 % pro pojištění ostatních plodin a 50 % pro pojištění hospodářských zvířat.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2022

Speciální plodiny – přijato bylo 1 817 žádostí a vyplaceno 487 738 tis. Kč.

C) Národní program podpory potravin

Národní značka kvality KLASA je udělována od roku 2003 ministrem zemědělství pouze kvalitním potravinářským a zemědělským výrobkům, které splní přísné kvalitativní (prokázání nadstandardní kvalitativní charakteristiky) a legislativní požadavky. Spravuje ji Odbor administrace podpory kvalitních potravin Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Spotřebitelům a odběratelům slouží k lepší orientaci na trhu při identifikaci výjimečně kvalitních produktů v porovnání s běžně dostupnými konkurenčními potravinami.

Projekt značky „KLASA“ je součástí režimu státní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin“. Prioritou značky „KLASA“ je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Tím si tato značka získala důvěru obyvatel České republiky, kteří výrobky označené logem KLASA při nákupech preferují. K důležitým cílům projektu patří bezesporu také posílení konkurenceschopnosti výrobců kvalitních potravin. Značka „KLASA“ je výrobkům propůjčována na 3 roky a uděluje se výrobcí, který splní podmínky pro udělení značky „KLASA“ a současně prokáže výjimečné kvalitativní charakteristiky, které zvyšují přidanou hodnotu výrobku a jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům na trhu.

Značka Regionální potravina

Značka Regionální potravina je určena pro potravinářské nebo zemědělské výrobky od malých a středních potravinářských výrobců (tj. firem s maximálně 250 zaměstnanci). Odborné poroty vybírají vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. Jejím držitelem se mohou stát jen ty výrobky, které zvítězí v dané kategorii. Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku „Regionální potravina“ daného kraje po dobu 4 let. Značka Regionální potravina je součástí informační a komunikační kampaně Ministerstva zemědělství. Jejím hlavním cílem je představit spotřebitelům to nejlepší z potravinářské produkce v jednotlivých krajích ČR. Projekt vychází vstříc silicím zájmu veřejnosti o kvalitní potraviny od tradičních regionálních výrobců.

Více informací lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz, www.szif.cz.

5. Nová Společná zemědělská politika – Přímé platby od roku 2023

Rok 2023 je prvním rokem nového programového období Společné zemědělské politiky, které je realizováno prostřednictvím schváleného Strategického plánu Společné zemědělské politiky EU v ČR na období 2023–2027.

V rámci přímých plateb budou od letošního roku poskytovány následující podpory:

- základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS),
- platby pro malé zemědělce (SF, nová platba),
- doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS, nová platba),
- doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce (YF),
- režimy pro klima a životní prostředí (nová platba),
- podpory příjmů vázaných na produkci (CIS).

Platby pro malé zemědělce, doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost a režimy pro klima a životní prostředí jsou nové platby, které v uplynulém období poskytovány nebyly, přičemž režimy pro klima a životní prostředí jsou pokračováním tzv. ozelenění, které bylo v předchozím období implementováno jako platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní

prostředí (tzv. greening). Žádost o poskytnutí přímých plateb je podávána v rámci tzv. jednotné žádosti Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku.

Společné podmínky, které musí žadatel od roku 2023 splňovat:

- Pro všechny žadatele o přímé platby je podmínkou být evidován v Evidenci zemědělského podnikatele.
- Všichni žadatelé musí plnit podmínky aktivního zemědělce.
- Veškerá půda evidovaná v LPIS na žadatele musí být řádně obhospodařovaná a žadatel musí mít k této půdě právní důvod užívání.
- Po celý kalendářní rok musí žadatel na veškeré obhospodařované zemědělské půdě dodržovat podmínky CC.

Bližší informace lze nalézt v Metodické příručce pro žadatele vydané MZe zde: <https://eagri.cz/public/portal/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/prime-platby/metodicka-priruccka-pro-opatreni-primych-1>.

a) Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Tato platba navazuje na Jednotnou platbu na plochu (SAPS). Cílem je základní stabilizace příjmů všech aktivních zemědělců. Je poskytována formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy.

Rok	Obálka (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2023	253,676	72,33	1 760,44

Pramen: MZe, směnný kurz v roce 2023 – 24,339 Kč/EUR

b) Platba pro malé zemědělce (SF)

Je nová platba pro drobné zemědělce, kteří mají evidováno v LPIS maximálně 10 ha zemědělské půdy, přičemž platba bude poskytnuta maximálně na 4 způsobilé ha. Cílem je stabilizace příjmů nejmenších podniků. Nahrazuje všechny ostatní přímé platby – nelze žádat o tuto platbu a zároveň o jinou přímou platbu. Jedná se o zjednodušení administrace pro drobné žadatele – na základě jedné žádosti obdrží platbu mírně navyšující součet plateb BISS, CRISS a celofaremní ekoplatby. Bude poskytována formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy. Pro poskytnutí této platby platí stejné podmínky, které platí pro poskytnutí základní platby BISS. Sazba pro rok 2023 byla stanovena na 6 845,34 Kč/ha.

c) Doplnková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Je nová platba pro všechny žadatele, poskytovaná všem žadatelům na prvních 150 ha. Bude poskytována formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy. Podmínkou je nárok na základní platbu BISS. Sazba pro rok 2023 byla stanovena na 3 536,47 Kč/ha.

d) Doplnková podpora příjmu pro mladé zemědělce (YF)

Platba navazuje na podpory pro mladé zemědělce v období 2015–2022. Je určena pro mladé začínající zemědělce, kteří v prvním roce podání žádosti nedosáhli věku 41 let. Jedná se o doplňkový příjem po zahájení činnosti. Nárok na ni mají žadatelé, kteří poprvé založili nový zemědělský podnik nebo převzali hospodářství po starších zemědělci. Podmínkou je nárok na základní platbu BISS. Žadatelé musí splnit alespoň minimální zemědělskou kvalifikaci, kterou dokládají při prvním podání žádosti o platbu. Žádost je možno podávat po dobu pěti po sobě jdoucích let. Platba bude poskytnuta formou roční platby na hektar maximálně na 90 ha zemědělské půdy. Sazba platby pro rok 2023 byla stanovena na 2 255,01 Kč/ha.

e) Režimy pro klima a životní prostředí

- Základní celofaremní ekoplatba
- Prémiová celofaremní ekoplatba

Jedná se o jednoletý nový motivační nástroj přímých plateb (I. pilíře Společné zemědělské politiky), který je pro zemědělce dobrovolný. Nahrazuje z části současné postupy příznivé pro klima a životní prostředí tzv. greening (diverzifikace plodin, zachování trvalých travních porostů a plochy využívané v ekologickém zájmu), jejichž podmínky přecházejí do systému podmíněnosti (standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy DZES I, 8 a 9) a z části do podmínek ekoschémata (Základní celofaremní ekoplatba na standardní ornou půdu a na trvalý travní porost).

Cílem plateb a jimi stanovených podmínek je podpořit způsoby obhospodařování zemědělské půdy, které vedou k ochraně a zlepšování životního prostředí a krajiny a které v neposlední řadě představují udržitelné hospodaření s přírodními zdroji. S ohledem na rozsah intervence Režimy pro klima a životní prostředí je k této intervenci vydávána zvláštní Metodická příručka pro žadatele (https://eagri.cz/public/portal/-q305171---_kKbk7-R/ekoschemata-2023-pouze-zakladni).

Sazba pro rok 2023 – základní celofaremní ekoplatba byla stanovena na 1 743,16 Kč/ha, prémiová celofaremní ekoplatba na 9 638,24 Kč/ha.

f) Podpora příjmu vázaná na produkci (CIS)

Platby navazují na platby VCS v období 2015–2022. Jedná se o podporu tzv. citlivých komodit. Týká se: pěstování chmele, zeleniny s vysokou pracností, zeleniny s velmi vysokou pracností, ovoce s vysokou pracností, ovoce s velmi vysokou pracností, cukrové řepy, bílkovinných plodin, škrobových brambor, chovu ovcí a koz, produkce hovězího masa, produkce mléka.

Cílem je stabilizace produkčních ploch, zachování konkurenceschopnosti českých pěstitelů, vyvážení příjmu podniků vzhledem k častým výkyvům cen na trhu atd. Podpora je poskytována formou roční platby na hektar využívané zemědělské plochy nebo roční platby na počet chovaných dobytčích jednotek. Podmínky způsobilosti žadatelů se liší v závislosti na druhu podporované komodity.

Rok	Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VVP			Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VP		
2023	16 812,16 Kč/ha	5 051 ha	276 žádostí	10 815,76 Kč/ha	3 054 ha	294 žádostí

Podpory příjmu vázané na produkci (CIS) v roce 2023

Sektor/jednotka	Sazby (Kč/ha, Kč/ks)
CIS ovoce vysoká pracnost	10 815,76
CIS ovoce velmi vysoká pracnost	16 812,16
CIS Zelenina vysoká pracnost	5 236,78
CIS Zelenina velmi vysoká pracnost	14 773,04
CIS Chmel	15 776,05
CIS Škrobové brambory	14 412,58
CIS Cukrová řepa	6 937,35
CIS Bílkovinné plodiny	1 651,40
CIS Bahnice a kozy	583,16
CIS Dojnice	3 501,65
CIS Masná telata	3 597,30

Pramen: MZe, odbor přímých plateb, směnný kurz v roce 2023 – 24,339 Kč/EUR

Přímé platby – rok 2022

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly. V letech 2021–2022 nastává tzv. přechodné období mezi dvěma programovými obdobími SZP, přičemž zůstávají podmínky poskytování jednotlivých plateb stejné, jako tomu bylo mezi roky 2015–2020.

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu v zemědělství prostřednictvím platby pro mladé zemědělce, a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – Voluntary Coupled Support). Také v přechodném období (2021–2022) je největší objem finančních prostředků z přímých plateb vyplácen na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, na greening je určeno 30 % obálky, na dobrovolnou podporu vázanou na produkci 15 % obálky a na platbu pro mladé zemědělce může být vyhrazeno až 2 % z obálky na PP. Z národního rozpočtu je ještě umožněno i během přechodného období vyplácet platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie. Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být evidován jako zemědělský podnikatel a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross-Compliance).

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

a) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytován na hektar způsobilé zemědělské půdy, přičemž jeho poskytnutí je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy a dodržováním požadavků kontrol podmíněnosti: DZES a PPH. Rovněž je pro poskytnutí SAPS i dalších plateb na plochu nutné prokázat právní důvod k užívání této plochy. Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS, činí 1 ha zemědělské půdy.

Výše vnitrostátních stropů na přímé platby, obálky a sazby SAPS

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS (EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73
2018	472,217	131,67	3 388,15
2019	472,211	131,47	3 394,11
2020	479,299	133,81	3 644,19
2021	464,763	130,68	3 331,68
2022	464,763	130,91	3 213,91
Nově od roku 2023 jako platba BISS			

Pramen: MZe

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 byla SAPS vyplácena spolu s greeningovou platbou.

b) Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA).

Výše vnitrostátních stropů a sazby greening

Rok	Obálka greening (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,18	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,02	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,98	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,73	72,96	1 877,38
2019	258,509	25,82	72,99	1 884,30
2020	261,843	27,23	73,94	2 013,64
2021	254,432	25,49	71,91	1 833,32
2022	254,432	24,55	72,01	1 767,75

Od roku 2023 je implementována nová SZP s odlišnými podmínkami.

c) Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

Prostřednictvím VCS jsou podporovány tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné produkce, mezi které patří: ovoce, zelenina, brambory, cukrová řepa, bílkovinné plodiny, chmel, chov skotu, ovcí a koz. Celkově je na tyto sektory určeno 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka přes 3 mld. Kč).

Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností (VVP) a vysokou pracností (VP)

Podmínky poskytování podpory na produkci ovocných druhů s VVP a VP upravuje § 22 a § 23 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Minimální výměra pro podporu na produkci ovocných druhů s VVP a VP činí 1 ha ovocného sadu, který byl vysázen v roce 1995 a později, je veden v evidenci sadů u ÚKZÚZ a v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS), vyhovuje kritériu minimálního počtu životaschopných jedinců a dalším požadavkům dle NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V případě ovocného druhu jahodník se podpora na produkci poskytne na výměru standardní orné půdy.

Pro účely poskytnutí dotace je žadatel dále povinen prokázat požadovaný objem vlastní produkce včetně výrobních kalkulací pro jednotlivé ovocné druhy. Průměrně bylo pro období 2015–2022 vyčleněno na odvětví ovoce v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

Rok	Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VVP			Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VP		
2015	13 734,02 Kč/ha	5 088 ha	230 žádostí	9 491,99 Kč/ha	2 809 ha	243 žádostí
2016	13 849,96 Kč/ha	5 171 ha	242 žádostí	8 495,28 Kč/ha	3 363 ha	264 žádostí
2017	12 932,59 Kč/ha	5 319 ha	282 žádostí	7 940,85 Kč/ha	3 456 ha	295 žádostí
2018	12 071,29 Kč/ha	5 643 ha	307 žádostí	8 022,59 Kč/ha	3 387 ha	315 žádostí
2019	11 735,23 Kč/ha	5 824 ha	306 žádostí	7 892,29 Kč/ha	3 455 ha	316 žádostí
2020	12 534,51 Kč/ha	5 826 ha	311 žádostí	8 571,26 Kč/ha	3 399 ha	318 žádostí
2021	11 380,63 Kč/ha	5 837 ha	310 žádostí	7 975,42 Kč/ha	3 323 ha	320 žádostí
2022	11 063,93 Kč/ha	5 782 ha	311 žádostí	7 658,06 Kč/ha	3 332 ha	324 žádostí

d) Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Platba pro mladé zemědělce se poskytne fyzickým osobám nebo obchodním korporacím, které mají nárok na platbu v rámci SAPS.

Od roku 2018 bylo evropskými předpisy umožněno vyplatit mladým zemědělcům až dvojnásobnou částku oproti předchozím rokům, a proto od roku 2018 činí platba pro mladé zemědělce 50% příplatek k platbě SAPS. Sazba platby pro rok 2022 byla stanovena na 1 606,95 Kč/ha (v roce 2021 na 1 665,84 Kč/ha, v roce 2020 na 1 822,09 Kč/ha).

e) Přejídné vnitrostátní podpory (PVP)

PVP jsou poskytovány výhradně z rozpočtu ČR i během přechodného období 2021–2022. V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále podporují totožné sektory zemědělské výroby (chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka, ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž je vyplácena platba na zemědělskou půdu, jakožto určitý „příplatek“ k SAPS. Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

Od roku 2023 se PVP nevyplácí.

Další informace jsou k dispozici na webových stránkách www.eagri.cz a www.szif.cz.

Výše sazeb na jednotlivé sektory v rámci PVP

Sektor/jednotka	Sazby (Kč/jednotka)				
	2018	2019	2020	2021	2022
Zemědělská půda (ha)	141,58	129,86	118,04	120,51	116,22
Chmel (ha)	3 952,77	3 532,43	3 187,00	3 255,10	3 159,77
Brambory pro výrobu škrobu (t)	1 279,28	1 187,93	1 020,40	1 091,78	1 056,21
Přežvýkavci (VDJ)	76,45	70,19	64,24	65,83	63,80
KBTPM (VDJ)	87,72	80,38	72,40	74,01	71,55
Ovce/kozy (VDJ)	42,99	43,13	41,03	45,77	44,68

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

f) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – Program rozvoje venkova na období 2014–2022, Strategický plán SZP 2023–2027

Z Programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020, s přechodným obdobím do roku 2022 (dále jen „PRV“) mohli pěstitelé ovoce a zeleniny čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV, která vydává MZe na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. **1305/2013**, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Projektové operace PRV na období 2014–2022

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohli čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. Kč do 75 mil. Kč výdajů v rámci 1., 3., 5. a 7. kola příjmu žádostí. Základní míra dotace v těchto kolech byla 40 %; tuto hranici bylo možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců, u žadatelů hospodařících v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními („ANC oblasti“) o dalších 10 %. Maximální míra dotace byla tedy 60 %. V 10. kole příjmu žádostí, které bylo vyhlášené mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19, došlo k úpravě některých podmínek. Minimální částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt byla zvýšena z původních 100 tis. Kč na 250 tis. Kč. Základní míra dotace byla 50 %, a bylo možné ji navýšit o 5 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 5 % u žadatelů podnikajících v ekologickém zemědělství. Maximální míra dotace byla 60 %.

Poslední, 12. kolo příjmu žádostí o dotaci proběhlo v termínu 15. 6. 2021 – 13. 7. 2021. Částka celkových způsobilých výdajů na jeden projekt činila 250 tis. Kč až 30 mil. Kč. Základní míra dotace byla 50 %, bylo možné ji navýšit o 5 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 5 % u žadatelů podnikajících v ekologickém zemědělství. Maximální míra dotace byla 60 %.

Pěstitelé ovoce a zeleniny mohli v tomto kole žádat o dotaci v těchto záměrech:

- b) rostlinná výroba (ovoce, zelenina včetně brambor, chmel, LAKR) – projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici MSP,
- l) rostlinná výroba (ovoce, zelenina včetně brambor, chmel, LAKR) – projekty do 30 000 000 Kč.

Podpora – ovocnářský sektor bez révy vinné – celkem za 1.–12. kolo (stav k 30. 9. 2023)

Žádosti o dotaci	Celkem
Zaregistrované	864
Schválené	510
Částka dotace	857 907 938 Kč
Proplaceno	458
Částka dotace	732 206 286 Kč

Pramen: MZe, odbor Řídicí orgán RV

Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Dotace z této operace mohly čerpat zemědělské a zpracovatelské podniky na investice do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh. Základní míra dotace byla 40 %. V 10. a 12. kole příjmu žádostí byly mezi způsobilé žadatele přidány i velké podniky, a míra dotace pro všechny podniky se zvýšila na 50 %. Zároveň došlo k redukci preferenčních kritérií. V 10. kole příjmu žádostí, které bylo vyhlášené mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19, došlo k úpravě některých podmínek. Maximální částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt byla zvýšena u velkých podniků z původních 30 mil. Kč na 75 mil. Kč. Ve 12. kole byla tato částka zvýšena u všech podniků.

Podpora ovoce/zeleniny – celkem za 1.–12. kolo (stav k 30. 9. 2023)

Žádosti o dotaci	Celkem
Zaregistrované	1 658
Schválené	763
Částka dotace	1 752 263 761 Kč
Proplaceno	612
Částka dotace	1 269 581 469 Kč

Pramen: MZe, odbor Řídící orgán RV

Poznámka: nelze rozdělit do jednotlivých kategorií

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

Projektové intervence Strategického plánu Společné zemědělské politiky pro ČR na období 2023–2027

Podpora ovoce a zeleniny je od roku 2023 možná z intervencí rozvoje venkova v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky pro ČR na období 2023–2027. Konkrétně zejména z intervencí 33.73 – Investice do zemědělských podniků, 34.73 – Investice do zpracování zemědělských produktů a 49.75 – Zahájení činnosti mladého zemědělce. První kolo příjmu žádostí o dotaci v těchto intervencích proběhlo v termínu 22. 8. 2023–12. 9. 2023.

Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty rozvoje venkova v rámci Strategického plánu SZP na období 2023–2027 a která vydává Ministerstvo zemědělství ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách Ministerstva zemědělství www.eagri.cz/spszp a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Intervence 33.73 – Investice do zemědělských podniků

Způsobilým žadatelem je zemědělský podnikatel, který podniká v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb. Výše dotace je 40 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace, kterou lze navýšit o 10 % pro mladé začínající zemědělce a o dalších 10 % pro ekologické podnikatele. Maximální výše dotace na jeden projekt je 30 mil. Kč.

Intervence je rozdělena na jednotlivé záměry, přičemž pěstitelé ovoce a zeleniny mohou žádat v těchto záměrech:

- b) projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha a splňuje definici MSP;
Rostlinná výroba a
- g) Rostlinná výroba.

Podporovány jsou tyto investice:

- výstavba a rekonstrukce nosných konstrukcí sadů včetně protikroupových a protidešťových systémů a ochranných sítí proti ptactvu,
- výstavba a rekonstrukce skladů a staveb pro sklizeň,
- pořízení potřebných technologií,
- výstavba a rekonstrukce skleníků, fóliovníků, kontejneroven,
- speciální mobilní stroje,
- nádrže na zadržení srážkových vod ze střech.

Intervence 34.73 – Investice do zpracování zemědělských produktů

Zpracovatelé a zájemci o zahájení zpracování mohou žádat o dotaci v záměru:

- a) zemědělstí podnikatelé, jejichž podíl příjmů ze zemědělské prvovýroby na celkových příjmech za poslední uzavřené účetní období činil více než 30 %,
- b) výrobci potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu, nebo výrobci krmiv (v případě, že výrobce potravin nebo krmiv je zároveň veden v Evidenci zemědělského podnikatele, jeho podíl příjmů ze zemědělské prvovýroby na celkových příjmech za poslední uzavřené účetní období k datu podání Žádosti o dotaci musí činit méně než 30 %). Tito žadatelé musí splňovat definici mikro, malého nebo středního podniku,
- c) mohou žádat zemědělstí podnikatelé a výrobci potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu, nebo výrobci krmiv, kteří splňují definici velkého podniku. Výše dotace činí 30 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace, kterou lze navýšit o 10 % pro mladé začínající zemědělce a o dalších 10 % pro mikro a malé podniky. Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt činí minimálně 100 000 Kč. Maximální výše dotace na jeden projekt je 30 mil. Kč.

Intervence 49.75 – Zahájení činnosti mladého zemědělce

Podpora je určena pro zemědělské podnikatele (evidované v Evidenci zemědělského podnikatele), kteří nedosáhli 41 let a kteří v zemědělství podnikají max. 24 měsíců před podáním Žádosti o dotaci. Dotace je poskytována na realizaci podnikatelského plánu, přičemž jeho realizace musí být dokončena do 2 let od podpisu Dohody o poskytnutí dotace. Dotace je poskytována ve 2 sazbách. Základní sazba dotace činí 1 500 000 Kč. V případě, že bude předmětem podnikatelského plánu zpracování vlastní produkce, jehož výstupem je produkt (potravina) uvedený v příloze I Smlouvy o fungování EU, bude sazba činit 2 030 000 Kč. Dotace bude poskytnuta dle zvolené sazby v 1 splátce, a to již po podpisu Dohody o poskytnutí dotace.

Program rozvoje venkova

Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) – dle NV č. 75/2015 Sb.

- **integrováná produkce ovoce – sazba 404 €/ha** ovocného sadu zařazeného do titulu integrovaná produkce ovoce podle § 2 písm. a), na kterém žadatel plní podmínky podle § 12. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha s druhem zemědělské kultury ovocný sad.

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Výše proplacených finančních prostředků
2016	proplaceno 256 žádostí na 8 714 ha	97 210 684 Kč
2017	proplaceno 287 žádostí na 9 253 ha	100 074 474 Kč
2018	proplaceno 295 žádostí na 9 428 ha	102 060 711 Kč
2019	proplaceno 291 žádostí na 9 363 ha	96 301 276 Kč
2020	proplaceno 286 žádostí na 9 289 ha	96 218 195 Kč
2021	proplaceno 111 žádostí na 3 314 ha	33 937 863 Kč
2022	proplaceno 29 žádostí na 1 301 ha	13 058 633 Kč
2023	podáno 22 žádostí na 1 162 ha	469 404 Kč

- **integrováná produkce jahodníku – sazba 433 €/ha** standardní orné půdy zařazené do titulu integrovaná produkce jahodníku podle § 2 písm. c) bodu 2, na kterém žadatel plní podmínky podle § 15. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha s druhem zemědělské kultury standardní orná půda.

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Výše proplacených finančních prostředků
2017	proplaceno 9 žádostí na 90 ha	1 051 448 Kč
2018	proplaceno 7 žádostí na 101 ha	1 182 645 Kč
2019	proplaceno 8 žádostí na 90,3 ha	998 149 Kč
2020	proplaceno 9 žádostí na 68,1 ha	713 159 Kč
2021	proplaceno 8 žádostí na 43,9 ha	482 241 Kč
2022	proplaceny 3 žádosti na 14,3 ha	153 918 Kč
2023	podána 1 žádost na 4 ha	42 082 Kč

Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO) – dle NV č. 330/2019 Sb.

- **integrováná produkce ovoce – sazba 400 €/ha** ovocného sadu zařazeného do titulu integrovaná produkce ovoce podle § 2 písm. a), na kterém žadatel plní podmínky podle § 10. Min. výměra 0,5 ha s druhem zemědělské kultury ovocný sad,
- **integrováná produkce jahodníku – sazba 431 €/ha** standardní orné půdy zařazené do titulu integrovaná produkce jahodníku podle § 2 písm. c) bodu 2, na kterém žadatel plní podmínky podle § 12 odst. 5 a 8. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha s druhem zemědělské kultury standardní orná půda.

Rok	Výměra podpořených plantáží	Výše proplacených finančních prostředků
Ovocné sady		
2020	proplaceno 148 žádostí na 5 321 ha	53 710 555 Kč
2021	proplaceno 207 žádostí na 6 949 ha	72 438 077 Kč
2022	proplaceno 217 žádostí na 6 629 ha	65 769 153 Kč
Jahodník		
2020	proplacena 1 žádost na 1,5 ha	15 559 Kč
2021	proplaceny 3 žádosti na 9,15 ha	103 489 Kč
2022	proplacena 1 žádost na 3,93 ha	42 105 Kč

Strategický plán SZP

Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) – dle NV č. 80/2023 Sb.

- **integrováná produkce ovoce** – sazba 460 €/ha ovocného sadu zařazeného do titulu integrováná produkce ovoce podle § 2 písm. a), na kterém žadatel plní podmínky podle § 10. Min. výměra 0,5 ha s druhem zemědělské kultury ovocný sad,

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Předpokládaná výše finančních prostředků
2023	podáno 205 žádostí na 6 180,8 ha	2 843 182 Kč

- **integrováná produkce jahodníku** – sazba 462 €/ha standardní orné půdy zařazené do titulu integrováná produkce jahodníku podle § 2 písm. j) bodu 3, na kterém žadatel plní podmínky podle § 24. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha s druhem zemědělské kultury standardní orná půda,

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Předpokládaná výše finančních prostředků
2023	podáno 9 žádostí na 36 ha	16 623 Kč

- **krajinotvorné sady** – sazba 116 €/ha jiné trvalé kultury zařazené do podopatření krajinotvorné sady podle § 2 písm. d), na kterém žadatel plní podmínky podle § 18. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha s druhem zemědělské kultury jiné trvalé kultury.

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Předpokládaná výše finančních prostředků
2023	podáno 119 žádostí na 537 ha	62 191 Kč

Program rozvoje venkova Ekologické zemědělství (EZ) – dle NV č. 76/2015 Sb.

a) v rámci přechodu na ekologickou produkci

- intenzivní sady – sazba 825 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 15 odst. 2,
- ostatní sady – sazba 419 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 15 odst. 3,
- krajinotvorné sady – sazba 165 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle § 17.

b) v rámci ekologické produkce

- intenzivní sady – sazba 779 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 15 odst. 2,
- ostatní sady – sazba 424 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 15 odst. 3,
- krajinotvorné sady – sazba 165 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle § 17.

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Výše proplacených finančních prostředků
Intenzivní sady		
2016	proplaceno 104 žádostí na 1 348 ha	28 617 690 Kč
2017	proplaceno 135 žádostí na 1 663 ha	33 817 920 Kč
2018	proplaceno 143 žádostí na 1 674 ha	35 130 115 Kč
2019	proplaceno 146 žádostí na 1 680 ha	32 614 648 Kč
2020	proplaceno 151 žádostí na 1 754 ha	34 486 797 Kč
2021	proplaceno 91 žádostí na 1 129 ha	22 153 252 Kč
2022	proplaceno 22 žádostí na 285 ha	5 236 431 Kč
2023	podáno 31 žádostí na 356 ha	*7 249 282 Kč
Ostatní sady		
2016	proplaceno 206 žádostí na 995 ha	10 288 363 Kč
2017	proplaceno 249 žádostí na 1 523 ha	15 269 183 Kč
2018	proplaceno 268 žádostí na 1 712 ha	18 442 526 Kč
2019	proplaceno 275 žádostí na 1 621 ha	16 023 663 Kč
2020	proplaceno 285 žádostí na 1 487 ha	15 391 332 Kč
2021	proplaceno 186 žádostí na 800 ha	8 175 610 Kč
2022	proplaceno 68 žádostí na 304 ha	3 056 304 Kč
2023	podáno 51 žádostí na 212 ha	*2 135 537 Kč
Krajinotvorné sady (jiná trvalá kultura)		
2016	proplaceno 181 žádostí na 635 ha	2 889 270 Kč

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Výše proplacených finančních prostředků
2017	proplaceno 235 žádostí na 763 ha	3 351 709 Kč
2018	proplaceno 282 žádostí na 840 ha	3 616 168 Kč
2019	proplaceno 295 žádostí na 950 ha	3 892 517 Kč
2020	proplaceno 301 žádostí na 998 ha	4 115 453 Kč
2021	proplaceno 185 žádostí na 555 ha	2 283 532 Kč
2022	proplaceno 77 žádostí na 195 ha	766 614 Kč
2023	podáno 62 žádostí na 263 ha	*1 048 662 Kč
Jahodník		
2017	proplaceny 3 žádosti na 0,67 ha	1 126 Kč
2018	proplaceno 6 žádostí na 1,7 ha	3 385 Kč
2019	proplaceno 7 žádostí na 1,4 ha	2 916 Kč
2020	proplaceno 9 žádostí na 3,4 ha	51 327 Kč
2021	proplaceno 7 žádostí na 3,8 ha	57 065 Kč
2022	proplaceny 3 žádosti na 1,9 ha	29 932 Kč
2023	podány 3 žádosti na 1 ha	*15 400 Kč

Poznámka: * Předpokládaná výše finančních prostředků

Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO) – dle NV č. 331/2019 Sb.

a) v rámci přechodu na ekologickou produkci

- intenzivní sady – sazba 830 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 2,
- ostatní sady – sazba 420 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 3,
- krajinotvorné sady – sazba 70 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle § 15,
- jahodník – sazba 670 €/ha standardní orné půdy, jde-li o pěstování jahodníku v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 10 odst. 7.

b) v rámci ekologické produkce

- intenzivní sady – sazba 779 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 2,
- ostatní sady – sazba 417 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 3,
- krajinotvorné sady – sazba 67 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle § 15,
- jahodník – sazba 583 €/ha standardní orné půdy, jde-li o pěstování jahodníku v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 10 odst. 7.

Rok	Výměra podpořených ovocných sadů	Výše požadovaných finančních prostředků
Intenzivní sady		
2020	proplaceno 64 žádostí na 580 ha	11 301 884 Kč
2021	proplaceno 83 žádostí na 883 ha	17 277 041 Kč
2022	proplaceno 103 žádostí na 922 ha	15 997 948 Kč
Ostatní sady		
2020	proplaceno 83 žádostí na 590 ha	5 941 779 Kč
2021	proplaceno 161 žádostí na 994 ha	10 112 978 Kč
2022	proplaceno 211 žádostí na 1 013 ha	9 881 608 Kč
Krajinnotvorné sady (jiná trvalá kultura)		
2020	proplaceno 99 žádostí na 358 ha	607 999 Kč
2021	proplaceno 201 žádostí na 714 ha	1 121 310 Kč
2022	proplaceno 237 žádostí na 785 ha	1 214 839 Kč
Jahodník		
2020	proplaceny 2 žádosti na 0,5 ha	7 406 Kč
2021	proplaceno 5 žádostí na 3,03 ha	46 050 Kč
2022	proplaceno 8 žádostí na 2,44 ha	32 608 Kč

Strategický plán SZP Ekologické zemědělství – dle NV č. 81/2023 Sb.

a) v rámci přechodu na ekologickou produkci

- intenzivní sady – sazba 896 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 2,
- ostatní sady – sazba 536 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 3,
- jahodník – sazba 660 €/ha standardní orné půdy, jde-li o pěstování jahodníku v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 11 odst. 8.

b) v rámci ekologické produkce

- intenzivní sady – sazba 850 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 2,
- ostatní sady – sazba 510 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle § 13 odst. 3,
- jahodník – sazba 638 €/ha standardní orné půdy, jde-li o pěstování jahodníku v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 11 odst. 8.

Rok	Počet žádostí a podporovaná výměra	Předpokládaná výše finančních prostředků
Intenzivní sady		
2023	podáno 121 žádostí na 943 ha	19 488 746 Kč
Ostatní sady		
2023	podáno 228 žádostí na 1 038 ha	12 803 417 Kč
Jahodník		
2023	podáno 12 žádostí na 2,5 ha	38 788 Kč

6. Společná organizace trhu v sektoru ovoce a zeleniny

6.1. Organizace producentů v rámci Společné organizace trhů (SOT) ovoce a zeleniny

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

- odkazy na nařízení (ES) č. 1234/2007 se považují za odkazy na toto nařízení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.

Princip podpor u uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny činí **4,1 %** z hodnoty obchodované produkce organizace producentů (OP) s tím, že je-li součástí operačního programu opatření pro předcházení krizím, lze celková procenta navýšit na **4,6 %**. Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení bylo v roce 2017 částečně zrušeno (čl. 19–35 a 50–148) a nahrazeno dvěma nařízeními Komise (EU) 2017/891 a (EU) 2017/892. Čl. 3–19 týkající se obchodních norem a kontrol shody zůstaly v platnosti nařízení Komise (EU) č. 543/2011, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o sankce uplatňované v uvedených odvětvích, a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 543/2011, ve znění:

- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1145**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o organizace producentů v odvětví ovoce a zeleniny.
- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/743**, kterým se mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o výpočet hodnoty produkce uváděné na trh organizacemi producentů v odvětví ovoce a zeleniny.
- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/652**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o činnosti a operační programy organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny.

- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/2245**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o výpočet hodnoty produkce uváděné na trh organizacemi producentů v odvětví ovoce a zeleniny.
- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2092**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2016/232 a nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o oznámení členských států týkající se uznaných organizací producentů, sdružení organizací producentů a mezioborových organizací.
- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2513**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o maximální výši podpory na stažení ovoce a zeleniny z trhu za účelem bezplatného rozdělení.
- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2528**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891 a zrušují nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 611/2014, (EU) 2015/1366 a (EU) 2016/1149 použitelná na režimy podpory v některých zemědělských odvětvích.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/892, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a jeho novely:

- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/1146**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a nařízení (ES) č. 606/2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí.
- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1863**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892, pokud jde o stažení ovoce a zeleniny z trhu za účelem bezplatného rozdělení.
- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/2091**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892 a prováděcí nařízení (EU) č. 511/2012, pokud jde o oznámení členských států týkající se uznaných organizací producentů, sdružení organizací producentů a mezioborových organizací v odvětví ovoce a zeleniny a odvětví mléka a mléčných výrobků.
- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/2532**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892 a zrušují nařízení (EU) č. 738/2010 a prováděcí nařízení (EU) č. 615/2014, (EU) 2015/1368 a (EU) 2016/1150 použitelná na režimy podpory v některých zemědělských odvětvích.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění pozdějších předpisů (č. 215/2010 Sb., č. 309/2012 Sb., č. 179/2015 Sb., č. 327/2015 Sb., č. 341/2016 Sb., č. 425/2017 Sb., č. 322/2020 Sb., č. 177/2021 Sb., č. 84/2023 Sb.). Nařízení vlády doplňuje přímo použitelné evropské předpisy (EU) č. 1308/2013, (EU) č. 543/2011, (EU) 2017/891 a (EU) 2017/892.

<p>Uznávání organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor</p>	<p>Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) 2017/891 a 2017/892 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 ▪ Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 ▪ Nařízení Komise (EU) č. 1333/2011 (banány)
	<p>Licence pro ovoce a zeleninu</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) č. 2016/1237 ▪ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013

6.2. Nová Společná zemědělská politika (SZP) od roku 2023 a OP

V rámci nové SZP 2023 přecházejí podpory pro organizace producentů pod Strategický plán SZP.

Organizace producentů (OP) jsou i nadále uznávány podle **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013**, ve znění pozdějších předpisů, včetně **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117**, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, nařízení (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin, nařízení (EU) č. 251/2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a nařízení (EU) č. 228/2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch nejvzdálenějších regionů Unie.

Finanční podpora Unie je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů a vychází z hodnoty obchodované produkce OP. Podpora činí 4,1 % hodnoty obchodované produkce OP, která může být navýšena na 4,6 %, pokud operační program OP obsahuje určitá opatření. Pro nadnárodní OP činí podpora 5 % obchodované produkce, respektive 5,5 % při splnění daných podmínek. Uznáváním OP, schvalováním a vyhodnocováním operačních programů a přiznáváním podpor je pověřen SZIF.

Financování a podmínky pro organizace producentů a jejich operační programy jsou nově stanoveny v těchto předpisech:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/126, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 o dodatečné požadavky na některé typy intervencí stanovené členskými státy v jejich strategických plánech SZP na období 2023 až 2027 podle uvedeného nařízení, jakož i pravidla týkající se poměru pro standard dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) I, ve znění předpisu:

- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2023/330**, kterým se mění a opravuje nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/126, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 o dodatečné požadavky na některé typy intervencí stanovené členskými státy v jejich strategických plánech SZP na období 2023 až 2027 podle uvedeného nařízení, jakož i pravidla týkající se poměru pro standard dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) I.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013, ve znění nařízení Komise (EU) 2022/1408.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 o pravidla týkající se platebních agentur a dalších subjektů, finančního řízení, schválení účetní závěrky, jistot a použití eura, ve znění nařízení Komise (EU) 2023/57, (EU) 2023/1309, (EU) 2023/1448.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/128, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, kontroly, jistoty a transparentnost.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/129, kterým se stanoví pravidla pro typy intervencí týkajících se olejnatých semen, bavlny a vedlejších produktů vinifikace podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 a pro požadavky týkající se informací, propagace a zviditelnění v souvislosti s podporou Unie a strategickými plány SZP.

6.3. Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)

Od školního roku 2017/2018 došlo na úrovni EU k reformě dvou projektů Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol, které byly spojeny pod jeden společný právní rámec, a vznikl Školní projekt (Ovoce, zelenina a mléko do škol). Finanční rámec u jednotlivých projektů (tj. Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol) zůstává oddělený, každá část má svoji obálku.

Projekt „Ovoce a zelenina do škol“ vychází z hlavních záměrů stanovených EU pro sektor ovoce a zeleniny. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit zdravé stravovací návyky ve výživě dětí a bojovat proti dětské obezitě. Současně se předpokládají pozitivní dopady do sektoru zemědělství a posílení ekonomicky citlivého sektoru ovoce a zeleniny, který dlouhodobě čelí nepříznivému vývoji v této oblasti.

Úspěšné řešení projektu je postaveno na širokém partnerství mezi vzdělávacím úsekem, zdravotnictvím a zemědělstvím za účasti soukromého, veřejného a občanského sektoru. V projektu Ovoce a zelenina do škol je

- od školního roku 2014/2015 cílová skupina žáků 1. stupně základních škol rozšířena o děti z přípravných tříd,
- od školního roku 2016/2017 cílová skupina žáků 1. stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd rozšířena o děti z přípravných stupňů speciálních základních škol,
- od školního roku 2017/2018 cílová skupina žáků rozšířena o žáky 2. stupně základních škol,
- od školního roku 2022/2023 cílová skupina žáků omezena na žáky 1. stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd a z přípravných stupňů speciálních základních škol.

Přehled čerpání finančních prostředků v rámci projektu „Ovoce a zelenina do škol“

Školní rok	Vyplacená podpora na Školní projekt v Kč	Z toho v Kč		Úspěšnost čerpání prostředků na projekt	Roční limit na 1 žáka v Kč	
		Celkem	na produkty		na DVO	na produkty
2014/2015 ¹⁾	186 051 095	169 147 055	16 690 657	97,7 %	333,00	40
2015/2016	190 644 859	171 508 411	18 702 469	98,1 %	318,30	40
2016/2017	198 226 843	178 274 060	19 308 309	98,7 %	317,00	37,50
2017/2018 ²⁾	311 345 027	288 884 989	35 818 847	98,1 %	319,90	45
2018/2019	319 650 518	281 336 423	37 937 694	98,4 %	306,90	45
2019/2020	287 923 638	253 626 653	33 531 190	88,0 %	304,80	45
2020/2021	308 321 660	272 583 476	35 400 265	92,3 %	311,00	45
2021/2022	288 083 934	258 164 946	29 221 764	94,55 %	282,00	45
2022/2023	129 719 875*	115 971 576	13 643 480	94,4 %*	208,80	34

Poznámka: DVO = doprovodná vzdělávací opatření

¹⁾ povinné spolufinancování – 88% podíl EU, 12% podíl ČR;

²⁾ od školního roku 2017/2018 je zrušeno povinné spolufinancování ze strany členského státu;

* údaje k 20.10.2023

Zapojení škol a dětí

Školní rok	Počet zapojených škol	Počet zapojených dětí	Podíl z cílové skupiny dětí
2014/2015 ²⁾	3 741	509 030	95 %
2015/2016	3 810	539 747	97 %
2016/2017	3 863	564 689	98 %
2017/2018 ³⁾	3 935	906 110	97,5 %
2018/2019	3 964	920 992	97,5 %
2019/2020	3 981	928 185	96,9 %
2020/2021	3 991	930 839	96,3 %
2021/2022	3 992	928 159	95,7 %
2022/2023	4 001	563 054	97,6 %

Žáci dostávali v souladu s Vnitrostátní strategií ČR a s přihlédnutím k Výživovým doporučením Ministerstva zdravotnictví pro obyvatele ČR zvláště produkty mírného pásma. Preferovány by měly být zejména domácí druhy ovoce, zeleniny a 100% ovocné a zeleninové šťávy a pyré. Nutnost doplňovat sortiment ovoce exotickými druhy bylo považováno za zpestření a rozšíření znalostí v rámci vzdělávacího obsahu zejména v návaznosti na přírodovědná a zeměpisná témata na prvním stupni základní školy.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/39, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, ve znění následujících předpisů:

- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1983**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o přerozdělení podpory Unie.
- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1239**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o sledování a hodnocení provádění školního projektu a souvisejících kontrol na místě.

- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/246**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o žádosti o podporu, výplatu podpory a kontroly na místě.
- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/102**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o žádosti členských států o podporu Unie.
- o **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/1449**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o výplatu podpory, převody mezi přiděly a správní kontroly.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014.

- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1238**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, pokud jde o hodnocení provádění školního projektu.
- o **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/245**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, pokud jde o doprovodná vzdělávací opatření a výběr a schvalování žadatelů o podporu.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (č. 128/2018 Sb., č. 190/2019 Sb., č. 228/2021 Sb., č. 210/2022 Sb.).

6.4. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny v EU a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje obchodní normy, údaje pro označování, pravidla pro třídění produktů a kontroly dodržování obchodních norem.

Obchodní normy

Obchodní normy slouží pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. Existují zvláštní obchodní normy a všeobecná obchodní norma.

Zvláštní obchodní normy:

Jsou platné pro jablka, citrusové plody, kiwi, salát, endivii kadeřavou letní a endivii zimní, broskve a nektarinky, hrušky, jahody, papriku zeleninovou, stolní hrozny révy vinné a rajčata. Zvláštní obchodní normy odpovídají normám přijatým Evropskou hospodářskou komisí OSN (EHK/OSN), aby se zabránilo zbytečným překážkám v obchodu. Pokud není na úrovni Unie přijata zvláštní obchodní norma, měly by se produkty považovat za produkty splňující všeobecnou obchodní normu, pokud je držitel schopen prokázat, že produkty splňují platné normy přijaté EHK/OSN.

Všeobecná obchodní norma

Všeobecná obchodní norma byla zavedena pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje zvláštní obchodní norma EU. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % početních nebo hmotnostních produktů nesplňujících min. požadavky na jakost). V rámci této odchylky smí celkem nejvýše 2 % sestávat z produktů postižených hnilobou.

Směsi ovoce a zeleniny

U maloobchodního balení obsahující směs různých druhů čerstvého ovoce a zeleniny, které nepřesahují čistou hmotnost 5 kg, pokud produkty pocházejí z více členských států nebo ze třetí země, mohou být názvy zemí původu nahrazeny podle potřeby jedním z následujících označení – dle čl. 7 nařízení (EU) č. 543/2011.

7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanové zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 252/1997 sb., ve znění pozdějších předpisů, dále pak v nařízení Komise (EU) č. 543/2011, nařízení Komise (EU) 2017/891 a nařízení Komise (EU) 2017/892, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a nařízení vlády č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentů s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: <http://www.szif.cz>.

Přehled o organizacích producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze uznaným organizacím producentů (OP) včetně nadnárodních OP, které byly uznány na základě žádosti o uznání. OP ovoce a zeleniny musí být uznány podle NEPR (EU) č. 1308/2013 a splňovat podmínky podle NK (EU) 2017/891, NK (EU) 2017/892 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů.

Finanční podpora je poskytována uznaným OP na schválený operační program, který je strukturovaný na 3 až 5 let. Zahrnuje opatření vedoucí ke koncentraci nabídky, zlepšení jakosti a obchodní hodnoty produktů, propagaci, zajištění plánování produkce atd. Podpora je omezena stropem 4,1 % (4,6 %) obchodované produkce organizace producentů za referenční období a dále je poskytována ve výši 50 % nákladů na provádění opatření operačního programu z rozpočtu EU. Organizace producentů mohou žádat o poskytnutí podpory na základě realizovaných výdajů ve čtvrtletních, pololetních nebo ročních obdobích.

- **V roce 2006** byly v ČR čtyři registrované organizace producentů (OP) s operačním programem, a to: CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITAZEL, Bohušovice n. Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice, a čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání: EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice, Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.
- **V roce 2007** se rozšířil počet registrovaných OP na pět, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a sedm předběžně registrovaných SP (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov n/Labem; OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).
- **V roce 2008** podmínky pro řádné uznání za OP nově splnily tři předběžně uznané SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku počet řádně uznaných OP činil 8.
Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha, Odbytové družstvo Berry, Břežany, M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tuchoraz, Český Brod, což znamená celkem 7 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2009** bylo SP Východočeská zelenina, družstvo producentů zeleniny uznáno jako OP, počet registrovaných OP tedy stoupl na 9. Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr, Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G's Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem – ke konci roku 2009 bylo tedy v ČR 9 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2010** bylo SP Odbytové družstvo Polabí uznáno jako OP. Počet předběžně uznaných SP se tak snížil na 8 a počet uznaných OP stoupl na 10.
- **V roce 2011** se počet SP zvýšil na 9 přihlášením ZP Otice, počet uznaných OP činil 10.
- **V roce 2012** byly jako OP uznány družstvo OZC Jizera, odbytové družstvo ovoce Český ráj, odbytové družstvo Berry a M.O.Z. družstvo pěstitelů, čímž se ke konci roku 2012 zvýšil počet uznaných OP na celkových 14. Přihlášením dalšího družstva Suchá Loz činil počet předběžně uznaných SP 6.
- **V roce 2013** činil počet uznaných OP 15 a počet předběžně uznaných SP 6.
- **V roce 2014** bylo v ČR uznáno 18 OP, počet předběžně uznaných SP se tím snížil na dva subjekty (ZP Otice, OD Suchá Loz) a dále byla uznána jedna nadnárodní organizace producentů Družstvo BRAMKO CZ.
- **V roce 2015** je v ČR uznáno 19 OP (nově odbytové družstvo Mochov), z toho jedna uznaná nadnárodní OP; předběžně uznaných SP jsou 2.
- **V roce 2016** je v ČR uznáno 19 OP (odbytové družstvo Mochov skončilo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP, předběžně uznaných SP činí 2.
- **V roce 2017** je v ČR uznáno 23 OP (nově ZP Otice, odbyt s.r.o., OD Suchá Loz, Piletice, odbytové družstvo, Čerstvě utrženo, družstvo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2018** je uznáno 22 OP; (činnost ukončilo odbytové družstvo ZELTR), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

- **V roce 2019** je uznáno 22 OP (činnost ukončilo odbytové družstvo JIHOFRUKT, nově bylo uznáno Dobré družstvo Zlín), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2020** je v ČR uznáno 21 OP (činnost ukončilo odbytové družstvo Vital), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2021** je v ČR uznáno 21 OP, z toho jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2022** je v ČR uznáno 19 OP, z toho jedna uznaná nadnárodní OP (činnost ukončilo Družstvo producentů rajčat a Odbytové družstvo Suchá Loz).
- **K 31. 8. 2023** je v ČR uznáno 18 OP, z toho jedna uznaná nadnárodní OP (činnost ukončilo odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný).

Finanční podpora pro OP ovoce a zeleniny (tj. od 1. 1. – 31. 12. daného roku) v Kč

Ukazatel	2018	2019	2020*	2021	2022	2023 (k 31.8.)
Vyplacená finanční podpora pro OP	51 243 199	97 173 447	115 270 561	109 093 292	133 112 718	45 146 955

Poznámka: *V roce 2020 byla vyplacena vyšší částka podpory než v předešlých letech, neboť byly vyplaceny pozastavené platby z roku 2018.

V roce 2022 organizace producentů ovoce a zeleniny v ČR (jejichž celkový počet producentů činil 171) disponovaly pěstební plochou dosahující celkem 10 251,3 ha (z toho výměra ovocných sadů činila 4 207,30 ha, výměra pro pěstování zeleniny 6 044,04 ha), ze kterých bylo vyprodukováno celkem 279 695,3 t ovoce a zeleniny v hodnotě 4 613 423 168 Kč. Organizovanost producentů ovoce tak v tomto roce činila 36,8 % a producentů zeleniny 40,0 %.

Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237 s platností od 1. října 2017 zrušilo povinnost dovozních licencí pro dovoz většinu čerstvého ovoce a zeleniny a výrobků z ovoce a zeleniny. Zrušení licenčních povinností se týká běžného dovozu za plné dovozní clo. Licenční povinnost nadále zůstává pro dovoz česneku a jiné cibulové zeleniny, čerstvé/ho nebo chlazené/ho, a výrobků nebo zeleninových směsí obsahující česnek nebo *Allium ampeloprasum*, vařených, zmrazených nebo prozatímne konzervovaných, a pro dovoz sušeného česneku, v rámci dovozních celních kvót řízených licencemi.

8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě ovoce

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity ovoce:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
 - 121/2023 Sb., o požadavcích na pokrmy,
 - 397/2021 Sb., o požadavcích na konzervované ovoce a zeleninu, skořápkové plody, houby, brambory a banány,
 - 58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin (ruší vyhl. č. 225/2008 Sb. včetně č. 352/2009 Sb.),
 - 417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin (ruší vyhl. č. 113/2005 Sb. včetně jejich pozdějších předpisů),

- 231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků, ve znění vyhlášky č. 78/2018 Sb., 56/2022 Sb.,
- 172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení, ve znění vyhl. č. 141/2017 Sb.,
- 366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny,
- 320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. č. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,
- 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů,
- 133/2004 Sb., o podmínkách ozařování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu,
- 54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb., 35/2012 Sb., 46/2014 Sb., 39/2018 Sb., 80/2021 Sb.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

- 83/2023 Sb., o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům,
- 82/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění společné organizace trhů organizacemi producentů,
- 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření,
- 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům,
- 156/2022 Sb., o stanovení některých podmínek provádění mimořádné podpory na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích v roce 2022,
- 217/2020 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s mimořádnou epidemií v roce 2020,
- 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění vyhl. č. 54/2021 Sb., 177/2021 Sb., 33/2022 Sb., 84/2023 Sb.,
- 44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními, ve znění NV č. 57/2019 Sb., 64/2020 Sb., 217/2020 Sb., 55/2021 Sb., 177/2021 Sb.,
- 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění vyhl. č. 128/2018 Sb., 190/2019 Sb., 228/2021 Sb., 210/2022 Sb.,
- 49/2017 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor,
- 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění NV č. 126/2018 Sb., 292/2019 Sb., 31/2020 Sb., 567/2020 Sb., 177/2021 Sb., 84/2023 Sb.,
- 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb., 57/2019 Sb., 332/2019 Sb., 217/2020 Sb., 55/2021 Sb., 177/2021 Sb., 33/2022 Sb., 84/2022 Sb.,
- 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 63/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb., 315/2017 Sb., 28/2018 Sb.,

- 59/2019 Sb., 351/2019 Sb., 217/2020 Sb., 270/2020 Sb., 54/2021 Sb., 177/2021 Sb., 33/2022 Sb., 84/2023 Sb.,
- 72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb., 84/2023 Sb.,
- 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2017 Sb., 293/2018 Sb., 350/2019 Sb., 217/2020 Sb., 566/2020 Sb., 55/2021 Sb., 177/2021 Sb., 33/2022 Sb., 102/2022 Sb., 33/2022 Sb., 84/2023 Sb.,
- 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění NV č. 61/2016 Sb., 407/2016 Sb., 312/2017 Sb., 140/2023 Sb., 52/2023 Sb.,
- 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., zákona č. 179/2014 Sb.,
- 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění NV č. 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb., 322/2020 Sb., 177/2021 Sb., 84/2023 Sb.,
- 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 107/2012 Sb., 332/2012 Sb., 50/2015 Sb., 61/2016 Sb., 426/2017 Sb., 217/2020 Sb., 177/2021 Sb.,
- 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,
- 257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV č. 99/2005 Sb.,
- 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.,
- 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.),
- 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,
- 159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,
- 505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

■ prováděcí předpisy:

- 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění vyhl. č. 80/2012 Sb., 142/2023 Sb.

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů (ve znění pozdějších předpisů)

- prováděcí předpisy:
295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění,
17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
5/2020 Sb., o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin (ruší vyhl. č. 215/2008 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),
132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 359/2019 Sb., 222/2022 Sb.,
327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 428/2017 Sb.,
207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb., 334/2004 Sb.,
206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky, ve znění vyhl. č. 17/2018 Sb.,
205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin.

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
366/2020 Sb., kterou se mění vyhl. č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění pozdějších předpisů, a vyhl. č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 138/2020 Sb., 386/2022 Sb.,
218/2019 Sb., o výčtu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. č. 256/2020 Sb. (ruší vyhl. č. 449/2006 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek), 447/2021 Sb., 387/2022 Sb., 128/2023 Sb.,
331/2017 Sb., o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy, ve znění vyhl. č. 3/2018 Sb.,
129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 409/2013 Sb., 368/2015 Sb., 334/2017 Sb., 299/2018 Sb., 313/2020 Sb., 505/2021 Sb.,
61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb., 3/2018 Sb., 156/2021 Sb., 505/2021 Sb.,
378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb., 315/2020 Sb., 505/2021 Sb.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:
273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, změna vyhl. č. 78/2022 Sb., 445/2022 Sb.,
8/2001 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů).

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

309/2021 Sb., o odběrech a chemických a biologických rozborech vzorků hnojiv (ruší vyhl.č.273/1998 Sb., 475/2000 Sb.),

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb., 229/2017 Sb., 392/2021 Sb.,

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě, ve znění vyhl. č. 93/2023 Sb.,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění vyhl.č.401/2004 Sb.,271/2009 Sb., 131/2014 Sb., 237/2017 Sb., 312/2021 Sb., 392/2021 Sb.,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků, ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb., 335/2017 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech (ruší vyhl. č. 641/2004 Sb., 400/2017 Sb.), ve znění vyhl. č. 95/2023 Sb.,

116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ruší zákon č. 86/2002 Sb. a jeho prováděcí předpisy).

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití, ve znění zákona č. 50/2016 Sb., 104/2017 Sb., 183/2017 Sb., 254/2020 Sb., 261/2021 Sb., 417/2021 Sb., 359/2022 Sb.

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhl. č. 344/2015 Sb., 432/2016 Sb., 403/2017 Sb., 288/2018 Sb., 318/2019 Sb., 548/2020 Sb., 453/2021 Sb., 356/2022 Sb.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění NV č.288/2010 Sb., 368/2012 Sb., 365/2013 Sb., 155/2016 Sb., 178/2017 Sb., 143/2019 Sb., 208/2021 Sb.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb., 188/2011 Sb., 350/2012 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb., 228/2014 Sb., 225/2017 Sb., 237/2020 Sb., 284/2021 Sb., 36/2021 Sb.,

▪ prováděcí předpisy:

441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl.č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb., 188/2019 Sb., 488/2020 Sb., 424/2021 Sb., 337/2022 Sb.

9. Kontrola jakosti ovoce a ovocných výrobků

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvého ovoce v roce 2022

V roce 2022 byla inspektory Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) provedena kontrola zaměřená na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u čerstvého ovoce celkem u 259 kontrolovaných osob. V rámci 696 kontrol bylo v tržní síti odebráno celkem 1 164 vzorků čerstvého ovoce, z nichž 269 (tj. 23,1 %) nevyhovělo požadavkům na jakost nebo označování.

Nejvyšší počet nevyhovujících vzorků dle země jejich původu byl zaznamenán u vzorků původem ze států EU (40,5 %), dále ze třetích zemí (33,1 %) a z ČR (5,6 %). Z jednotlivých skupin čerstvého ovoce bylo nejvyšší procento vzorků, u nichž nebyly dodrženy požadavky na jakost nebo označování, zjištěno u bobulového ovoce (35,3 %) a dále u citrusového (25,7 %) a jádrového ovoce (17,1 %). Vyšší procento nevyhovujících vzorků bylo zjištěno rovněž u skupiny tropického (14,1 %) a peckového ovoce (7,8 %).

Kontroly čerstvého ovoce byly prováděny především v maloobchodě (78,6 % zkontrolovaných vzorků) a ve velkoobchodech (17,7 %). V maloobchodě byla zjištěna většina nevyhovujících vzorků (93,7 %) a ve velkoobchodě bylo zjištěno 5,9 % nevyhovujících vzorků. Ve výrobě byl podíl nevyhovujících čerstvého ovoce minimální.

Nejčastějším nedostatkem u hodnoceného čerstvého ovoce bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost a požadavků na označování dle nařízení (EU) č. 543/2011, kdy se na plodech vyskytovala hniloba nebo plíseň, dále hluboké otlaky. V případě označování čerstvého ovoce byly zjištěny opakující se nedostatky – na obale nebo v místě nabídky nebyl uveden údaj o zemi původu, dále údaj s názvem odrůdy, tržního druhu a třídou jakosti. V několika případech bylo zjištěno zavádějící označení země původu. U maloobchodních balení bylo zjištěno v 9 případech nedodržení deklarované hmotnosti balení citrusových plodů.

Počet kontrolovaných šarží ovoce v roce 2022 dle místa kontroly

Skupina komodit	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	13	0,0	262	17,6	82	0,0	10	0,0	367	12,5
Peckové	4	0,0	120	16,7	18	0,0	1	100,0	143	14,7
Bobulové	11	0,0	241	39,0	24	4,2	1	0,0	277	34,3
Citrusové	0	0,0	195	33,8	49	6,1	1	0,0	245	28,2
Tropické	0	0,0	94	27,7	33	36,4	2	0,0	129	29,5
Subtropické	0	0,0	3	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,0
CELKEM	28	0,0	915	27,5	206	7,8	15	6,7	1 164	23,1
Původ zboží										
ČR	26	0,0	117	12,8	16	0,0	1	0,0	160	9,4
EU mimo ČR	0	0,0	521	20,9	112	0,0	8	0,0	641	17,0
Třetí země	0	0,0	205	35,1	76	21,1	2	50,0	283	31,4
Neuveden	2	0,0	72	77,8	2	0,0	4	0,0	80	70,0

Pramen: SZPI

Přítomnost cizorodých látek, a to především reziduí pesticidů, chemických prvků (dle **NK č. 1881/2006**, v platném znění, maximální limity reziduí stanovuje nařízení Evropského parlamentu a Rady **č. 396/2005**, v platném znění) byla ověřena u celkem 282 vzorků čerstvého ovoce. U 17 z analyzovaných vzorků bylo zaznamenáno překročení hygienického limitu pro obsah reziduí na ochranu rostlin.

Výsledky rozborů šarží ovoce z laboratoří a z hodnocení na místě v roce 2022

Skupina komodit	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	9	0,0	12	0,0	90	0,0	260	10,8	218	19,3
Peckové	0	0,0	1	0,0	38	0,0	100	16,0	93	15,1
Bobulové	1	0,0	28	50,0	40	2,5	189	34,9	146	32,9
Citrusové	11	81,8	4	0,0	63	7,9	161	26,1	133	30,1
Tropické	0	0,0	4	25,0	50	24,0	78	29,5	42	31,0
Subtropické	0	0,0	0	0,0	1	0,0	2	0,0	2	0,0
Celkem	21	42,9	49	30,6	282	6,4	790	22,2	634	24,8

Pramen: SZPI

▪ Skořápkové ovoce

V roce 2022 byla v rámci 85 provedených kontrol u 47 kontrolovaných osob ověřena jakost, zdravotní nezávadnost a označení u 114 vzorků skořápkových plodů. Z tohoto celkového počtu bylo 17 vzorků vyhodnoceno jako nevyhovující požadavkům právních předpisů, což představuje 14,9 % ze všech odebraných vzorků. Dle procentuálního vyjádření nevyhovujících vzorků ze všech nevyhovujících vzorků dle země jejich původu bylo nejvyšší procento zaznamenáno u skořápkového ovoce původem ze třetích zemí (41,2 %) a také skořápkového ovoce z ČR (23,5 %). U 23,5 % nevyhovujících vzorků nebyla země původu uvedena.

Počet kontrolovaných šarží skořápkového ovoce v roce 2022 dle místa kontroly

Ukazatel	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	20	10,0	80	16,3	13	15,4	1	0,0	114	14,9
Původ zboží										
ČR	1	0,0	12	33,3	0	0,0	0	0,0	13	30,8
Třetí země	0	0,0	10	20,0	1	0,0	0	0,0	11	18,2
EU mimo ČR	16	12,5	26	15,4	10	10,0	1	0,0	53	13,2
Neuveden	3	0,0	32	9,4	2	50,0	0	0,0	37	10,8

Pramen: SZPI

Nejčastějším nedostatkem u skořápkového ovoce bylo nedodržení smyslových požadavků, výskyt plísní na povrchu a uvnitř skořápky ořechů a nevyhovující označování. U dvou vzorků se vyskytovali škůdci. U jednoho vzorku para ořechů a jednoho vzorku lískových ořechů byl zjištěn nadlimitní obsah aflatoxinů. U vzorku meruňkových jader byl laboratorní analýzou zjištěn nadlimitní obsah kyseliny kyanovodíkové. Na přítomnost cizorodých látek bylo odebráno a analyzováno celkem 55 vzorků.

Výsledky rozborů šarží skořápkového ovoce z laboratoří v roce 2022

Ukazatel	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	0	0,0	34	5,9	55	5,5	52	17,3	5	80,0

Pramen: SZPI

V roce 2022 byly prováděny kontroly dovozu zejména dle nařízení (EU) 2019/1793 o dočasném zintenzivnění úředních kontrol a mimořádných opatření upravujících vstup určitého zboží z určitých třetích zemí do EU, kterým se provádějí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 a (ES) č. 178/2002 a kterým byla s použitelností zrušena nařízení Komise (ES) č. 669/2009, (EU) č. 884/2014, (EU) 2015/175, (EU) 2017/186 a (EU) 2018/1660. V průběhu roku 2022 bylo dle tohoto nařízení do ČR dovezeno celkem 114 zásilek. Vzorky byly odebrány z 20 zásilek – jeden byl vyhodnocen jako nevyhovující. Do volného oběhu nebylo propuštěno celkem 8 zásilek – jeden z důvodu nevyhovujících laboratorních rozborů, jeden kvůli nevyhovující kontrole identity a šest vzorků z důvodu nevyhovujících kontrol dokumentace.

▪ Certifikace čerstvého ovoce v roce 2022

V roce 2022 prováděla SZPI certifikaci čerstvého ovoce a zeleniny v souladu s požadavky nařízení Komise (EU) č. 543/2011. Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny je prováděna pouze při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami. Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých obchodních normách. Osoba, která vyváží nebo dováží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně čerstvých pěstovaných hub a skořápkových plodů) ze třetích zemí, je povinna tuto skutečnost nahlásit na příslušný inspektorát SZPI. Bez platného osvědčení o shodě není možné danou šarži propustit do volného oběhu. Vydávání osvědčení o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI, ve znění pozdějších předpisů.

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určené k přímé spotřebě bylo na jednotlivé inspektoráty hlášeno celkem 94 zásilek (z toho tvořilo 28 zásilek čerstvé ovoce a 66 zásilek čerstvá zelenina). Inspektoři SZPI vystavili v roce 2022 celkem 59 certifikátů (17 certifikátů vystaveno při dovozu čerstvého ovoce, 42 certifikátů při dovozu čerstvé zeleniny). V případě jedné zásilky ovoce a jedné zásilky zeleniny nemohl být certifikát vydán z důvodu porušení jakosti produktů a zásilky nebyly propuštěny do volného oběhu.

b) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvého ovoce v I. pololetí roku 2023

V I. pololetí roku 2023 bylo u 224 kontrolovaných osob provedeno 623 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u čerstvého ovoce. Bylo odebráno celkem 1 070 vzorků čerstvého ovoce, z nichž 287 (26,8 %) bylo vyhodnoceno jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování.

Z jednotlivých skupin čerstvého ovoce bylo nejvyšší procento vzorků, u nichž nebyly dodrženy požadavky na jakost nebo označování, zjištěno u citrusové ovoce (30,7 % nevyhovujících vzorků) a u bobulového ovoce (24,4 % odebraných vzorků bylo hodnoceno jako nevyhovující). Vyšší procento nevyhovujících vzorků bylo zjištěno rovněž u skupiny jádrového (18,5 %) a tropického (17,8 %).

Kontroly čerstvého ovoce byly prováděny především v maloobchodě (85,7 % zkontrolovaných vzorků) a ve velkoskladech (12,7 %). V maloobchodě byly zjištěny prakticky všechny nevyhovující vzorky (95,1 %). Ve velkoobchodech bylo zjištěno 4,5 % nevyhovujících vzorků. Ve výrobě nebyly zjištěny nevyhovující vzorky čerstvého ovoce.

Nejčastějším nedostatkem u hodnoceného čerstvého ovoce bylo nevyhovující označování obalů nebo nedostatečné poskytnutí informací pro spotřebitele v místě nabídky a dále nedodržení minimálních

požadavků na jakost. U 37 vzorků citrusů a avokáda byla zjištěna hmotnost balení neodpovídající deklarované hmotnosti ovoce. 4 vzorky upraveného ovoce nebyly skladovány při stanovené chladírenské teplotě.

Počet kontrolovaných šarží ovoce dle místa kontroly v I. pololetí roku 2023

Skupina komodit	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	1	0,0	185	28,6	30	0,0	8	0,0	224	23,7
Peckové	0	0,0	68	35,3	13	7,7	0	0,0	81	30,9
Bobulové	6	0,0	271	25,8	16	0,0	0	0,0	293	23,9
Citrusové	0	0,0	301	27,6	43	9,3	1	100,0	345	25,5
Tropické	0	0,0	92	46,7	34	23,5	1	0,0	127	40,2
Celkem	7	0,0	917	29,8	136	9,6	10	10,0	1 070	26,8
Původ zboží										
ČR	7	0,0	92	9,8	8	0,0	0	0,0	107	8,4
Třetí země	0	0,0	536	24,6	56	0,0	5	20,0	597	22,3
EU mimo ČR	0	0,0	233	38,6	68	19,1	1	0,0	302	34,1
Neuveden	0	0,0	56	75,0	4	0,0	4	0,0	64	65,6

Pramen: SZPI

Přítomnost cizorodých látek (především reziduí pesticidů, chemických prvků) byla ověřena u celkem 143 vzorků čerstvého ovoce. U 14 analyzovaných vzorků bylo zaznamenáno překročení maximálního reziduálního limitu.

▪ Skořápkové ovoce

V I. pololetí roku 2023 bylo u 17 kontrolovaných osob provedeno 37 kontrol zaměřených na jakost, zdravotní nezávadnost a označování skořápkových plodů. Odebráno bylo 44 vzorků skořápkového ovoce, z nichž 2 byly vyhodnoceny jako nevyhovující (4,5 % ze všech odebraných vzorků). Největší podíl odebraných vzorků tvořilo skořápkové ovoce původem ze třetích zemí (34,1 %), dále z EU (9,1 %) a z ČR (6,8 %). Země původu nebyla uvedena u 50 % zkontrolovaných šarží.

U zkontrolovaných šarží skořápkových plodů byla u 2 vzorků jedlých kaštanů zjištěna přítomnost plísní okem viditelných.

Výsledky rozborů šarží skořápkového ovoce z laboratoří v I. pololetí 2023

Ukazatel	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	2	12,0	2	21,0	0	23,0	0	0,0	0	44,0

Pramen: SZPI

c) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracovaného ovoce v roce 2022

V roce 2022 bylo u 76 kontrolovaných osob provedeno 145 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u zpracovaného ovoce. Bylo odebráno 196 vzorků, z nichž jako nevyhovující bylo vyhodnoceno 37 vzorků, tj. 18,9 %. Nevyhovující vzorky pocházely nejčastěji z třetích zemí (12 vzorků z celkového počtu nevyhovujících vzorků) a ze zemí EU (7 vzorků z celkového počtu

nevyhovujících vzorků) a vzorky z ČR (6 vzorků z celkového počtu nevyhovujících vzorků). U 32,4 % nevyhovujících vzorků nebyla země původu uvedena.

K nejproblematictější náležely ovocné pomazánky (19 nevyhovujících vzorků) a také sušené ovoce (13 nevyhovujících vzorků) a proslazené ovoce (3 nevyhovující vzorky). Kontroly zpracovaného ovoce byly prováděny především v maloobchodě (63,8 % zkontrolovaných vzorků). Ve výrobě bylo odebráno 29,1 % vzorků, ve velkoobchodě pouze 6,1 % a v ostatních provozovnách 1 % vzorků. V maloobchodě bylo zjištěno 73 % ze všech nevyhovujících vzorků (27 nevyhovujících vzorků), nižší četnost nevyhovujících vzorků byla ve výrobě (8 nevyhovujících vzorků) a velkoobchodě (2 nevyhovující vzorky).

Nejčastějším nedostatkem bylo nedostačující označování spotřebitelských obalů. U 5 vzorků ovocných pomazánek byl zjištěn nevyhovující obsah refraktometrické sušiny nebo ovocného podílu. U 3 vzorků rozinek byl zjištěn minerální olej jako nepovolené aditivum. U vzorku sušené kustovnice (goji) byl zjištěn nadlimitní obsah pesticidu dinotefuran.

Počet kontrolovaných vzorků zpracovaného ovoce v roce 2022

Ovoce	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní*		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
ovocné pomazánky	28	21,4	29	44,8	0	0,0	0	0,0	57	33,3
kompoty	1	0,0	14	14,3	0	0,0	2	0,0	17	11,8
proslazené a kandované ovoce	0	0,0	2	100,0	1	100,0	0	0,0	3	100,0
sušené ovoce	24	8,3	72	13,9	9	11,1	0	0,0	105	12,4
zmrazené ovoce	4	0,0	8	0,0	2	0,0	0	0,0	14	0,0
Celkem	57	14,0	125	21,6	12	16,7	2	0,0	196	18,9
Původ zboží										
ČR	36	11,1	2	100,0	1	0,0	0	0,0	39	15,4
EU mimo ČR	2	0,0	25	28,0	0	0,0	0	0,0	27	25,9
Třetí země	9	11,1	50	20,0	7	14,3	2	0,0	68	17,6
Neuveden	10	30,0	48	16,7	4	25,0	0	0,0	62	19,4

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

d) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracovaného ovoce za I. pololetí roku 2023

V průběhu I. pololetí 2023 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 106 šarží. Nevyhovující vzorky pocházely nejčastěji z třetích zemí (2 vzorky z celkového počtu nevyhovujících vzorků) a dále ze zemí EU (1 vzorek z celkového počtu nevyhovujících vzorků). U 8 nevyhovujících vzorků (72,7 % z celkového počtu nevyhovujících vzorků) země původu nebyla uvedena. Nejčastější byly nedostatky v označování výrobků (9 vzorků). Jeden vzorek ovocné pomazánky nevyhověl, pokud jde o stanovenou refraktometrickou sušinu, a u dalšího vzorku byl zjištěn nevyhovující ovocný podíl.

Počet kontrolovaných vzorků zpracovaného ovoce v I. pololetí roku 2023

Ovoce	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní*		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
ovocné pomazánky	17	0,0	26	26,9	1	0,0	0	0,0	44	15,9
kompoty	0	0,0	6	33,3	1	0,0	0	0,0	7	28,6
proslazené a kandované ovoce	2	50,0	1	0,0	0	0,0	0	0,0	3	33,3
sušené ovoce	9	0,0	26	3,8	2	0,0	0	0,0	37	2,7
ostatní výrobky z ovoce	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,0
zmrazené ovoce	4	0,0	8	0,0	2	0,0	0	0,0	14	0,0
Celkem	33	3,0	67	14,9	6	0,0	0	0,0	106	10,4
Původ zboží										
ČR	11	0,0	2	0,0	1	0,0	0	0,0	14	0,0
EU mimo ČR	3	0,0	5	20,0	0	0,0	0	0,0	8	12,5
Třetí země	4	25,0	25	4,0	3	0,0	0	0,0	32	6,3
Neuveden	15	0,0	35	22,9	2	0,0	0	0,0	52	15,4

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

SVĚTOVÝ TRH

Trh s ovocem byl ovlivněn v roce 2022 extrémnějším počasím oproti předešlým letům. V Evropě panovaly vlny veder a sucha, které způsobily pokles produkce ovoce v hlavních producentních zemích. Zahraniční i český trh byl v roce 2022 ještě pod vlivem dozívání pandemie COVID–19 a jejími následky a rovněž ruskou agresí na Ukrajině, což podpořilo růst cen (např. energií, hnojiv, komodit, dopravy) a inflace započatý již v předešlém roce. V roce 2023 je trh i nadále pod vlivem války na Ukrajině a extrémními rozměry počasí. EU v reakci na ruskou agresii pozastavila na rok dovozní celní kvóty na zemědělské a zpracované zemědělské produkty dovážené z Ukrajiny do EU, dále zrušila systém vstupních cen a dovozních cel pro dovoz ovoce a zeleniny. Byly vytvořeny tzv. solidární trasy, které měly usnadnit vzájemný obchod a vývoz zemědělských surovin i produktů z Ukrajiny.

Světový trh s jablky

Světová produkce jablek v sezóně 2022/23 byla ovlivněna negativním vývojem počasí a poklesla na 78,8 mil. t, což je oproti minulé sezóně o 3,9 mil. t méně. Produkce jablek v **Číně**, vlivem vysokých teplot v době květu hlavně v provinciích s nejvyšší produkční schopností, klesla o více než 21 % a činila 36,1 mil. t. Plocha ovocných sadů se v **Číně** zmenšuje kvůli menší atraktivitě pěstování jablek v porovnání s pěstováním obilí. Někteří pěstitelé nahrazují starší stromy novými odrůdami, ale produkce z těchto nových výsadeb zatím není dostatečná k tomu, aby vyrovnala pokles produkce v důsledku snížení pěstitelských ploch. Čína obnovila zásilky do Ruska (v únoru 2022 byl zrušen zákaz dovozu ze srpna 2019 kvůli škůdcům), ale očekává se, že tyto objemy pouze částečně vykompenzují slabší prodeje na jiné trhy.

V ostatních významných producentních zemích (kromě EU) se v marketingovém roce 2022/23 očekává vyšší produkce jablek. V **Chile, Mexiku, Turecku a Indii** panovaly lepší klimatické podmínky v porovnání s předchozím obdobím. Na Novém Zélandu se zvýšila produkce jablek díky dostatku sezonní pracovní síly a také nižšímu objemu nesklizených jablek. V Mexiku, podobně jako v Číně, panuje trend přechodu zemědělců k pěstování atraktivnějších plodin s větším ziskem. V Mexiku se navíc jablka nahrazují plodinami, které vyžadují méně vody (např. vinná réva a fíky).

Produkce jablek ve vybraných třetích zemích (tis. t)

Země	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (odhad)
Čína	44 500	32 000	43 000	44 060	45 973	36 089	37 172
Turecko	2 004	3 090	3 524	3 928	4 402	4 510	4 600
Kanada	298	366	357	403	-	-	-
USA	4 737	4 940	5 328	4 935	4 773	4 693	4 522
Mexiko	714	660	761	714	808	809	800
Japonsko	735	756	702	-	-	-	-
Indie	2 265	2 327	2 316	2 075	2 650	2 830	1 950
Írán	2 399	1 937	2 241	-	-	-	-
Moldávie	570	665	610	480	665	446	548
Rusko	1 100	1 300	1 000	1 200	1 400	1 300	-
Bělorusko	125	150	120	-	380	-	-
Srbsko	400	460	500	506	516	373	496
Ukrajina	1 007	1 458	1 153	1 115	1 279	1 129	1 086

V roce 2022 dosáhla produkce jablek v zemích jižní hemisféry 4,9 mil. t jablek, tj. pokles o 6,7 % oproti předchozímu roku. Výrazný pokles sklizně jablek nastal zejména v Brazílii a Chile a také v Argentině. První odhady produkce jablek v roce 2023 jsou příznivější, celkově se očekává nárůst o cca 2,4 %, zejména díky vyšší sklizni v Argentině a Brazílii.

Produkce jablek v **Chile** má v posledních letech klesající trend. Důvodem je snižování výsadeb v hlavních pěstitelských oblastech, protože tamní pěstitelé přecházejí na výnosnější druhy ovocných stromů, jako jsou vlašské ořechy a třešně. Očekává se, že export jablek bude díky této skutečnosti i nadále klesat. Na **Novém Zélandu** se plochy sadů nemění, ačkoli pěstitelé nahrazují staré výsadby stromů novějšími, vysoce výnosnými odrůdami a novými opěrnými konstrukcemi. V roce 2023 pravděpodobně klesne produkce i export jablek na nejnižší úroveň od roku 2009/10 kvůli vážným škodám způsobeným cyklonem Gabrielle, který v únoru zasáhl Severní ostrov, kde se nachází více než 65 % sadů. Očekává se, že vyšší produkce jablek z Jižního ostrova v důsledku dobrých pěstebních podmínek pouze částečně vyrovná ztráty způsobené cyklonem.

Produkce jablek v zemích jižní hemisféry (tis. t)

Země	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (odhad)
Argentina	545	557	550	578	502	423	525
Austrálie	306	292	288	263	302	315	290
Brazílie	1 329	1 094	1 101	939	1 286	1 025	1 150
Chile	1 675	1 761	1 665	1 515	1 485	1 393	1 410
Nový Zéland	506	576	554	575	515	502	458
Jižní Afrika	940	884	878	991	1 117	1 201	1 143
Celkem	5 300	5 165	5 036	4 861	5 207	4 859	4 975

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2023

Situace na trhu s ovocem v EU

Zemědělci v mnoha regionech zejména jižní a severní Evropy byli v roce 2023 silně postiženi extrémními klimatickými podmínkami. Sklizeň zemědělských plodin byla špatná, zatímco vstupní náklady zůstaly extrémně vysoké a ceny hnojiv se opět zvyšovaly, což bylo v některých případech kompenzováno vysokými spotřebitelskými cenami. Očekává se, že rostoucí náklady na chladírenské skladování odradí producenty od skladování pro export, a tak půjdou větší objemy jablek na zpracování.

Sezóna 2022/23 byla pro producenty jablek v EU velmi obtížná s ohledem na aktuální vývoj na evropském i světovém trhu. Celková úroda jablek v roce 2023 se odhaduje ve výši 11,4 mil. t, tj. meziroční pokles o 3,3 %. Výrazné zvýšení produkce nastalo u odrůd Golden Delicious (+11,7 % na celkových 2,2 mil. t) a Gala (+4,8 % na 1,5 mil. t), naproti tomu u odrůd Red Delicious a Idared se očekává výrazný pokles, a to o 10,0 %, resp. o 6,1 %.

Produkce broskví a nektarinek je pro rok 2023 odhadována na 3,6 mil. t, což je v souladu s pětiletým průměrem. Spotřeba čerstvého peckového ovoce v EU se dostala pod tlak kvůli vysoké míře inflace v důsledku konfliktu na Ukrajině.

Tržní produkce jablek v EU a Velké Británii podle zemí (tis. t)

Země	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (odhad)	2023/22 %
Itálie	1 704	2 264	2 096	2 124	2 053	2 113	2 104	-0,4
Francie	1 424	1 477	1 651	1 337	1 383	1 391	1 501	+8
Německo	597	1 093	991	1 023	1 005	1 072	952	-11
Španělsko	480	476	555	425	563	412	536	+30
Nizozemsko	228	267	272	220	243	235	207	-12
Belgie	88	231	242	158	250	239	203	-15
Řecko	231	301	276	280	246	321	212	-34
Portugalsko	314	267	354	278	368	291	313	+7
Velká Británie ¹⁾	206	219	205	196	-	-	-	-
Rakousko	67	184	146	126	120	151	111	-26
Dánsko	19	24	15	24	18	24	15	-38
Švédsko	18	32	20	32	27	30	24	-20
CELKEM EU-15	5 376	6 835	6 823	6 233	6 276	6 279	6 178	-2
Polsko	2 870	4 810	2 910	3 410	4 300	4 495	3 995	-11
Maďarsko	530	782	452	350	520	280	550	+96
ČR	102	145	103	118	110	138	103	-26
Bulharsko*	45	50	44	38	44	-	-	-
Rumunsko*	230	425	327	354	444	405	406	+0,4
Litva	48	62	26	60	32	51	35	-31
Slovinsko	6	72	36	46	44	50	47	-7
Slovensko	32	44	35	30	31	32	27	-17
Lotyšsko	8	14	10	14	8	10	5	-50
Chorvatsko**	66	86	60	55	65	57	65	+15
CELKEM	3 937	6 490	4 003	4 475	5 598	5 518	5 233	-5
CELKEM EU	9 313	13 325	10 826	10 708	11 874	11 797	11 411	-3

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2023

Poznámka: * Bulharsko a Rumunsko členy EU od r. 2007,
 ** Chorvatsko je členem EU od července 2013;
¹⁾ Velká Británie není od r. 2020 členem EU

Produkce hrušek v EU v roce 2023 by se měla snížit v porovnání s minulým rokem, a to o 12,8 % na celkových 1,7 mil. t. Tento pokles je způsoben zejména nízkou sklizní hrušek v Itálii (meziročně -63 %) a ve Francii (-29 %) v důsledku negativních klimatických změn, kdy Itálie (zejména region Emilia-Romagna) zažila období extrémního sucha a záplav. Naproti tomu se v tomto roce stala Belgie největším producentem hrušek v rámci zemí EU, kde je očekávaná sklizeň ve výši 412 tis. t, což je meziroční nárůst o 19 %.

Tržní produkce hrušek v EU a Velké Británii podle zemí (tis. t)

Země	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (odhad)	2023/22 %
Itálie	738	730	363	611	202	505	187	-63
Španělsko	331	298	313	307	309	236	296	+26
Francie	133	134	121	133	58	147	105	-29
Portugalsko	186	142	202	139	225	132	138	+4
Belgie	310	369	332	393	356	346	412	+19
Nizozemsko	330	402	373	400	340	352	341	-3
Německo	23	45	42	39	37	36	37	+3
Rakousko	46	111	108	-	-	-	-	-
Řecko	59	60	58	80	67	99	71	-29
Velká Británie ¹⁾	23	23	20	17	-	-	-	-
Dánsko	5	6	4	6	6	7	7	0
Švédsko	1	2	1	2	2	2	2	0
CELKEM EU-15	2 185	2 322	1 937	2 127	1 602	1 862	1 596	-14
Polsko	40	70	70	65	70	95	100	+5
Maďarsko	35	38	32	16	16	15	20	+33
Slovinsko	0	5	1	1	1	3	1	-80
Bulharsko*	3	3	5	3	3	-	-	-
Rumunsko*	12	21	16	19	21	18	18	+3
ČR	4	7	6	6	7	7	9	+18
Slovensko	1	1	1	1	1	1	1	-14
Chorvatsko**	6	4	3	2	2	2	2	0
Lotyšsko	0	0	1	1	1	1	0	-42
CELKEM	101	149	135	114	122	142	151	+6
CELKEM EU-28	2 288	2 471	2 072	2 241	1 724	2 004	1 747	-13

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2023, ÚKZÚZ Brno

Poznámka: - údaje nejsou k dispozici,

* Bulharsko a Rumunsko členy EU od r. 2007,

** Chorvatsko je členem EU od července 2013;

¹⁾ Velká Británie není od r. 2020 členem EU

PRODUKCE OVOCE V ČR

Celková výměra ovocných sadů v ČR zaznamenala v roce 2023 oproti předchozímu roku pokles, k 31. 5. dosahuje podle ČSÚ 12 455 ha. Největší plochy sadů se nacházejí v kraji Středočeském (2 398 ha), Jihomoravském (2 052 ha), následuje kraj Královéhradecký (1 422 ha) a Zlínský (1 167 ha).

Zima 2021/2022 patřila k 10. nejteplejším zimám za 100 let (nejteplejší byla zima 2006/2007). Zatímco na horách lze zimu 2021/2022 hodnotit jako teplotně normální a srážkově dokonce nadnormální, ve středních polohách byla tato zima teplotně nadprůměrná, přičemž sněhové srážky rychle odtávaly prakticky ve všech polohách. Duben 2022 lze označit, stejně jako v předchozích několika letech, za velmi chladný, větrný a suchý. Mrazivé počasí se v tomto měsíci vyskytlo ve třech vlnách, a ačkoliv na většině území ČR neklesaly teploty příliš hluboko pod bod mrazu, dlouhotrvající a opakované působení způsobilo ve spojení s deficiencí půdní vlhkosti a větrným počasím na řadě ovocných kultur poškození květních orgánů a vyvíjejících se plůdků. Tato celoevropská vlna mrazů způsobila významné škody na peckovinách zejména v jihozápadní Evropě. Chladové epizody dubna a května se negativně projeví zejména na úrodě višně, specificky byly poškozeny též některé odrůdy meruněk.

Zpočátku pomalejší vývoj vegetace byl u většiny ovocných druhů akcelerován v letních měsících výraznými dešťovými srážkami a nástupem vysokých teplot. Od druhé poloviny června až do konce srpna sužovala celou Evropu rekordní vedra, kdy teploty přesahovaly 40 °C. Zatímco v zemích západní Evropy je léto roku 2022 označováno za nejsušší v posledních 500 letech, v ČR lze díky výraznému ochlazení v první části července a alespoň ojedinělým srážkám považovat letní počasí ve srovnání s těmito extrémy za celkem příznivé.

S ohledem na dlouhotrvající sucha přistoupila řada pěstitelů k provedení dodatečné ruční probírky plodů za účelem dosažení tržních kalibrů ovoce. Na produkci ovoce se pozitivně projeví až významné srážky z druhé poloviny srpna a září. Obdobně jako v předchozích letech měly náhlé změny počasí značný vliv na opakované přemnožování a výskyt některých patogenů. V některých sadech byly zaznamenány škody na úrodě ať už silným propadem plodů v letních měsících nebo nedosažením tržních kalibrů ovoce. V celkovém výsledku je však třeba sklizeň ovoce roku 2022 hodnotit jako dobrou.

Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2022 celková produkce ovoce v ČR objemu 343,3 tis. t, což je v meziročním porovnání nárůst o 7,5 %. Celková úroda jablek v ČR činila 223,5 tis. t. Z produkčních sadů se sklídilo 165,0 tis. t ovoce, což je v porovnání s předchozí sklizní zvýšení o 23,3 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o 17% zvýšení. Produkce jablek v tomto roce dosáhla 138,2 tis. t jablek.

Celková sklizeň ovoce v roce 2022			344 420 t ¹⁾		
z toho:					
produkční sady²⁾	166 855 t	48 %	extenzivní sady	177 565	52 %
– konzumní ovoce	89 153 t	53 %	– pro zpracování	21 150 t	12 %
– pro zpracování	67 448 t	40 %	– samozásobení	101 102 t	57 %
– neuplatněno	10 254 t	7 %	– neuplatněno	55 313 t	31 %

Poznámka: ¹⁾ údaj včetně produkce malin;

²⁾ údaj včetně produkce jahod

Celkový počet stromů, keřů v ČR (ks)

Ovocný druh	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jabloně	15 971 348	16 155 689	15 976 827	16 350 844	16 311 593	16 033 852	15 528 339
Hrušně	1 788 020	1 754 167	1 764 056	1 772 023	1 834 989	1 874 337	1 826 595
Broskvoně	956 202	912 792	858 697	815 029	766 654	743 230	714 374
Meruňky	1 304 799	1 313 402	1 275 764	1 298 528	1 263 879	1 303 327	1 275 223
Švestky pravé	2 148 744	2 148 946	2 155 613	2 266 182	2 325 525	2 365 579	2 284 823
Třešně	1 394 524	1 394 412	1 391 262	1 404 935	1 407 169	1 405 371	1 361 218
Višně	1 077 398	1 062 230	1 063 090	1 052 926	1 061 300	1 035 173	1 038 273
Ostatní švestky, slívy, renklódy	1 144 170	1 006 611	1 006 614	1 016 460	985 446	1 001 615	997 034
Angrešt	1 150 158	1 144 110	1 124 823	1 020 331	987 816	922 468	872 487
Rybíz	7 836 388	7 746 634	7 671 189	7 738 402	7 639 087	7 209 666	6 885 932
Ořešáky vlašské	635 711	623 358	622 854	573 875	566 587	555 910	533 220
Počet celkem (bez jahod)	35 407 462	35 262 351	34 910 789	35 309 535	35 150 045	34 450 528	33 317 518
Jahody (ha)	1 878	1 816	1 823	1 823	1 625	1 692	1 663

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Celková sklizeň ovoce v ČR (t)

Ovocný druh	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jablka	209 590	174 023	253 431	192 142	209 881	207 362	223 504
Hrušky	17 001	10 604	19 262	17 738	18 735	20 573	21 426
Broskve	3 620	3 902	8 073	5 509	5 148	5 731	5 624
Meruňky	3 883	4 082	9 196	10 618	4 430	6 973	6 536
Švestky pravé	28 590	19 625	37 476	25 403	32 152	28 269	30 601
Třešně	9 926	8 912	10 050	9 848	7 488	8 228	8 833
Višně	9 436	6 813	9 508	8 034	8 425	7 785	6 896
Ostatní švestky, slívy, renklódy	8 652	7 229	11 477	9 944	9 518	8 536	12 397
Angrešt	2 999	3 127	2 178	1 555	2 094	2 765	2 994
Rybíz	11 689	10 614	11 748	9 480	12 152	10 065	11 720
Ořechy vlašské	4 270	3 963	4 945	4 518	4 121	7 184	6 802
Počet celkem (bez jahod)	309 656	252 894	377 343	294 791	314 144	313 471	337 334
Jahody	9 271	8 257	6 822	6 384	6 828	5 861	5 947

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Výnos ovoce v ČR v kg/strom, keř

Ovocný druh	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jabloně	13,12	10,77	15,86	11,75	12,87	12,93	14,39
Hrušně	9,51	6,05	10,92	10,01	10,21	10,98	11,73
Broskvoně	3,79	4,27	9,40	6,76	6,72	7,71	7,87
Meruňky	2,98	3,11	7,21	8,18	3,51	5,35	5,13
Švestky pravé	13,31	9,13	17,39	11,21	13,83	11,95	13,39
Třešně	7,12	6,39	7,22	7,01	5,32	5,86	6,49
Višně	8,76	6,41	8,94	7,63	7,94	7,52	6,64
Ostatní švestky, slívy, renklódy	7,56	7,18	11,40	9,78	9,66	8,52	12,43
Angrešt	2,61	2,73	1,94	1,52	2,12	3,00	3,43
Rybíz	1,49	1,37	1,53	1,23	1,59	1,40	1,70
Ořešáky vlašské	6,72	6,36	7,94	7,87	7,27	12,92	12,76
Jahody (t/ha)	4,94	4,55	3,74	3,50	4,20	3,46	3,58

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Situace na trhu ČR s jablky v marketingovém roce 2022/2023

Produkce jablek je v ČR v rámci celého ovocnářství nejdůležitější. Jablka jsou významnou komoditou, jejíž rentabilita je přímo úměrná k rentabilitě celého ovocnářství. V roce 2022 se jablka na celkové produkci ovoce z produkčních sadů podílela 84 % a na tržbách ovocnářských podniků 69 %. Dlouhodobě je u konzumních jablek vykazována záporná obchodní bilance, která se v posledních letech prohlubuje. Komodita jablka je u nás přímo ovlivněna produkcí jablek v Polsku, které je jejich největším producentem v rámci EU.

Sezóna 2022/2023 byla charakteristická vyšší sklizní, a tedy i vyšší zásobou jablek na začátku skladovací sezóny. Vysoká úroda jablek byla též v extenzivních sadech a zahradách. To znamenalo vysoké samozásobení obyvatel, což způsobilo nízkou poptávku po jablkách a stagnaci cen. Vysoké náklady na skladování (v mnoha případech až několikanásobné zvýšení cen elektrické energie) se nijak nepromítly do realizačních cen. Po celou dobu skladovací sezóny ceny buď stagnovaly nebo se dokonce snižovaly. Pouze nízké ceny umožňovaly vyšší poptávku, aby se jablka ze skladů prodala. S ohledem na velmi nízké ceny jablek na zpracování, které sotva pokrývaly náklady jen na samotnou sklizeň, zůstala část úrody jablek v sadech nesklizena. Odhaduje se, že se z těchto důvodů nesklidilo téměř 10 tis. t jablek. Celý tuzemský trh byl pod tlakem vysoké nabídky velmi levných jablek z Polska.

V obchodní síti v ČR se v marketingovém roce 2022/2023 prodalo 108 tis. t, což je téměř stejné množství minulého roku, z toho tuzemská konzumní jablka činila 61 tis. t. Podíl tuzemských jablek na maloobchodním trhu tak dosahoval 57 %, což představuje meziroční nárůst o 18 %. Dále lze odhadovat, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 13 tis. t jablek, což je o 9 tis. t méně než v předchozím roce. To podtrhuje nízkou poptávku od konečných spotřebitelů v důsledku vysoké úrovně samozásobení.

Množství jablek na zpracování v roce 2022/2023 bylo výrazně vyšší než v minulé sezóně, což též dokladuje objem vývozu moštových jablek ve výši 48,2 tis. t, tj. meziročně o 44 % více. Mírně poklesl nákup jablek od tuzemských zpracovatelů. Dovozy konzumních jablek do ČR meziročně poklesly o 17,2 %, což v absolutním vyjádření činí snížení o 11,3 tis. t.

Stav ovocných dřevin v ČR v průběhu marketingového roku 2022/2023

Zima 2022/2023 byla velmi netypická. Koncem roku 2022 nic nenasvědčovalo abnormalitám, které nastaly hned v lednu roku 2023. V prosinci noční teploty začaly klesat pod nulu, na některých místech se držela slabší sněhová pokrývka. Se závěrem roku se však již začalo postupně oteplovat a v lednu docházelo ke střídání lehce podnulových teplot s teplotami velmi vysoko nad nulou. Na hřebenech nejvyšších hor se v lednu 2023 projevily dvě vlny oteplení doprovázené deštěm, takže sněhová pokrývka i tam opakovaně zcela zmizela. Počasí v lednu odpovídalo spíše měsíci březnu. V únoru se sice nevyskytovaly již tak vysoké denní teploty, avšak neklesaly ani příliš pod bod mrazu, naopak poklesy teplot v březnu až k $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ vedly k poškození řady ovocných plodin ještě v zavřených pupenech.

Duben 2023 lze označit, stejně jako v předchozích několika letech, za velmi chladný, s výskytem četných mrazových epizod. Přestože v květnu klesly teploty v období tzv. ledových mužů pod nulu jen nepatrně (a to jen na některých lokalitách), řada ovocných plodin byla poškozena buď fatálně (zejména citlivější peckoviny) nebo kvalitativně (zejména některé odrůdy jablek). Na rozdíl od jiných let vznikla v tomto roce řada poškození mrazem ještě v uzavřených pupenech, které vystoupily prakticky již v lednu z hluboké dormance a staly se tak velmi zranitelnými vůči poklesu teplot, jindy relativně neškodných.

S ohledem na výrazný nárůst cen protimrazových svíci a celkově výrobních vstupů s nejistými vyhlídkami pro zpeněžení produkce bylo, stejně jako v předchozím roce, nasazení protimrazových opatření omezené. Předjarní mrazy v březnu a dubnu se negativně projevily zejména na úrodě meruněk a broskví, kde řada lokalit byla zničena totálně, výrazné poškození bylo zaznamenáno v některých lokalitách též u višní a v oblasti jižní Moravy i u třešní. V Čechách byly porosty třešní poškozené mrazy jen místy a jen některé odrůdy.

Porosty slivoní vypadaly v době květu velmi slibně, ale kombinace dlouhého kvetení, chladu a nízké aktivity včel vedly napříč republikou k různému stupni propadu násady plůdků, přičemž jedna z hlavních pěstitelských oblast slivoní – Vizovicko – utrpěla téměř 90% ztrátu produkce. Naopak v severních a východních Čechách byla místy úroda švestek průměrná, ovšem někde došlo rovněž k až totálnímu propadu plůdků. Paradoxem letošního roku je relativně malá ztráta úrody u hrušní, kde sice došlo rovněž k velmi silnému propadu plůdků, ovšem díky příznivým teplým letním měsícům plody dorostly do velkých kalibrů při vynikající jakosti. Poškozen mrazy nebyl také červený rybíz a angrešt, které nejsou na nízké teploty citlivé.

Velmi netypické bylo v roce 2023 rozložení srážek. V Čechách byly zaznamenány do poloviny dubna velmi výrazné srážkové úhrny, což znemožnilo časně jarní školkování podnoží v ovocných školkách a značně komplikovalo ochranu v ovocných sadech zejména vůči houbovým chorobám. Od poloviny dubna prakticky až do druhé poloviny července naopak nebyly v Čechách zaznamenány téměř žádné významné úhrny srážek.

Velmi vysoké teploty června vedly postupně ke značně se prohlubující deficienci nasycení půdy vodou, což se projevilo významně zejména na menších kalibrech třešní a částečně i na menších kalibrech višní. Samotné letní teploty července a srpna nedosahovaly extrémních hodnot a léto působilo ve srovnání s předchozími velmi teplými roky pocitově spíše chladnějším dojmem (na rozdíl od států jižní a západní Evropy, které zažívaly historicky nejteplejší léto s teplotami až $+48\text{ }^{\circ}\text{C}$).

Suché období v Čechách ukončily koncem července a začátkem srpna vydatné, ale dobře rozložené dešťové srážky. Na Moravě bylo rozložení dešťů rovnoměrnější i v dubnu a květnu, přesto je, zejména v regionu jižní Moravy, dlouhodobý nedostatek vody. Některé oblasti jižní Moravy (např. Břeclavsko) byly začátkem července zasaženy krupobitím, které poškodilo dozrávající plody meruněk i nekrytá jablka. V rámci ČR se v letošním roce vyskytlo několik lokálních krupobití (Chelčicko, Českobrodsko, Hradecko, Čáslavsko), hlavní krupobitní pásmo letošního roku procházející střední částí republiky od západu k východu se však větším ovocnářským oblastem vyhnulo. Škody krupobitím tak nejsou v celkovém objemu produkce ovoce příliš významné.

Teploty v září a říjnu 2023 byly vysoké, prakticky letní, bez nočních poklesů, které jsou třeba pro dobré vybarvení ovoce. Vybarvení jablek bylo tak v letošním roce horší než v předchozích letech. Původně

menší kalibry plodů, díky prodloužené vegetaci a významným srážkovým úhrnům ve 2. polovině vegetace, dorostly. Celková produkce jablek však bude v ČR i celé EU nižší a kvalitní produkce nebude nadbytek.

Sklizeň **jablek** je k 1. 9. 2023 odhadována, s ohledem na vývoj vegetace a zejména pomalejší vývoj plodů v letních měsících, propady deformovaných jablek s velmi krátkou stopkou apod., ve výši 100 564 t. Ve srovnání s pětiletým průměrem by se tak jednalo o 13% propad sklizně, meziročně pak o 27% propad. Na samotném poklesu produkce se neprojevovalo jen méně příznivé počasí, ale také výrazný meziroční úbytek jabloňových sadů.

Ochrana proti strupovitosti byla velmi náročná s ohledem na řadu častých infekcí, ale většina ovocnářských podniků v systému IP ochranu zvládla bez problémů. Větší problémy byly zaznamenány v sadech v systému EZ, kde se na celkové úrovni sklizně projeví i další faktory, jako omezená výživa porostů, neprováděné nebo jen částečně prováděné probírky plodů a s těmito faktory spojený sklon ke střídavé plodnosti jabloní. Významnějším limitem, než v jiných letech mohou být pro ovoce z ekologické produkce skládkové choroby. Úroda jablek na soukromých zahradách a v neošetřovaných sadech byla velmi slabá a většina jablek v průběhu roku propadla (nasazené ovoce citlivějších odrůd v letošním roce snadno podléhalo hnilobám).

Produkce **hrušek** je k 1. 9. 2023 odhadována v objemu 9 500 t, což představuje ve srovnání s pětiletým průměrem 55% zvýšení. Přestože byl počátek vegetace nepříznivý, porosty kvetly velmi dlouhou dobu a byla nízká aktivita včel, nakonec byla úroda hrušek, přes velmi silný propad na mnoha lokalitách, velmi dobrá. Na velmi dobré až vynikající jakosti plodů se projevilo pozitivně teplé letní počasí, které přetrvalo až do podzimních měsíců. Přes výraznou redukci počtu plodů na stromech dosáhly plody většinou dobrých kalibrů a jakosti. V rámci ekologického zemědělství je obtížně řešitelným problémem výskyt rzi hrušňové, zejména v příměstských oblastech. Zatímco v ČR je sklizeň hrušek velmi dobrá, v jižních státech Evropy došlo k 2/3 redukci úrody vlivem sucha a záplav v oblasti Emilia-Romagna v Itálii. Normální objem sklizně v EU hlásí země Beneluxu a rovněž Polsko, kde produkce hrušek každoročně narůstá.

Úroda **švestek** byla ke dni 15. 6. 2023 odhadována na úrovni 69 % pětiletého průměru, meziročně by se jednalo o 66% pokles produkce. Nicméně podle šetření u pěstitelů bude sklizeň švestek ve výsledku ještě daleko nižší. V době květu se nejevily porosty švestek na většině lokalit zásadně poškozené, nicméně u této kultury se na propadu sklizně kromě samotných mrazů podepsalo zřejmě i špatné opylení z důvodu dlouhé doby kvetení, nízké teploty a nízké aktivity včel. V červnu začala většina odrůd propadat, ovšem tou dobou nic nenasvědčovalo tomu, že propad bude pokračovat až do období sklizně, kdy na mnoha místech snadno opadávaly i již plně vybarvené plody. Přestože sklizeň švestek v ČR bude v letošním roce podle situace v terénu oproti původním odhadům velmi malá, lze konstatovat, že v rámci sortimentu projevily vyšší odolnost nepřízni počasí srbské odrůdy původem z Čačaku. S ohledem na častější úhrny srážek ke konci léta a v září byla nutnou podmínkou sklizně řádná ochrana proti monilóze. Ve výsadbách ČR se postupně rozšiřuje invazivní škůdce – tmavka švestková.

Úroda **třešní** je odhadována téměř na stejné úrovni pětiletého průměru. Obdobně jako v minulém roce byla úroda třešní poškozena mrazy (ještě v poupěti) zejména v teplých oblastech. Největší výpadek produkce byl zaznamenán na Znojemsku, ale na mraz citlivá odrůda Kordia byla částečně poškozena i na některých lokalitách v Čechách. Škody mrazem se však na celkové produkci projevily jen částečně, naopak v řadě tradičních pěstitelských oblastí byly stromy až „přeplozené“, což v kombinaci s deficitem srážek vedlo k menšímu průměru plodů (někdy až netržní velikosti). Někteří pěstitelé prováděli již v době květu probírky, díky kterým se podařilo za cenu vícenákladů i u plně nasazených sadů dosáhnout tržních kalibrů plodů. Na trhu bylo možné v letošním roce s ohledem na nižší sklizeň peckovin v jižní a západní Evropě (ale i jinde ve světě) dobře uplatnit i kalibr 24 mm. Srážky v době sklizně vedly místy k popraskání plodů raných odrůd a místy raně třešně zničilo krupobití. Naopak pozdní odrůdy za občasných červnových a červencových srážek ve větší míře nepopraskaly.

Úroda **višní** je odhadována ve srovnání s pětiletým průměrem nižší o 31 % (meziročně -24 %). Mezi hlavní důvody poklesu výnosu višní patří jednak postupný pokles výměry višňových sadů, tak i nepřizeň počasí. Zatímco v některých oblastech byla zaznamenána prakticky téměř plná produkce, na některých lokalitách došlo k výpadku produkce v takové míře, že porosty nebyly ani sklizeny. Nejvíce

poškozenou odrůdou byla stejně jako v předchozím roce odrůda Fanal, která evidentně nesnáší vysoké předjarní mrazy. Ostatní odrůdy višňi vykazovaly podstatně lepší výnosovou úroveň. Nutnou podmínkou úspěšné sklizně byla ochrana proti monilióze jak v době květu, tak před sklizní, a též ochrana proti bakteriózám.

Úroda **meruněk** je odhadována velmi nízká, ve výši 28 % pětiletého průměru. Na většině porostů jak v Čechách, tak na Moravě se projeví negativně zejména opakované březnové a dubnové poklesy teploty pod bod mrazu. Meruňky jsou druhem kontinentálního klimatu a jsou velmi citlivé na výkyvy počasí v průběhu zimy. Vzhledem k velmi vysokým lednovým teplotám vystoupily porosty meruněk předčasně z dormance. Tento ovocný druh byl poškozen na většině pěstitelských lokalitách v rozsahu 70–100 %. V době sklizně byla jedna z nejvýznamnějších pěstitelských lokalit (Velké Bílovice) zasažena krupobitím, takže část produkce nemohla být uplatněna na trhu.

V pěstování **broskví** pokračuje trvalý útlum. Sklizeň je odhadována v objemu 57 % pětiletého průměru, meziročně se jedná o 24% propad. Zatímco na Moravě byly škody mrazem až totální, v Čechách byla situace podstatně lepší, místy až velmi dobrá. I v oblastech, kde jiné odrůdy neodolaly mrazům, projevila vyšší odolnost konzervářská odrůda Frederica-Catharina. Po razantním snížení výměry tohoto ovocného druhu v ČR na pouhých 150 ha se již propad ploch zastavil a pěstitelé, kteří mají vlastní faremní prodej, mají zájem obnovovat malé výměry broskvoňových sadů jako doplněk sortimentu.

Na produkci **červeného rybízu** se v letošním roce projevila především fatální propad pěstitelských ploch (z výměry přesahující před několika lety 1 000 ha zbývá posledních 290 ha, převážně přestárých ploch). Plocha **černého rybízu** v ČR sice neklesá tak rychle, jako u červeného rybízu, ale s ohledem na daleko kratší efektivní životnost tohoto ovocného druhu je i zde perspektiva velmi špatná. Červnový odhad sklizně černého rybízu předpovídal 12% nárůst úrody, ovšem na výsledné sklizni se může negativně projevit velmi suché období od poloviny dubna do poloviny července. U červeného rybízu byla sklizeň v červnu odhadována nižší oproti pětiletému průměru o 36 %.

Angrešt, maliník, ostružiník se v profesionálním ovocnářství pěstují jen okrajově, byť v posledních letech výsadeb drobného ovoce přibývá a na trhu je o ně zájem. Dále se rozvíjí pěstování těchto ovocných druhů pod fóliovými kryty. Výměra plantáží **kanadských borůvek** přesáhla 100 ha a nadále se pomalu zvyšuje. Naopak z pěstování v ČR se prakticky vytratila **kdouloň** nebo dříve rozšířené pěstování **červeného a černého jeřábu**.

Sklizeň **jahod** byla v letošním roce dobrá. Na rychlených polních porostech nezpůsobily sporadické a zpravidla mírnější květnové mrazíky vážnější škody. Sklizeňová sezóna byla díky velmi chladnému dubnu podstatně opožděna, ale celkově ji lze hodnotit jako velmi úspěšnou. Červnové teploty dosáhly extrémů jen v několika dnech a u porostů se závlahou se podařilo udržet dobrou jakost produkce. Vzhledem k velkému navýšení ceny jahod prodávaných v supermarketech byl velký zájem o samosběry i o trhanou produkci prodávanou na farmách.

Vývoj situace s letním ovocem ze sklizně 2023

Odbyt konzumního ovoce ze sklizně 2023 se velmi liší dle jednotlivých druhů. Meziročně se snížila plocha produkčních sadů o 8,3 %, což obecně vedlo k nižší nabídce ovoce. Produkci peckovin negativně ovlivnily jarní mrazy i nepříznivé počasí během kvetení. Výrazné škody mrazem byly u meruněk, broskví a částečně u třešní a višňi a u některých odrůd jabloní. Špatné opylení způsobilo velký propad úrody u švestek. Z těchto důvodů výrazně převyšovala poptávka nad nabídkou zejména u meruněk, švestek a třešní.

S ohledem na nepříznivé počasí v Evropě byl i dovoz těchto druhů ovoce za výrazně vyšší ceny. Naopak nižší úroda višňi se nijak do zvýšení cen od zpracovatelského průmyslu nepromítla. V hluboké krizi je i nadále odbyt a ceny červeného rybízu, což vede postupně k likvidaci dalších ploch. K poklesu cen došlo i u černého rybízu, u kterého byly v předešlých dvou letech ceny vyšší. Roste zájem odběratelů o hrušky, jejichž sklizeň byla v ČR v letošním roce dobrá. Ceny jablek na zpracování postupně rostou, neboť zpracovatelským závodům chybí surovina, která v Evropě pochází především z Polska. Rovněž jsou avizované nízké zásoby jablečného koncentráту.

PRODUKČNÍ OVOCNÉ SADY V ČR

Duben v roce 2022 byl, stejně jako v předchozích několika letech, velmi chladný, větrný a suchý. Mrazivé počasí se v tomto měsíci vyskytlo ve třech vlnách, dlouhotrvající a opakované působení způsobilo ve spojení s deficiencí půdní vlhkosti a větrným počasím na řadě ovocných kultur poškození květních orgánů a vyvíjejících se plůdků. Chladové epizody dubna a května se negativně projeví zejména na úrodě višně a nižším počtu plodů hrušní, specificky byly poškozeny též některé odrůdy meruněk.

Zpočátku pomalejší vývoj vegetace byl u většiny ovocných druhů akcelerován v letních měsících výraznými dešťovými srážkami a od druhé poloviny června až do konce srpna rekordními vedry. Zatímco v zemích západní Evropy bylo léto roku 2022 označováno za nejsušší v posledních 500 letech, v ČR ho lze díky výraznému ochlazení v první části července a alespoň ojedinělým srážkám považovat za celkem příznivé. S ohledem na dlouhotrvající sucha přistoupila řada pěstitelů k provedení dodatečné ruční probírky plodů za účelem dosažení tržních kalibrů ovoce. Na produkci ovoce se pozitivně projeví až významné srážky z druhé poloviny srpna a září.

V produkčních ovocných sadech, které jsou rozhodující pro pěstování konzumního ovoce, bylo v roce 2022 sklizeno 165,0 tis. t, což bylo meziroční zvýšení o 23,3 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jednalo o 17% zvýšení. K poklesu produkce oproti předchozímu roku došlo pouze u meruněk, višně a rybízu.

Vývoj ploch produkčních ovocných sadů v ČR (ha)

Ovocný druh	2019		2020		2021		2022		2023	
	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné
Jabloně	6 828	6 509	6 474	6 136	6 348	6 172	5 864	5 678	5 229	5 101
Hrušně	756	661	754	661	731	659	705	654	676	647
Broskvoně	287	277	232	226	213	209	170	163	151	140
Meruňky	842	751	829	735	788	743	728	682	649	624
Třešně	837	773	836	769	802	724	744	689	701	641
Višně	1 390	1 286	1 275	1 172	1 242	1 164	1 219	1 085	1 123	1 009
Slivoně, švestky	1 967	1 736	1 990	1 760	1 964	1 736	1 919	1 692	1 859	1 665
Angrešt	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2
Rybíz červ. a bílý	559	534	432	414	428	420	353	352	292	285
Rybíz černý	372	320	329	302	325	301	329	296	330	279
Maliník, ostružiník	35	32	36	36	35	33	29	29	29	29
Ořešák vl.	43	15	50	14	52	14	48	15	49	29
Ostatní druhy	74	34	104	28	116	55	113	100	115	108
Celkem	13 993	12 930	13 344	12 258	13 047	12 231	12 225	11 437	11 206	10 559

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: stav vždy k 31. 5.; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlením na celá čísla;

ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný

Na základě odhadů k 1. 9. 2023 by měla celková produkce ovoce v produkčních sadech dosáhnout objemu 123,8 tis. t, což by byl v meziročním porovnání pokles o 25 % a ve srovnání s pětiletým průměrem by se jednalo o 17% snížení. Sklizeň jablek je v roce 2023 odhadována podprůměrná v objemu 100,6 tis. t, což je v porovnání s předchozím rokem o 27 % méně, oproti pětiletému průměru se jedná o 18% pokles.

Na produkci ovoce v roce 2023 se negativně projeví dlouhé velmi chladné jaro s výskytem četných mrazových epizod a rovněž dlouhodobé sucho. Na rozdíl od jiných let vznikla v tomto roce mnohá poškození mrazem ještě v uzavřených pupenech. Mrazové vlny se vyskytovaly prakticky od konce března až do května 2023, což se negativně projeví zejména na úrodě meruněk a broskví, výrazné

poškození bylo zaznamenáno v některých lokalitách také u višně a třešně (zejména na jižní Moravě). Porosty slivoní z důvodu dlouhého kvetení, chladu a nízké aktivity včel vedly k různému stupni propadu násady (nejhůře postiženou oblastí bylo Vizovicko. Rozložení dešťových srážek bylo v tomto roce velmi netypické. Vydatné dubnové srážky byly vystřídány dlouhým obdobím téměř bez deště, což způsobilo výskyt četných houbových infekcí a zvýšené riziko hnilob ovoce. Následující období letních vysokých teplot navíc způsobilo menší kalibry plodů (zejména třešně a višně). V červenci se opět začaly vyskytovat hojně deště, v oblastech jižní Moravy dokonce silná krupobití. Podzimní příznivé počasí prodloužilo vegetaci a napomohlo tak k dohnání deficitu ve velikostech plodů.

Vývoj sklizně a výnosů v produkčních ovocných sadech v ČR

Ovocný druh	Celková sklizeň v t					Průměrný výnos t/ha				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Jabloně	102 847	117 801	110 006	138 150	100 564 ²⁾	15,80	19,20	17,82	24,33	19,71 ²⁾
Hrušně	6 277	5 763	7 404	7 404	9 500 ²⁾	9,50	8,72	11,24	11,32	14,68 ²⁾
Broskvoně	448	433	366	336	290 ¹⁾	1,62	1,92	1,75	2,06	2,07 ¹⁾
Meruňky	2 109	471	1 856	1 704	449 ¹⁾	2,81	0,64	2,50	2,50	0,72 ¹⁾
Třešně	2 169	894	1 302	1 484	1 756 ¹⁾	2,81	1,16	1,80	2,15	2,74 ¹⁾
Višně	5 802	5 730	5 011	4 517	3 824 ¹⁾	4,51	4,89	4,30	4,16	3,79 ¹⁾
Slivoně, švestky	9 131	8 963	6 784	10 343	6 466 ¹⁾	5,26	5,09	3,91	6,11	3,88 ¹⁾
Angrešt	1,1	2	1,5	1	1 ¹⁾	0,56	0,67	0,51	0,33	0,50 ¹⁾
Rybíz červ., bílý	810	989	676	663	581 ¹⁾	1,52	2,39	1,61	1,88	2,04 ¹⁾
Rybíz černý	153	234	346	310	337 ¹⁾	0,48	0,77	1,15	1,05	1,21 ¹⁾
Maliník, ostružiník	164	94	115	116	67 ¹⁾	5,13	2,61	3,48	4,00	2,31 ¹⁾
Celkem	129 911	141 375	133 867	165 028	123 835	-	-	-	-	-
Jahody	2 525	2 083	1 818	1 827	1 450 ³⁾	3,56	4,51	3,80	3,58	3,45 ³⁾

Pramen: MZe, OU ČR, ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ¹⁾ odhad ÚKZÚZ k 15. 6. 2023, ²⁾ odhad ÚKZÚZ k 1. 9. 2023, ³⁾ odhad MZe

Plachy plodných a mladých ovocných produkčních sadů podle ovocnářských oblastí ČR červen 2023 (ha)

Ovocné druhy	Střední Čechy		Severní Čechy		Jižní a západní Čechy		Východní Čechy		Jižní Morava		Severní Morava		CELKEM	
	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé
Jabloně	1 185,8	18,6	867,0	30,2	525,8	9,3	946,0	20,1	977,4	30,8	600,0	18,6	5 101,6	127,6
Hrušně	190,2	3,2	141,0	0,6	33,8	5,5	110,8	4,4	78,0	14,7	92,9	0,6	646,7	28,9
Třešně	170,0	14,2	102,3	16,0	81,3	0,5	177,9	9,2	77,2	5,7	32,1	14,2	640,9	59,9
Višně	326,8	83,8	157,6	8,5	136,6	6,9	166,6	11,9	183,1	1,8	38,8	0,7	1 009,5	113,6
Meruňky	44,5	0,5	40,6	2,6	1,6	0,0	30,4	2,9	494,1	18,1	12,6	0,7	623,9	24,8
Broskvoně	33,5	0,6	8,6	0,4	0,0	0,0	6,2	1,0	88,4	9,3	3,0	0,3	139,7	11,6
Slivoně, švestky	109,2	9,6	101,8	2,0	688,5	6,4	235,9	15,2	665,2	116,2	390,6	44,4	1 665,5	193,8
Angrešt	0,3	0,0	1,0	1,2	0,0	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	2,0	1,2
Rybíz červ., bílý	7,3	0,0	62,9	3,5	40,2	0,0	76,8	3,9	34,7	0,0	63,1	0,0	284,9	7,3
Rybíz černý	28,7	0,1	80,2	2,2	26,9	0,0	64,2	3,1	2,7	0,0	76,5	45,6	279,2	50,9
Ořešák vlašský	17,6	10,1	10,3	0,0	0,1	7,0	0,9	2,2	0,2	0,4	0,1	0,6	29,1	20,2
Maliník, ostruž.	21,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	28,6	0,0
Ost. druhy	10,4	0,0	20,4	0,2	19,4	1,2	0,2	0,0	57,1	2,2	0,2	3,3	107,8	7,0
Celkem	2 146,2	140,7	1 593,7	67,3	1 028,4	36,9	1 820,5	73,9	2 658,3	199,2	1 312,3	128,9	10 559,3	646,9

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Sklizeň ovoce z produkčních ovocných sadů podle ovocnářských oblastí ČR v roce 2022 a prognóza na rok 2023 (t)

Ovocné druhy	Střední Čechy		Severní Čechy		Jižní a západní Čechy		Východní Čechy		Jižní Morava		Severní Morava		CELKEM	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jabloně ²⁾	39 652	29 772	23 776	16 199	11 934	7 253	25 742	20 578	20 159	14 885	16 886	11 877	138 150	100 564
Hrušně ²⁾	2 902	3 743	816	692	266	324	1 586	2 023	804	314	1 029	2 404	7 404	9 500
Třešně ¹⁾	456	604	253	210	138	208	463	616	91	56	83	62	1 484	1 756
Višně ¹⁾	2 092	1 771	566	211	277	618	929	655	394	447	258	122	4 517	3 824
Meruňky ¹⁾	159	45	123	50	1	1	42	6	1 343	343	36	3	1 704	449
Broskvoně ¹⁾	46	111	15	12	-	-	19	44	249	114	7	8	336	290
Slivoně, švestky ¹⁾	1 157	451	742	418	1 185	801	2 451	1 448	2 820	2 178	1 988	1 171	10 343	6 466
Angrešt ¹⁾	0	1	0	0	-	-	0	-	-	0	0	0	0	1
Rybíz červ., bílý ¹⁾	8	6	142	101	79	80	141	147	68	70	224	178	663	581
Rybíz černý ¹⁾	8	17	34	58	34	45	129	107	3	1	102	109	310	337
Maliny, ostružiny ¹⁾	114	64	-	0	0	0	2	3	-	0	0	0	116	67
Celkem	46 594	36 585	26 467	17 951	13 914	9 330	31 504	25 627	25 931	18 408	20 613	15 934	165 028	123 835

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ¹⁾ odhad ÚKZÚZ k 15. 6. 2023,

²⁾ odhad ÚKZÚZ k 1. 9. 2023;

případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Inventarizace ovocných sadů

Od roku 2015, avšak zejména v posledních letech dochází k výrazným redukcím ploch produkčních sadů. Tato situace je způsobena mnoha faktory. Obecně jde zejména o špatnou ekonomickou situaci ovocnářských podniků, způsobenou nejen nepříznivým vývojem počasí v posledních letech, problémy s odbytem produkce, vývojem cen ovoce na trhu EU, nedostatkem sezónních pracovníků, ale též zvyšujícími se náklady na energie, skladování, pohonné hmoty, hnojiva, postřiky, obalové materiály apod. Tuto nepříznivou situaci významně ovlivnilo i zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU v roce 2014 stejně jako embargo na vývoz ovoce do Běloruska, vyhlášené v lednu 2022, což mělo za následek přetlak polských jablek na střeoevropském trhu, určených původně pro ruský trh.

Za perspektivní ovocné druhy jsou považovány švestky, meruňky a višně, u kterých se výměra výsadeb mladých a na počátku plodnosti pohybuje v současnosti v rozmezí 19–24 % a výměra starých výsadeb v rozmezí 20–34 %. Naproti tomu u jabloní spadá do kategorií mladých výsadeb a výsadeb na začátku plodnosti jen 12,7 % ploch a necelých 48 % ploch jabloňových sadů je přestárlých. Výrazně na ústupu je pěstování broskví, červeného a bílého rybízu.

V roce 2023 bylo v ČR dle evidence ÚKZÚZ Brno v Registru sadů celkem 11 206 ha produkčních ovocných sadů, což je meziročně o 1 019 ha méně (tj. pokles o 8,3 %). Plodné výsadby představují 10 559 ha, což je meziroční snížení o 878 ha. Nejvýraznější pokles nastal u plodných výsadeb jabloní (meziročně -576 ha), višni (-76 ha) a červeného a bílého rybízu (-67 ha).

Přesný soupis ploch produkčních ovocných sadů podle ovocných druhů, odrůd, podnoží, stáří a krajů provádí od roku 1993 ÚKZÚZ Brno. Vyhodnocení uvádí následující tabulka.

Vyhodnocení plochy produkčních sadů hlavních ovocných druhů v ČR podle plodnosti (červen 2023)

Ovocný druh		Výsadby neplodné (mladé)	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Pokles plodnosti (staré výsadby)	Celkem
Jabloně	ha %	127,6 2,4	540,6 10,3	2 067,2 39,6	2 493,8 47,7	5 229,2 100,0
Hrušně	ha %	28,9 4,3	87,1 12,9	257,7 38,1	301,9 44,7	675,7 100,0
Broskvoně	ha %	11,6 7,6	3,1 2,0	37,0 24,5	99,6 65,9	151,2 100,0
Meruňky	ha %	24,8 3,8	130,1 20,1	337,5 52,0	156,3 24,1	648,7 100,0
Třešně	ha %	59,9 8,5	76,0 10,8	445,2 63,6	119,6 17,1	700,8 100,0
Višně	ha %	113,6 10,1	104,8 9,3	528,7 47,1	375,9 33,5	1 123,1 100,0
Slivoně, švestky	ha %	193,8 10,4	210,6 11,4	1 074,8 57,8	380,1 20,4	1 859,2 100,0
Angrešt	ha %	1,2 37,0	0 0,0	1,7 54,5	0,3 8,5	3,2 100,0
Rybíz bílý	ha %	0 0,0	0,03 3,8	0 0,0	0,7 96,2	0,8 100,0
Rybíz červený	ha %	7,3 2,5	7,6 2,6	21,5 7,4	255,0 87,5	291,5 100,0
Rybíz černý	ha %	50,9 15,4	20,1 6,1	75,7 22,9	183,4 55,6	330,1 100,0
Celkem	ha %	619,6 5,6	1 180,1 10,8	4 847,1 44,0	4 366,6 39,6	11 013,4 100,0

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Plochy produkčních (intenzivních) ovocných sadů v ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů k červnu 2023 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	139,7	92,7	134,1	61,4	86,0	62,9	576,8
Hrušně	3,9	4,0	57,6	19,6	34,5	10,0	129,5
Třešně	6,7	19,8	9,1	10,4	20,2	34,9	101,0
Višně	3,2	10,7	12,6	9,4	20,1	13,6	69,6
Meruňky	1,1	0,0	1,9	7,8	71,1	1,5	83,3
Broskvoně	1,9	0,0	2,5	0,7	6,8	1,4	13,4
Slivoně, švestky	19,2	32,6	15,4	69,3	280,3	246,6	663,4
Rybíz červený a bílý	0,0	0,0	19,8	0,0	0,2	10,0	30,0
Rybíz černý	26,3	4,7	61,9	6,7	1,6	59,9	161,1
Angrešt	0,0	0,0	2,2	0,0	0,1	0,0	2,3
Maliník, ostružiník	0,4	0,0	0,0	0,1	0,0	0,6	1,1
Ořešák vlašský	0,1	0,0	10,3	0,0	0,1	0,0	10,5
Ostatní druhy	0,0	11,9	6,2	0,2	0,0	0,0	18,3
Celkem	202,4	176,5	333,4	185,5	521,2	441,5	1 860,5

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný
případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Plochy ostatních ovocných sadů v ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů k červnu 2023 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	89,5	84,3	151,9	23,6	93,0	27,4	469,7
Hrušně	1,9	7,1	46,9	10,1	29,6	2,5	98,0
Třešně	5,7	19,2	11,2	5,3	11,8	4,5	57,8
Višně	3,8	2,2	0,3	0,3	31,2	1,7	39,4
Meruňky	2,1	0,7	2,4	0,3	26,8	1,0	33,3
Broskvoně	0,1	0,5	0,1	0,1	1,0	0,4	2,3
Slivoně, švestky	4,9	17,0	37,8	14,9	125,7	16,3	216,6
Rybíz červený a bílý	0,1	0,5	0,0	0,0	0,0	4,2	4,8
Rybíz černý	0,0	1,7	0,0	5,3	1,9	21,7	30,6
Angrešt	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,3
Maliník, ostružiník	0,1	0,7	0,0	0,1	0,8	0,0	1,7
Ořešák vlašský	8,2	3,6	33,8	5,9	30,0	1,0	82,5
Ostatní druhy	25,6	13,2	121,2	6,6	58,2	3,4	228,1
Celkem	142,0	150,6	405,7	72,6	409,9	84,1	1 264,9

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

K červnu 2023 dosahovala celková výměra ovocných sadů ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů ÚKZÚZ Brno 3 125,4 ha, což představuje meziroční 10% pokles.

Podle údajů odboru trvalých kultur ÚKZÚZ Brno je k červnu 2023 v Registru sadů evidováno 878 subjektů obhospodařujících produkční ovocné sady, včetně sadů pěstovaných v režimu ekologického zemědělství (v roce 2022 to bylo 1 011 subjektů, v roce 2021 1 323 subjektů). Jinak je v Registru sadů vedeno celkem 1 147 subjektů, včetně neprodukčních sadů.

Obnova ovocných sadů v ČR

V období od roku 1994 do 31. 5. 2023 bylo v ČR nově vysázeno celkem 15 788,6 ha produkčních ovocných sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 12 293,6 ha. Za období 2022/23 bylo vysázeno celkem 255,9 ha nových produkčních ovocných sadů (za minulou sezónu to bylo 518,4 ha), z toho s finanční podporou státu 101,2 ha.

Plochy výsadeb ovocných sadů v ČR podle ovocnářských oblastí za období 1994–31. 5. 2023 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	1 339,8	486,9	1 002,4	1 495,7	1 196,8	1 243,5	6 765,2
Hrušně	211,8	39,9	125,6	186,4	136,7	131,0	831,4
Třešně	265,9	84,6	128,7	194,2	111,7	139,2	924,4
Višně	468,7	184,9	202,7	293,7	247,2	180,9	1 578,2

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Meruňky	80,5	1,9	60,6	37,2	773,5	35,9	989,6
Broskvoně	45,7	1,0	21,1	30,9	399,4	13,8	511,9
Slivoně, švestky	177,6	220,8	168,0	342,6	949,9	630,1	2 489,0
Rybíz červený a bílý	85,6	56,7	93,1	172,4	61,1	107,1	576,0
Rybíz černý	51,2	28,8	100,7	126,0	5,0	239,2	550,9
Angrešt	0,9	0,1	2,2	1,8	0,9	1,9	7,7
Maliník, ostružiník	96,4	2,2	3,1	4,5	11,3	59,7	177,1
Ostatní druhy	65,7	37,8	51,7	11,6	165,9	54,6	387,3
Celkem	2 889,6	1 145,6	1 960,0	2 897,1	4 059,4	2 836,9	15 788,6

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Výše dotací/sazeb na 1 ha:

1995 – 53 tis. Kč, 1996 – 42 tis. Kč, 1997 – 50 tis. Kč, 1998 – 80 tis. Kč,

1999 – 60 tis. Kč, 2000 – 77 tis. Kč, 2001 – 55 tis. Kč,

2002 – jádroviny a peckoviny 150 tis. Kč, 50 tis. Kč, bobuloviny 25 tis. Kč

2003 – jádroviny a peckoviny 155 tis. Kč, 52 tis. Kč, bobuloviny 26 tis. Kč

2004 – jádroviny a peckoviny 150 tis. Kč, 50 tis. Kč, bobuloviny 25 tis. Kč
jádroviny a peckoviny 144,5 tis. Kč, 57,8 tis. Kč, bobuloviny 28,9 tis. Kč

2005–2006 – jádroviny a peckoviny 200,0 tis. Kč, 100,0 tis. Kč, bobuloviny 50,0 tis. Kč

2007 – jádroviny a peckoviny 179,2 tis. Kč, 89,6 tis. Kč, bobuloviny 44,8 tis. Kč

2008 – jádroviny a peckoviny 159,6 tis. Kč, 79,8 tis. Kč, bobuloviny 39,9 tis. Kč

2009 – jádroviny a peckoviny 183,3 tis. Kč; 100,0 tis. Kč; bobuloviny 50,0 tis. Kč

2010 – jádroviny a peckoviny 163,0 tis. Kč; 80,0 tis. Kč; bobuloviny 50,0 tis. Kč

2011 – jádroviny a peckoviny 145,2 tis. Kč; 72,6 tis. Kč; bobuloviny 36,3 tis. Kč

2012 – jádroviny a peckoviny 196,2 tis. Kč; 95,3 tis. Kč; bobuloviny 27,6 tis. Kč

2013 – jádroviny a peckoviny 194,8 tis. Kč; 97,0 tis. Kč; bobuloviny 49,1 tis. Kč

2014–2016 – jádroviny a peckoviny 200,0 tis. Kč; 100,0 tis. Kč; bobuloviny 50,0 tis. Kč

2017–2022 – jádroviny a peckoviny 240,0 tis. Kč, 120,0 tis. Kč, bobuloviny 60,0 tis. Kč

Plochy výsadby produkčních sadů 2022/2023 (jaro)

Ovocný druh	Výměra v ha	Ovocný druh	Výměra v ha
Jabloně	99,7	Slivoně, švestky	70,1
Hrušně	3,4	Rybíz červený	0,0
Třešně	36,3	Rybíz černý	15,2
Višně	11,4	Angrešt	0,0
Meruňky	9,5	Malinik, ostružiník	0,2
Broskvoně	8,4	Ostatní druhy	1,5
CELKEM	255,9 ha		

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Zastoupení odrůd jableň v produkčních sadech v ČR

Skupina odrůd	Odrůda jableň	Celková výměra v ha				
		2018	2019	2020	2021	2022
Letní odrůdy celkem		106,7	100,8	94,6	89,2	77,5
Podzimní odrůdy	James Grieve a mutace	77,8	68,3	63,9	49,8	33,1
	Ostatní	53,0	52,9	53,5	46,7	28,1
Podzimní odrůdy celkem		130,8	121,2	117,4	96,4	61,2
Zimní odrůdy	Šampion	361,2	326,2	302,2	256,5	231,4
	Spartan, McIntosh	280,3	245,3	243,3	199,1	111,0
	Rubín, Bohemia	525,5	488,0	465,8	400,6	334,7
	Gala a mutace	586,0	614,0	632,5	646,4	645,7
	Skup. Golden Delicious	1 387,9	1 314,7	1 297,0	1 187,0	1 020,8
	Skup. Red Delicious	96,4	83,0	97,9	98,1	89,5
	Jonagold a mutace	738,5	762,7	752,9	733,3	691,4
	Melrose	62,6	52,6	46,0	32,3	29,7
	Gloster	155,2	120,2	109,8	85,2	61,2
	Rubinola	198,5	181,1	175,1	159,2	154,0
	Topaz	250,7	244,5	240,6	230,6	220,8
	Idared	1 025,7	949,3	889,2	800,6	614,5
	Melodie	52,8	47,8	38,2	35,2	31,9
	Ost. zimní odrůdy	868,9	806,2	844,8	814,5	853,9
Zimní odrůdy celkem		6 590,1	6 235,4	6 135,2	5 678,8	5 090,5
Celkem		6 827,7	6 457,4	6 347,2	5 864,4	5 229,2

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Plochy vykloučených ovocných sadů v ČR podle ovocnářských oblastí za období 1995 – jaro 2023 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	1 513,0	775,8	1 094,7	1 632,1	1 504,2	883,8	7 403,6
Hrušně	57,1	31,7	83,4	97,9	71,4	21,8	363,4
Třešně	309,1	105,4	52,1	112,9	88,7	87,0	755,1
Višně	302,9	147,0	217,0	301,0	354,5	150,9	1 473,2
Meruňky	46,6	0,0	52,6	11,7	1 512,7	11,7	1 635,3
Broskvoně	152,0	0,0	23,5	49,0	1 550,1	14,1	1 788,6
Slivoně, švestky	115,9	79,1	72,2	85,6	145,1	153,3	651,2
Rybíz červený a bílý	166,6	159,6	170,9	219,6	50,1	150,1	916,9
Rybíz černý	24,6	43,4	30,7	139,9	31,4	183,7	453,6
Angrešt	0,1	21,4	9,0	4,0	11,5	45,3	91,3
Maliník, ostružiník	76,9	1,8	6,1	18,1	5,9	55,3	164,1
Ostatní druhy	2,5	7,7	0,0	4,0	65,1	4,3	83,5
Celkem	2 767,2	1 372,8	1 812,2	2 675,8	5 390,6	1 761,2	15 779,8

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Plochy vykloučených ovocných sadů 2022/2023 – jaro (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	79,9	88,2	223,5	98,1	125,2	113,8	728,7
Hrušně	5,3	1,5	13,7	8,9	14,7	3,2	47,3
Třešně	16,4	15,5	9,2	14,8	8,3	26,5	90,7
Višně	10,7	8,7	20,4	9,2	18,6	35,2	102,8
Meruňky	2,1	0,0	8,7	3,4	85,6	4,4	104,3
Broskvoně	1,3	0,0	0,4	0,4	37,6	0,5	40,3
Slivoně, švestky	0,3	22,0	6,5	17,0	27,4	58,8	132,0
Rybíz červený a bílý	0,1	0,0	9,2	35,8	23,7	14,6	83,3
Rybíz černý	0,1	0,7	2,7	6,7	0,0	15,7	25,9
Angrešt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Maliník, ostružiník	1,5	0,0	1,6	0,2	1,6	0,9	5,7
Ostatní druhy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6
Celkem	117,8	136,6	295,9	194,5	343,2	273,6	1 361,6

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Finanční vyjádření sklizně ovoce

Tržby za celkovou produkci ovoce v roce 2022 vzrostly v porovnání s předchozím rokem jen nepatrně o 0,6 % a dosáhly celkem 2,6 mld. Kč. Produkce ovoce z produkčních sadů byla zrealizována za 1,6 mld. Kč (tj. o 2,1 % méně v porovnání s rokem 2021), přičemž největší podíl na tržbách měla jablka (69 %), slivoně (7 %) a hrušky (6 %). V porovnání s předchozí sezónou největší nárůst vykázaly tržby u slivoní, černého rybízu a višni, naopak pokles tržeb byl zaznamenán u jablek, hrušek a třešní. Tržby za produkci ovoce z extenzivních sadů se v roce 2022 zvýšily o 2,0 % na 994,3 mil. Kč. K nárůstu tržeb došlo u černého a červeného rybízu a slivoní z důvodu vyšších sklizní.

Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR v produkčních a extenzivních ovocných sadech v letech 2019–2022 uvádí tabulka v příloze č. 3 této zprávy.

INTEGROVANÁ PRODUKCE OVOCE V ČR

Integrovaná produkce (IP) je ekonomická produkce ovoce vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Vyžaduje jak důkladné znalosti o cílech a zásadách integrované produkce ovoce, dodržování stanovené pěstitelské technologie, vyhovující zásadám integrované produkce, tak i kladný aktivní přístup pěstitelů ovoce k ochraně přírody.

Cílem IP je především ochrana přírodního prostředí ovocného sadu a živých organismů, které se v něm vyskytují, zajištění druhové rozmanitosti přirozeně se vyskytujících nebo introdukovaných živočišných a rostlinných druhů v ovocných sadech a jejich blízkém okolí.

Integrovaná ochrana rostlin (IOR) je definována Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES stanovující rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů (dále jen Směrnice). Tato Směrnice je implementována do legislativy ČR (rostlinolékařský zákon č. 326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláška č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin).

Dle uvedených legislativních dokumentů je IOR definována jako “Pečlivé zvažování veškerých dostupných metod ochrany rostlin a následná integrace vhodných opatření, která potlačují rozvoj populací škodlivých organismů a udržují používání přípravků na ochranu rostlin a jiných forem zásahu na úrovních, které lze z hospodářského a ekologického hlediska odůvodnit a které snižují či minimalizují rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí“.

Na rozdíl od obecných zásad integrované ochrany rostlin, která se od 1. 1. 2014 stává ze zákona povinnou pro všechny profesionální pěstitelé zemědělských plodin, integrovaná produkce hlouběji rozpracovává jednotlivá témata a okruhy nad rámec těchto obecných zásad a stanovuje další úkoly. Integrovaná produkce ovoce není na rozdíl od obecných zásad IOR definována právními předpisy EU. V červnu roku 2022 představila Evropská komise (EK) návrh nového nařízení, které by mělo výhledově nahradit Směrnicí 2009/128/ES. Evropská rada přijala v prosinci 2022 Rozhodnutí, zavazující EK vypracovat dopadovou studii na zemědělský sektor. V průběhu roku 2023 pokračuje projednávání nového dokumentu a jsou formulovány kompromisní návrhy. Výhledově se počítá s přijetím společných evropských pravidel pro regulaci IP – do té doby je tato oblast v členských státech regulována národní legislativou založenou na základních principech směrnic International Organisation of Biological Control (IOBC).

V ČR je IP na nevládní úrovni reprezentována Ovocnářskou unií ČR, resp. jejím Svazem pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO). SISPO pro pěstitele v režimu integrované produkce vydává závazné Směrnice a metodiky pěstování. Tento Svaz byl v ČR založen v roce 1990 jako dobrovolné sdružení pěstitelů a zástupců výzkumu a je součástí Ovocnářské unie ČR. V roce 2023 proběhla v návaznosti na spuštění nových pravidel SZP rozsáhlá úprava Směrnic SISPO. Mimo to byla ve spolupráci se Svazem pro Integrovanou produkci zeleniny (IPZ) připravena nová společná marketingová značka „**Ovoce a zelenina s rodokmenem**“, jejíž použití je vyhrazeno členům Ovocnářské unie ČR (svazu SISPO) a Zelinářské unie Čech a Moravy (svazu IPZ) na jejich vlastní produkty, které splňují v daném roce podmínky pro používání ochranné známky SISPO a/nebo IPZ.

K 1. 8. 2023 bylo v tomto Svazu registrováno celkem 326 členů s celkovou výměrou ovocných výsadeb přes 8 tis ha. V roce 2023 byla známka SISPO udělena 245 členům, kteří pěstují ovoce na 7 617 ha. Ochranná známka nebyla udělena nebo byla odebrána 63 subjektům, kteří hospodaří na výměře sadů 779,4 ha. V rámci členské základny se 13 podniků s výměrou 77,6 ha nachází v přechodném období, 6 subjektů je bez výsadeb.

Výměry ovocných sadů členů SISPO k I. 8. 2023

Ovocný druh	Plocha ovocných sadů s nárokem na udělení známky SISPO v ha	Plocha ovocných sadů čekatelů na známku SISPO v ha	Celková plocha přihlášených ovocných sadů v ha
Jabloně	4 191,7	9,9	4 201,6
Hrušně	546,2	2,4	548,6
Třešně	561,8	2,2	564,0
Višně	976,3	6,4	982,7
Slivoně	1 158,4	30,5	1 188,9
Meruňky	461,4	10,7	472,1
Broskvoně	92,3	0,0	92,3
Rybíz červený	199,8	0,0	199,8
Rybíz černý	169,1	0,1	169,2
Rybíz bílý	0,0	0,0	0,0
Ostatní	39,2	15,4	54,6
Celkem	8 396,2	77,6	8 473,8

Pramen: OU ČR

Kromě svazových pravidel SISPO je v ČR dlouhodobě podporována integrovaná produkce ovoce v rámci Agroenvironmentálně-klimatických opatření v rámci Strategického plánu ČR pro implementaci Společné zemědělské politiky EU. Podmínky a pravidla pěstování ovoce v integrovaném systému jsou od roku 2023 řízeny novým **nařízením vlády č. 80/2023 Sb.** (několik subjektů ještě dokončuje pětiletý závazek dle **NV č. 75/2015 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů). V rámci nového období SZP byly nově do pravidel zavedeny legislativní požadavky na snižování obsahu reziduí pesticidů v ovoci (limit 30 % MLR platí pro jádroviny a limit 50 % MLR pro ostatní druhy ovoce).

OVOCNÉ ŠKOLKAŘSTVÍ V ČR

Sezóna 2022/2023 byla v souvislosti s celoevropskou krizí v ovocnářství pro většinu velkých školkařských firem v rámci Evropy velmi špatná z důvodu velkého objemu výpěstků, které nebylo možné uplatnit na trhu (především u jabloní). Problémy s odbytem výpěstků započaly již v sezóně 2021/2022 v souvislosti s pandemií COVID-19. Přesto, že v roce 2021 byly ceny ovoce na trhu ještě relativně dobré, přetrvávaly problémy se zajištěním sezónních pracovníků – nové výsadby sadů tak část pěstitelů posunula na pozdější období. V roce 2022 však zasáhla krize ovocnářství velmi výrazně – došlo k prudkému nárůstu cen energií a vstupů (zejména paliva, hnojiva a POR) a zároveň k poklesu cen ovoce na trhu. Krize v odbytu výpěstků určených pro produkční ovocnářství se dotýká zejména jabloní, a to nejen klasických odrůd, ale i odrůd klubových.

V posledních dvou letech došlo prakticky ke zhroucení trhu s výpěstky pro profesionální ovocnářství. Podle šetření u školkařských firem bylo po skončení prodejní sezóny na jaře 2023 zlikvidováno cca 10 % objemu produkce ovocných stromů a keřů. V souvislosti s nastávající krizí již v předešlé sezóně došlo ke snížení školkování podnoží cca o 30 %. Část produkce výpěstků rovněž zůstala na poli nevydobyta. Přestože došlo v roce 2023 ke stabilizaci cen hnojiv a paliv, přetrvává krize v oblasti pracovní síly a celkový nezáměr o práce v těžkých venkovních podmínkách.

Objem školkařské produkce se v posledních dvou letech snižuje, naopak mírně roste podíl ovocných výpěstků určených do krajiny. Ovocné školky (všechny skupiny porostů, včetně ploch matečnic a podnoží) zaujímají v ČR v roce 2023 rozlohu pouze 293 ha, zatímco ještě v roce 2019 zaujímaly ovocné školky výměru okolo 350 ha. Výrazný pokles ploch v posledních dvou letech je způsoben jak poklesem objemu školkovaných podnoží (cca o 30 %), tak výpadkem některých matečných porostů (především matečných roubových a semenných stromů pro produkci generativních podnoží). Celkově došlo k dalšímu poklesu produkce podnoží množených v oddělkových matečnicích a částečně i produkce generativních podnoží.

Celkově perspektivním oborem zůstává šlechtění odrůd ovocných dřevin. Světové kvality dosahují především odrůdy třešňi, ale velmi významné jsou i některé odrůdy jabloní (včetně sloupcovitých) a angreštu (odrůdy odolné vůči hnědému padlí). Specifické vlastnosti pro neprofesionální ovocnářství vykazují i některé novější odrůdy meruněk, broskvoní nebo ořešáku vlašského.

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že v roce 2022 se produkce školkařských výpěstků výrazně snížila na 14,0 mil. ks (tj. -13,7 %). K poklesu zájmu spotřebitelů o výsadbu došlo především u sazenic jahodníku a borůvky, dále též hrušni, višni, ořešáku, meruněk a třešňi, naopak k výraznému nárůstu poptávky došlo u sazenic maliníku, ostružiníku, angreštu a rybízů, dále též slivoní.

Přehled o školkařské výrobě v ČR (ks)

Druh	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jabloň	1 558 636	1 153 646	1 711 293	1 465 634	1 288 554	1 298 786
Hrušeň	315 749	184 165	231 531	203 898	221 789	215 508
Třešeň	159 025	115 241	161 479	168 503	189 577	166 701
Višeň	124 709	84 755	72 729	67 937	64 632	46 273
Slivoň	339 437	228 898	338 502	318 524	343 841	368 082
Meruňka	161 210	124 883	195 807	183 471	187 733	174 810
Broskvoň	81 856	64 697	62 094	86 694	83 398	119 271
Mandloň	4 363	2 979	3 937	4 450	12 686	9 902
Myrobalán – plodový	-	810	885	831	1 350	1 986
Kdouloň	4 863	1 118	3 453	3 765	4 776	4 402

Druh	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ořešák vlašský	109 867	81 984	131 089	129 517	121 351	103 784
Kaštanovník jedlý	100	0	0	0	1 000	1 125
Angrešt	287 148	178 518	271 902	237 342	217 471	357 772
Rybíz bílý	75 112	70 537	83 223	82 461	84 847	99 668
Rybíz černý	184 647	122 892	137 668	142 401	170 228	220 110
Rybíz červený	247 874	188 241	257 423	249 663	262 580	334 713
Maliník	361 097	305 136	502 564	260 819	446 244	693 148
Ostružiník	46 802	16 542	79 703	19 177	29 977	91 781
Borůvka	1 429 150	1 360 022	2 457 512	1 632 062	1 903 766	1 664 574
Jahodník	8 542 499	7 293 072	9 197 186	12 569 185	10 231 255	7 390 788
Líska obecná	14 880	20 416	694 080	114 063	257 356	510 772
Ribes x (mezidruhová kříženci)	23 288	17 736	18 471	24 374	35 326	44 422
Rubus x (mezidruhová kříženci)	-	14 248	15 374	23 420	13 531	45 781
Slivoň vrbová (japonská)	-	674	370	754	729	1 397
Temnoplodec černoplodý (Arónie černá)	-	330	233	172	4 287	-
Jeřáb obecný	0	0	0	127	85	-
Prunus x (mezidruhová kříženci)	598	4 686	5 420	751	8 515	4 652
Meruzalka zlatá – plodová	17	0	171	210	400	3 200
Celkem	14 072 927	11 636 226	16 634 099	17 990 205	16 187 284	13 973 408

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Česká republika je také producentem podnoží ovocných druhů. Po útlumu produkce in-vitro podnoží v letech 2016 a 2017 došlo v letech 2019 až 2021 k opětovnému zvýšení produkce na maximální výrobní kapacity. Celková produkce klasických podnoží pro trh v rámci ČR vykazuje klesající trend, velmi špatná situace je zejména u generativně množených podnoží. Produkce podnoží v klasických hrůbkových matečnicích v ČR nadále klesá. Většina podnoží tohoto typu se do ČR dováží zejména z Polska a Německa, méně již z Nizozemska. V ČR se rovněž udržuje určitý objem produkce generativních podnoží (zejména myrobalán, semenáč Zelené renklódy, mahalebka, hrušňový semenáč, jabloňový semenáč), osivo je však z většiny ze zahraničí, stejně jako část podnoží.

V souvislosti s poklesem poptávky klesla v roce 2022 meziročně produkce podnoží o téměř 24 % na celkových 5,7 mil. ks. Byl zaznamenán výrazný propad u produkce meruzalky zlaté a mezidruhových kříženců Prunus, dále též u podnoží meruňky, myrobalánu, třešně a ořešáku vlašského. Naproti tomu došlo k výraznému nárůstu produkce podnoží jabloně, mahalebky, hrušně, mandloně a slivoň.

Přehled o výrobě podnoží pro ovocné druhy v ČR (ks)

Druh	Období					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Broskvomandloň	0	0	0	0	0	-
Broskvoň	27 100	47 790	19 550	53 050	19 114	25 310
Hrušeň	64 235	145 880	81 935	31 050	65 748	90 700
Jabloň	1 593 420	1 889 678	1 634 220	1 294 828	1 365 444	1 407 992
Kaštanovník	0	0	0	0	0	-
Kdouloň	23 213	41 745	32 718	35 925	11 705	27 150
Mahalebka	13 000	30 000	43 000	17 000	10 000	60 000
Mandloň	400	0	7 450	44 300	2 400	4 300
Meruňka	113 610	161 400	90 000	42 350	5 090	3 925
Meruzalka zlatá – podnožová	1 311 373	1 290 881	1 530 570	1 173 793	1 033 286	808 195
Myrobalán	-	990 958	635 500	1 054 590	726 910	721 891
Ořešák vlašský	130 000	97 150	81 300	99 000	71 000	63 000
Prunus x (mezidruhová kříženci)	1 300 624	4 672 674	2 275 180	2 978 805	3 735 160	1 846 315
Slivoň	1 249 170	961 468	621 355	289 072	295 450	562 275
Slivoň japonská (vrbová)	-	32 500	0	0	0	-
Třešeň	204 814	132 131	209 660	118 852	172 297	94 487
Víšeň	0	66 946	15 000	0	15 000	24 134
Celkem	6 030 959	10 561 201	7 277 438	7 232 615	7 528 604	5 739 674

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL OVOCE V ČR

V první polovině roku 2023 proběhlo roční statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2022. Na základě aktuálního registru zpracovatelů ovoce a zeleniny bylo obesláno a údaje poskytlo 65 respondentů, z nichž dva subjekty uvedly, že se v příštím roce už uvedenou činností nebudou zabývat. Uvedené statistické šetření je od roku 2006 zařazeno do Programu statistických zjišťování schválených ČSÚ pro MZe a předkládání statistických výkazů je povinné. Vzhledem k tomu, že některé druhy ovoce se nakupují pro výrobu pouze částečně upravené (zejména ze zahraničí), jsou údaje o nákupu rozděleny do tabulek zvlášť pro čerstvé ovoce a zvlášť pro mražené, sušené nebo jinak upravené ovoce. Výsledky v tabulkách označené hvězdičkou se nemohou zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů.

Celkový nákup ovoce pro zpracování v roce 2022 se meziročně snížil přibližně o 12 % na 47 576 t. Nákup pouze čerstvého ovoce pro zpracování původem z tuzemska meziročně poklesl o 5 % na 29 881 t, z čehož největší podíl (cca 83 %) tvořil nákup jablek průmyslových (24 768 t), který se meziročně zvýšil o 35 %. Nákup čerstvého ovoce pro zpracování ze zahraničí rovněž výrazně klesl oproti předchozímu roku, a to o 37 % na 6 235 t, z čehož téměř třetinu tvořil nákup jablek průmyslových.

Nákup upraveného ovoce pro zpracování z tuzemska byl při srovnání s rokem 2021 vyšší o 26 % (2 107 t). Pro výrobu ovocných výrobků se v roce 2022 nakoupilo ze zahraničí 9 353 t mraženého, sušeného a jinak upraveného ovoce, ovocných protlaků a koncentrátů, což bylo o 17 % méně než v roce předchozím. Jahody, angrešt, borůvky, brusinky, maliny, ostružiny a šípek byly nakupovány ze zahraničí již upravené.

Nákup ovoce v ČR

Ovoce	Nákup ovoce (v t) původem						Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾					
	z tuzemska			ze zahraničí			2020		2021		2022	
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	od	do	od	do	od	do
Jablka konzumní	*	*	240	-	-	-	5,20	8,56	5,50	8,00	4,01	5,50
Jablka průmyslová	26 360	18 396	24 768	2 835	5 424	2 146	3,60	6,20	2,73	5,87	2,66	5,13
Hrušky	326	589	1 001	400	*	*	4,87	5,62	3,78	5,16	3,26	6,62
Třešně	*	97	147	*	*	*	10,41	15,14	17,54	19,84	16,48	19,95
Višně	646	98	494	*	*	-	8,18	10,17	11,02	12,19	10,97	12,09
Meruňky	-	130	*	157	*	611	17,01	18,94	14,82	16,51	14,91	18,65
Broskve (vč. nektarinek)	*	*	*	*	-	*	13,90	14,59	*	*	*	*
Rybíz červený	253	210	140	-	-	-	11,07	11,48	10,39	11,26	13,18	13,18
Rybíz černý	5	3	*	-	*	-	16,49	16,49	22,09	27,65	*	*
Švestky pravé	1 669	749	2 186	*	*	*	6,18	7,99	8,11	11,09	7,84	10,27
Švestky ost., slívy, renklódy, mirabelky	*	*	*	*	*	*	8,20	10,31	9,27	11,11	*	*
Vinné hrozny	*	*	*	*	-	*	*	*	*	*	*	*
Jahody	-	*	*	-	-	-	-	-	*	*	*	*
Angrešt	-	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Borůvky	-	*	*	*	-	-	*	*	*	*	*	*
Brusinky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maliny	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ostružiny	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	*	*
Šípek	*	*	*	-	-	-	*	*	*	*	*	*
Ostatní	*	7	*	61	78	*	12,97	69,25	30,16	55,17	*	*
Celkem	29 421	31 340	29 881	6 729	9 933	6 235	X	X	X	X	X	X

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nákup ovoce pro další zpracování (zmrazené, sušené a jinak upravené)

Ovoce	Nákup ovoce v t původem				Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾			
	z tuzemska		ze zahraničí		2021		2022	
	2021	2022	2021	2022	od	do	od	do
Jablka konzumní	*	-	-	-	*	*	-	-
Jablka průmyslová	*	*	906	1 600	10,43	159,37	9,73	75,19
Hrušky	33	*	590	203	22,14	64,64	25,54	63,58
Třešně	*	-	*	*	33,03	34,15	*	*
Višně	*	*	734	511	17,24	88,99	28,82	96,12
Meruňky	*	*	1 425	808	22,11	92,76	22,67	122,60
Broskve (vč. nektarinek)	*	-	520	422	17,77	50,00	19,54	55,30
Rybíz červený	*	*	66	57	19,95	22,27	22,79	29,84
Rybíz černý	*	*	52	21	38,02	64,26	60,65	103,12
Švestky pravé	-	*	*	*	24,98	119,17	*	*
Švestky ost., slívy, renklódy, mirabelky	-	-	*	*	21,45	47,43	*	*
Vinné hrozny	-	-	166	125	39,62	40,20	40,98	40,98
Jahody	*	*	1 399	1 363	26,72	149,82	26,50	165,54
Angrešt	-	-	*	*	*	*	*	*
Borůvky	*	*	772	751	60,78	244,51	65,34	188,98
Brusinky	*	*	211	146	74,03	113,89	68,72	70,39
Maliny	*	*	304	199	70,75	358,62	94,89	359,13
Ostružiny	*	*	71	43	46,64	223,75	256,38	256,98
Šípek	-	*	*	*	40,05	40,48	*	*
Ostatní	*	*	1 686	1 550	17,99	222,49	18,64	237,24
Celkem	1 672	2 107	11 332	9 353	X	X	X	X

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti statistických údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Celková výroba výrobků z ovoce včetně diaproductů se v roce 2022 meziročně snížila cca o 10 % na 68 130 t. Největší podíl z celkové výroby z ovoce (35 %) tvořily, podobně jako v minulých letech, ovocné šťávy, z toho největší podíl (54 %) tvořila výroba šťávy jablečné (meziroční pokles o 11 %). Výroba džemů a marmelád, která tvořila v roce 2022 z celkové výroby téměř 25% podíl, se oproti předchozímu roku snížila cca o 4 %. V roce 2022 poklesla také výroba dětské a kojenecké ovocné výživy, zatímco výroba kompotů naopak vzrostla.

Výroba výrobků z ovoce

Ovocný výrobek		Výroba v t				
		2018	2019	2020	2021	2022
Džemy, marmelády, švestková povidla, rosoly apod.		18 870	11 577	15 967	17 647	16 900
Ovocné šťávy celkem (vč. nektarů, ovoc. nápojů, sirupů, koncentrátů atp.)		*	28 955	*	27 978	24 091
v tom	jablečná	9 988	12 709	12 037	14 838	13 137
	pomerančová	*	*	*	*	*
	rybízová	*	*	*	115	*
	višňová	594	240	160	316	*
	ostatní	*	*	*	*	*
Proslazené (kandované) ovoce		*	*	-	-	-
Dětská a kojenecká výživa ovocná		21 959	21 954	*	15 173	13 756
Kompoty		4 155	2 288	2 496	2 461	3 000
Sušené ovoce		*	20	*	*	*
Ovocné pyré		1 086	631	914	*	1 941
Ovocné chlazené saláty		-	-	-	-	-
Zmrazené ovoce		*	799	598	*	*
Ostatní (kromě výrobků obsahujících alkohol)		*	*	*	*	*
Celkem		83 610	77 581	72 294	75 967	68 130

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti statistických údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

SKLADOVACÍ KAPACITY V OVOCNÁŘSTVÍ ČR

Závěrem roku 2022 a v průběhu roku 2023 bylo dokončeno několik modernizačních projektů skladových kapacit. Ačkoliv se skladové kapacity zvýšily cca o 1 000 t na 104 396 t, došlo k významnému kvalitativnímu posunu v technologickém vybavení skladů v několika významných pěstitelských podnicích.

V souvislosti s úplným ukončením nebo radikálním omezením ovocnářské činnosti u některých subjektů došlo k úbytku skladovací kapacity v oblasti východních Čech o 1 650 t (v rámci dlouhodobého skladování byl v tomto regionu u neperspektivních větraných skladů vykázán pokles o 950 t, z toho 200 t bylo přebudováno na sklady chlazené, které umožňují menším ovocnářům významně zlepšit jakost ovoce nabízeného z farem). Znepokojivý je ovšem v tomto regionu pokles skladové kapacity v rámci ULO skladů, a to v objemu 900 t. K významnějšímu poklesu ULO kapacit došlo i v oblasti jižní Moravy (-570 t). Naopak v oblasti severní Moravy došlo k celkovému nárůstu skladových kapacit o 1 300 t, z čehož téměř 1 000 t připadá na ULO sklady. K mírnému navýšení ULO skladových kapacit došlo i v oblasti severních Čech. Nejrozsáhlejší modernizace skladových kapacit proběhla v oblasti středních Čech, kde sice nedošlo k celkovému navýšení skladových kapacit, ale téměř 3 000 t chlazených kapacit bylo nahrazeno stejným objemem moderních ULO skladů. Celkový objem ULO skladů se tak zvýšil o 3 221 t na 68 612 t a dosahuje téměř 2/3 všech evidovaných skladových kapacit v rámci českého ovocnářství.

Nejmoderněji vybudované skladové kapacity jsou zařízené na využívání inovativní technologie dynamicky řízené atmosféry, která představuje další potenciální posun v kvalitě skladovaného ovoce, ale s ohledem na rizika spojená se špatným řízením systému není tato technologie v ČR zatím nikde v provozu využívána. Pokračuje rozšiřování technologie skladování s využitím ozónu pro dezinfekci skladů a/nebo technologické vody pro třídění ovoce. Pro letní ovoce, zejména pro rybíz, je využíváno i skladování v atmosféře ozónu, kde je možné snížit chladicí teplotu. Kromě standardního využívání blokátorů etylenu (1-MCP) přímo ve skladovacích komorách pokračuje i ověřování/zavádění aplikace 1-MCP přímo do porostů formou foliární aplikace.

V rámci snahy o stabilizaci nákladů několik ovocnářských podniků dokončilo a spustilo nebo připravuje ke spuštění vlastní fotovoltaické elektrárny, neboť cena elektřiny je hlavním nákladem skladování, třídění a balení ovoce. Legislativa zatím neumožňuje realizaci větších výrobních celků nad trvalými kulturami a její přijetí bylo již několikrát posunuto (realizace tedy zahrnují neenergetické zdroje umístěné na stavbách).

Struktura skladových kapacit v ovocnářství v ČR v roce 2023 (t)

Region	TYP SKLADU				
	Větraný	Chlazený	Řízená atmosféra	ULO	CELKEM
Jižní Morava	2 715	3 357	-	5 901	11 973
Severní Morava	1 350	3 340	-	6 119	10 809
Východní Čechy	1 050	6 200	-	30 100	37 350
Střední Čechy	-	5 560	-	17 332	22 892
Jižní a záp. Čechy	600	6 613	200	1 100	8 513
Severní Čechy	460	4 339	-	8 060	12 859
Celkem ČR	6 175	29 409	200	68 612	104 396
Změna 2023/2022 v %	-21,6	-1,6	+33,3	+4,9	+1,1

Pramen: OU ČR

Pro sezónu 2022/2023 bylo v ČR k 1. prosinci 2022 naskladněno meziročně téměř o 23 % více jablek, a sice 64,8 tis. t. Celková skladovací kapacita tak mohla být využita z 62,1 %. Ve srovnání s pětiletým průměrem bylo zaskladnění o 27 % vyšší. K 1. 6. 2023 bylo na skladě ještě 6,6 tis. t, což je cca pětiletý průměr zásob k tomuto datu. Sklizňový rok 2022 byl pěstitelsky příznivý. Pozdní jarní mrazy nezpůsobily zásadní škody, plody dobře vybarvily a kvalita byla uspokojivá.

Přehled o stavu zásob konzumních jablek (t)

Odrůda	1.12.20	1.12.21	1.12.22	1.1.23	1.2.23	1.3.23	1.4.23	1.5.23	1.6.23
Spartan, McIntosh	319	32	34	0	0	0	0	0	0
Šampion	1 830	1 641	769	622	313	249	106	15	8
Rubín	695	780	1 284	589	258	125	67	17	5
Gala	7 123	6 256	8 412	6 886	4 173	3 142	2 054	1 576	879
Ostatní raně zimní	179	343	459	348	112	62	25	90	0
Golden Delicious	15 610	11 946	15 352	12 797	10 178	7 907	5 585	3 538	1 207
Idared	7 531	7 822	7 278	5 464	4 428	3 625	2 190	1 159	324
Jonagold a mutace	8 638	11 588	12 708	10 192	7 494	4 804	3 094	2 141	1 326
Topaz	624	973	1 312	1 103	620	379	78	53	2
Melrose	180	106	65	20	4	3	0	3	0
Gloster	1 003	303	426	388	232	148	81	8	0
skup.Red Delicious	2 082	2 386	4 231	3 286	2 114	1 812	1 410	743	110
Braeburn	5 488	5 705	8 500	7 584	6 054	5 330	3 896	3 041	1 589
Ostatní zimní	3 675	2 982	3 987	3 773	3 475	3 133	2 505	1 823	1 189
Jablka celkem	54 977	52 863	64 817	53 052	39 455	30 719	21 091	14 207	6 639
Rozdíl oproti stejnému období předchozího roku (%)	+35	-4	+23	+20	+7	+3	-3	+5	-15

Pramen: MŽE ve spolupráci s OU ČR

Poznámka: skup. Red Delicious: Starking, Starkrimson, Red Delicious, Red Spur, Well Spur

CENOVÝ VÝVOJ OVOCE V ČR

Ceny zemědělských výrobců

Trend vývoje cen ovoce, započatý v roce 2019, pokračoval i v roce 2020. V důsledku opatření zavedených z důvodu šíření viru COVID-19 ve všech zemích (např. nedostatek zahraničních i sezónních pracovních sil) se ceny zemědělských výrobců ovoce i spotřebitelské ceny razantně zvyšovaly. V roce 2021 lze vyzorovat již postupný pokles jak cen zemědělských výrobců, tak i spotřebitelských cen.

V roce 2022 enormní nárůst cen energií, pohonných hmot, hnojiv, obalových materiálů, nákladů na skladování ovoce aj., ekonomiku pěstování jablek, již do té doby velmi špatnou, ještě dále značně zhoršil. Na rozdíl od jiných komodit se v oblasti pěstování jablek nepodařilo promítnout zvýšené náklady na energie a dalších výše zmíněných vstupů do cen zemědělských výrobců.

Průměrné ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh ovoce	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Jablka konzumní	10 948	11 695	14 543	14 767	13 362	13 403
Jablka moštová	2 625	3 370	3 646	3 379	2 927	3 269
Hrušky	11 190	14 035	17 206	16 774	16 225	18 251
Broskve	16 433	20 139	23 307	20 556	23 413	24 079
Meruňky	21 940	23 767	34 448	23 926	33 485	-
Švestky	9 381	10 777	11 789	13 826	14 177	16 389
Třešně	34 313	42 556	56 293	48 837	44 768	61 002
Višně	8 647	15 834	11 207	8 710	12 312	10 509
Rybíz červený a bílý	14 702	26 524	39 365	22 803	7 828	51 048
Rybíz černý	9 991	33 792	-	20 726	-	-
Jahody tříděné	89 538	90 000	103 705	104 833	120 045	114 652

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * průměr za období od 1. 1. – 30. 9. 2023

Průměrné ceny zemědělských výrobců u jablek konzumních podle jednotlivých měsíců v ČR v Kč/t

Měsíc	Jablka konzumní								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Leden	9 175	9 467	9 905	14 261	9 723	12 271	15 064	13 055	13 282
Únor	8 919	9 686	9 305	13 430	10 215	13 864	14 545	13 248	12 739
Březen	8 427	8 985	9 162	14 086	9 561	14 032	14 662	13 920	12 756
Duben	8 921	9 040	9 888	14 227	8 751	14 713	13 748	14 086	12 118
Květen	8 987	9 147	10 294	13 327	8 489	13 587	13 662	12 751	13 094
Červen	8 961	8 695	9 205	13 897	8 245	11 423	14 538	12 193	11 614
Červenec	9 284	9 161	11 340	12 563	8 467	-	15 903	12 874	14 783
Srpen	10 433	9 163	11 491	10 822	10 366	15 856	14 170	11 893	10 321
Září	10 622	11 022	13 406	10 394	11 574	15 559	14 709	14 017	16 159
Říjen	10 014	10 421	14 056	10 105	12 670	14 492	14 859	13 126	
Listopad	9 355	9 753	14 493	9 885	12 737	14 566	15 022	13 447	
Prosinec	9 400	10 153	14 061	9 513	13 744	14 432	14 931	12 284	
Průměr	9 436	9 797	11 995	10 948	11 695	14 543	14 767	13 362	13 403

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny ovoce mírného pásma

Výše úrody ovoce v ČR nemá přímý dopad na spotřebitelské ceny ovoce v ČR, ty zásadně ovlivňuje situace na trhu v Evropě. Za rok 2022 průměrná spotřebitelská cena jablek v porovnání s předchozím rokem klesla, i když v posledních měsících roku 2022 se ceny pohybovaly opět na vyšších úrovních v porovnání se stejným obdobím roku 2021. V průběhu roku 2023 vykazují spotřebitelské ceny jablek různou míru poklesu či nárůstu.

Spotřebitelské ceny vybraných druhů ovoce mírného pásma I. jakostní třídy v jednotlivých měsících v Kč/kg

Měsíc	Jablka			Broskve			Stolní hrozny			Jahody		
	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2021	2022	2023	2020	2021	2021
Leden	31,77	30,19	30,05	40,35	-	-	95,76	104,88	102,24	201,85	-	-
Únor	32,36	30,68	30,47	40,35	-	-	96,09	100,12	107,55	142,86	-	-
Březen	32,45	32,08	30,55	40,35	-	-	91,28	99,62	94,43	96,02	-	-
Duben	31,56	31,12	29,85	40,35	-	-	76,23	83,29	78,93	84,67	-	-
Květen	33,68	32,73	30,95	80,49	-	-	73,07	80,24	88,22	107,92	-	-
Červen	34,23	32,31	32,17	77,39	-	-	93,46	93,82	97,04	140,51	-	-
Červenec	36,17	33,64	37,24	56,49	-	-	75,42	74,99	90,70	164,81	-	-
Srpen	34,78	34,34	39,48	55,59	-	-	62,97	66,24	76,49	165,29	-	-
Září	35,33	34,96	33,48	67,00	-	-	55,74	54,52	70,26	157,51	-	-
Říjen	28,27	30,04		66,00	-	-	56,09	53,82		193,53	-	-
Listopad	28,34	30,67		66,00	-	-	73,81	78,25		221,60	-	-
Prosinec	29,26	30,09		66,00	-	-	100,87	109,60		244,96	-	-
Průměr za rok	32,35	31,61	32,69	*	-	-	79,23	94,16	89,54	160,13	-	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * z důvodu malého počtu respondentů nelze hodnotit;

- od roku 2021 ČSÚ nesleduje

Spotřebitelské ceny jižního ovoce

Průměrné spotřebitelské ceny sledovaných druhů jižního ovoce vykázaly v roce 2022 výrazný nárůst v porovnání s předchozím rokem. Tento trend pokračuje i v roce 2023.

Spotřebitelské ceny vybraných druhů jižního ovoce I. jakostní třídy v jednotlivých měsících v Kč/kg

Měsíc	Pomeranče					Citróny				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Leden	32,10	31,99	27,92	28,12	31,64	37,10	46,23	45,04	42,80	48,09
Únor	29,46	30,14	27,41	28,71	32,19	38,06	46,93	45,49	45,71	50,11
Březen	31,50	32,52	29,20	27,95	31,59	40,04	51,10	46,24	46,64	48,49
Duben	31,01	39,51	25,86	28,80	36,67	41,02	69,90	45,06	52,45	52,77
Květen	32,86	43,89	32,06	33,46	39,89	46,25	77,30	49,66	55,85	56,06
Červen	34,21	48,21	35,88	30,61	41,19	48,33	75,68	48,97	57,94	59,13
Červenec	36,19	48,28	36,35	32,78	48,33	48,17	71,53	47,90	58,01	58,43
Srpen	37,57	50,99	42,45	46,91	46,95	51,43	69,88	64,58	56,53	59,42
Září	37,89	51,27	42,04	41,17	44,00	50,01	71,85	58,01	58,46	62,76
Říjen	39,10	54,22	41,75	44,97		50,94	61,91	52,39	55,04	
Listopad	36,43	39,51	29,94	35,57		46,51	49,77	49,67	56,02	
Prosinec	32,85	30,76	25,13	29,40		46,16	46,04	44,37	52,67	
Průměr	34,26	41,77	32,99	37,36	39,16	45,33	61,51	49,78	53,30	55,03
Měsíc	Banány					Kiwi				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Leden	29,28	32,32	27,04	26,69	33,97	63,59	67,90	-	-	-
Únor	32,11	33,24	28,12	28,13	36,27	56,96	67,45	-	-	-
Březen	33,31	32,08	28,10	30,60	34,31	56,80	76,05	-	-	-
Duben	32,63	32,58	26,24	27,86	32,21	65,31	81,47	-	-	-
Květen	30,70	30,55	26,11	27,62	30,94	70,63	96,58	-	-	-
Červen	32,99	32,01	25,31	25,86	28,66	79,87	107,04	-	-	-
Červenec	31,45	29,07	22,31	26,08	30,34	86,03	103,90	-	-	-
Srpen	29,62	27,76	22,31	26,86	31,95	89,37	106,43	-	-	-
Září	29,25	23,30	23,48	25,48	27,50	96,31	99,77	-	-	-
Říjen	31,85	22,85	22,98	29,23		98,40	98,82	-	-	
Listopad	32,94	23,90	25,60	31,32		87,99	85,52	-	-	
Prosinec	29,87	25,04	22,78	28,52		73,92	71,95	-	-	
Průměr	31,33	28,73	25,03	32,39	31,79	77,10	88,57	-	-	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: - ČSÚ údaje nesleduje

SPOTŘEBA OVOCE V ČR

Spotřeba ovoce v roce 2021 vzrostla na 90,6 kg/obyv./rok. Zvýšila se spotřeba ovoce mírného pásma, a to zejména spotřeba jablek, hroznů a hrušek. U jižního ovoce došlo k meziročnímu nárůstu o 0,9 kg, a to především díky vyšší spotřebě pomerančů a mandarinek.

Spotřeba ovoce v ČR v hodnotě čerstvého (kg/osoba/rok)

- tj. přepočít všech výrobků z ovoce na hodnotu ovoce čerstvého

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (odhad)
Ovoce celkem	76,8	78,1	82,4	84,0	82,0	86,1	86,5	87,8	90,6	88,5
z toho										
ovoce m.p.	45,6	47,0	48,9	49,0	46,9	49,7	49,0	49,3	51,2	50,0
jižní ovoce	31,2	31,2	33,5	35,0	35,1	36,4	37,5	38,5	39,4	38,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Do spotřeby ovoce se započítává ovoce určené na prodej spotřebitelům a na výrobní spotřebu. Výrobní spotřeba zahrnuje výrobu ovocných produktů tekutých, zahuštěných a tuhých, nezahrnuje se spotřeba ovoce používaného na průmyslovou výrobu alkoholických nápojů (vín, lihovin a destilátů).

Změna v metodice šetření nastala od roku 1992, proto nelze přesně srovnávat údaje o spotřebě jednotlivých druhů ovoce před uvedeným rokem a následnou časovou řadou, především vzhledem k tomu, že některé položky od roku 1992 již nelze sledovat (např. některé ovocné výrobky).

Spotřeba ovoce v ČR v hodnotě čerstvého podle jednotlivých druhů v kg/os./rok

Druh	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jablka	20,0	19,1	20,2	21,2	22,3	23,7	22,3	23,9	23,9	24,6	25,2
Hrušky	3,0	2,7	2,6	3,0	3,5	3,4	2,7	3,3	3,1	3,0	3,4
Švestky	4,6	4,3	5,2	5,3	6,0	5,7	5,0	6,0	5,1	6,0	5,9
Třešně	1,2	1,1	1,1	1,1	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	0,7	0,9
Višně	0,5	0,5	0,7	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Meruňky	1,6	1,7	2,1	1,3	1,0	1,1	1,6	1,9	2,5	1,5	1,7
Broskve	4,4	3,9	3,8	3,7	4,2	3,6	4,1	3,6	3,7	2,8	2,7
Rybíz	1,2	1,2	1,3	1,5	1,4	1,0	0,9	1,0	0,9	1,1	1,0
Angrešt	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3
Jahody zahradní	3,0	2,4	2,7	2,7	2,5	2,5	2,4	2,5	2,5	2,6	2,5
Vinné hrozny	4,1	3,5	3,3	3,2	3,2	3,6	3,6	3,6	3,4	3,3	3,9
Lesní plody	1,8	1,9	1,7	2,1	2,2	1,9	2,0	1,8	1,8	2,6	2,6
Ostatní ovoce m.p.	1,0	1,0	0,9	1,1	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,7
Citrony a grapefruity	4,4	4,1	4,2	4,1	4,5	4,2	4,2	4,3	4,6	5,0	4,3
Pomeranče, mandarinky	12,2	11,3	11,6	11,9	13,1	13,2	12,3	12,4	13,0	12,9	14,2
Banány	10,5	10,1	9,7	9,4	9,9	10,7	11,5	12,2	12,5	13,1	13,3
Ananas	1,9	1,7	1,5	1,6	1,4	1,5	1,8	1,9	1,6	1,5	1,7
Kiwi	0,8	0,8	0,6	0,5	0,7	0,9	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7
Ostatní jižní ovoce	5,8	5,7	5,7	5,7	6,0	6,9	7,1	7,5	7,4	7,4	7,7
Ořechy ve skořápce ¹⁾	3,5	3,2	3,0	3,4	3,2	3,6	3,6	3,9	3,8	4,0	4,6

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ údaj nevstupuje do součtu spotřeby ovoce; zahrnuje ořechy vlašské, arašídové, kokosové, para aj.

Na spotřebě jednotlivých druhů potravin, např. masa, ovoce, zeleniny, rýže, těstovin atd. se promítá změna stravovacích zvyklostí. Největší vliv na spotřebu potravin mají však ceny potravin, dané růstem cen energií, osiv, krmiv, hnojiv, přípravků na ošetřování zvířat i rostlin, vysokou marží obchodních řetězců a mírou koupěschopností obyvatelstva. Je třeba vzít v úvahu i zdravotní osvětu, dostupnost jednotlivých druhů potravin na trhu a masivní reklamu.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD S OVOCEM V ČR

DOVOZ

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2022 meziročně poklesl o 5,1 % na 578,9 tis. t, hodnota dovezeného zboží se však nepatrně zvýšila na 19,8 mld. Kč. V porovnání s předchozím rokem klesl dovoz jižního ovoce, a to zejména dovoz pomerančů, mandarinek, banánů, grapefruitů a citrónů. U ovoce mírného pásma došlo k poklesu dovozu u jablek, švestek a broskví, naproti tomu se meziročně zvýšily dovozy meruněk, nektarinek, jahod, malin a rybízu.

Dodávky ovoce ze zemí EU ve srovnání s předchozím rokem klesly o více jak 9 % na 312,9 tis. t a na celkovém objemu dovezeného čerstvého a sušeného ovoce do ČR se tak podílely 54 %. Nejvíce se do ČR dovážely tradičně banány, dále pak jablka, pomeranče, mandarinky, stolní hrozny a citróny. Mezi největší dodavatele patřily Španělsko (95,3 tis. t, tj. meziroční nárůst o 4 %), Itálie (51,6 tis. t, tj. meziročně o 16,7 % více) a Polsko (29,1 tis. t, což je meziroční pokles o 19,6 %), dále pak Řecko (27,6 tis. t) a Belgie (24,1 tis. t).

Dovoz ovoce ze třetích zemí v roce 2022 se meziročně zvýšil o 2,4 % na 263,7 tis. t. Dovážely se zejména banány, citrusové ovoce, ananas a stolní hrozny. Největšími dodavateli tohoto ovoce byly Kostarika, Ekvádor, Kolumbie, Kamerun, Jižní Afrika a Turecko.

Dovoz vybraných druhů ovoce do ČR (t)

Komodita	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Jablka	84 935	91 833	59 404	64 548	80 277	66 081	58 573	40 006
Hrušky	17 649	16 922	16 991	16 064	13 871	14 016	14 652	8 011
Třešně	274	774	574	255	288	674	652	568
Višně	65	61	53	2	48	35	51	200
Meruňky	6 123	12 633	7 744	10 850	6 041	6 172	8 230	6 726
Broskve	13 288	16 929	12 681	14 109	10 797	9 423	8 841	5 959
Nektarinky	18 927	23 164	14 901	16 737	9 860	9 596	11 443	9 572
Ploché broskve a nektarinky	-	-	-	-	-	-	-	2 235
Švestky, slívy	11 896	8 019	8 029	7 643	7 846	9 540	8 009	2 568
Rybíz, angrešt	113	54	114	54	68	88	110	108
Jahody	12 396	13 471	13 349	16 466	13 160	10 811	13 565	10 569
Maliny, ostružiny	641	1 080	1 044	1 343	1 345	1 692	1 737	1 217
Brusinky, borůvky	874	1 612	1 954	2 855	3 403	4 727	5 801	3 262
Citróny	37 276	37 791	40 558	37 071	40 915	37 205	36 536	23 242
Grapefruit	14 817	11 331	15 782	14 844	16 909	10 166	8 484	4 685
Mandarinky	60 631	51 514	53 244	51 821	49 629	51 706	46 025	19 669
Pomeranče	59 058	49 373	50 737	51 166	53 038	55 320	48 668	34 846
Ananas	11 425	14 205	15 683	11 776	11 817	12 581	10 328	5 027
Banány	197 040	198 530	196 629	186 397	183 686	182 669	172 719	115 352
Kiwi	12 650	6 113	7 745	9 876	7 420	8 246	8 133	6 908

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2023

VÝVOZ

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu se v roce 2022 meziročně zvýšil o 5,5 % na 132,3 tis. t o celkové hodnotě 3,9 mld. Kč především díky zvýšení vývozu jablek a též hrušek. Ovoce směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko (60,8 tis. t, což je meziroční pokles téměř o 12 %) a do Rakouska (44,7 tis. t, tj. meziroční nárůst o 91 %), dále pak do Polska (6,0 tis. t), Německa (6,0 tis. t) a Nizozemska (3,3 tis. t).

Vývoz ovoce do třetích zemí byl zanedbatelný a směřoval hlavně do Jižní Afriky, na Ukrajinu, do Turecka a Gruzie. Jednalo se zejména o reexport rozinek, lískových a kešu ořechů a sušeného ovoce.

Vývoz vybraných druhů ovoce z ČR (t)

Komodita	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Jablka	67 998	38 552	55 336	38 723	41 574	40 057	53 442	9 131
Hrušky	3 551	1 921	1 503	1 821	1 735	1 963	2 185	998
Třešně	731	583	1 076	546	133	214	178	196
Višně	2 530	1 728	3 415	2 703	2 852	2 923	2 540	1 986
Meruňky	298	708	502	458	268	407	307	972
Broskve	1 304	1 692	967	611	751	772	583	166
Nektarinky	1 408	1 408	933	766	526	636	496	273
Ploché broskve a nektarinky	-	-	-	-	-	-	-	164
Švestky, slívy	782	980	396	477	310	351	337	197
Rybíz, angrešt	1 129	768	997	293	311	360	502	310
Jahody	534	468	188	508	275	264	215	215
Borůvky, brusinky	80	94	27	82	76	201	222	110

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2023

Vývoj zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem v ČR

Rok	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	Export	Import	Export	Import
2004	159 507	575 498	1 574 451	10 010 249
2005	174 346	605 202	3 022 374	11 040 239
2006	176 582	538 967	2 356 987	9 848 538
2007	129 378	539 496	2 254 242	10 494 409
2008	140 749	540 469	2 169 556	10 830 292
2009	146 413	541 971	2 261 392	10 169 640
2010	167 214	621 162	2 259 598	10 179 471
2011	131 535	554 510	2 428 991	10 869 067
2012	201 465	540 045	2 975 048	11 371 737
2013	160 414	537 977	3 664 925	12 652 698
2014	160 291	552 087	3 597 884	13 199 054
2015	229 027	606 721	4 458 757	15 499 412
2016	187 136	649 988	4 171 878	16 480 799
2017	146 110	651 076	3 732 826	17 015 235
2018	156 698	615 882	3 231 350	16 363 783
2019	132 042	611 713	3 229 136	16 517 423
2020	129 938	614 461	3 553 173	18 916 577
2021	125 363	610 291	3 859 939	19 838 599
2022	132 334	578 933	3 945 630	19 838 599
2023*	58 956	373 129	2 292 185	13 133 313

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2023

Bilance zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem v roce 2022

Název	Údaje v tunách			Údaje v tis. Kč		
	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
Ovoce mírného pásma (bez hroznů) čerstvé	61 054	131 880	-70 826	487 845	4 400 110	-3 912 265
Hrozny stolní čerstvé	3 464	43 199	-39 735	81 676	2 059 006	-1 977 330
Ovoce tropické a subtropické čerstvé i sušené	58 312	354 614	-296 302	1 556 038	8 459 228	-6 903 190
Ovoce ostatní čerstvé	670	2 984	-2 314	61 612	191 968	-130 356
Ovoce skořápkové	7 476	25 006	-17 530	1 511 815	3 452 574	1 940 759
Ovoce sušené (včetně hroznů) a slupek	1 332	17 727	-16 395	245 251	1 196 127	-950 876
Ovoce celkem	132 308	575 410	-443 102	3 944 237	19 759 013	-15 814 776

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zpracovaného ovoce do ČR zaznamenal v roce 2022 meziroční pokles téměř o 4 % na objem 181,3 tis. t především z důvodu snížení dovozu ovoce a ořechů konzervovaného cukrem nebo alkoholem. Naproti tomu se zvýšil dovoz džemů, zavařenin a protlaků. Nejvýznamnějšími dodavateli těchto komodit bylo Polsko, Německo, Rakousko, Španělsko, Maďarsko, Řecko, Ukrajina a Slovensko.

V roce 2022 **vývoz zpracovaného ovoce** se rovněž snížil, a to o více než 6 % na celkových 56,8 tis. t. Největší položky vývozu představovaly ovocné šťávy, konzervované ovoce a ořechy cukrem nebo alkoholem a džemy a zavařeniny. Vývozy směřovaly zejména na Slovensko a do Německa, dále také do Polska, Rakouska a Maďarska.

Bilance zahraničního obchodu s ovocem zmrazeným, vařeným, prozatímně konzervovaným a konzervovaným též s cukrem nebo alkoholem v roce 2022

Název	Údaje v tunách			Údaje v tis. Kč		
	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
Ovoce neslazené, zmrazené i vařené	8 458	23 922	-15 464	619 201	1 363 624	-744 423
Ovoce slazené, zmrazené i vařené	34	2 570	-2 536	3 967	211 624	-207 657
Ovoce prozatímně konzervované	42	287	-245	4 940	15 578	-10 638
Ovoce, ořechy, ov. kůry ap. konzervované cukrem	214	974	-760	28 602	49 016	-20 414
Džemy, zavařeniny, protlaky, též s cukrem	11 234	20 178	-8 944	649 673	981 317	-331 644
Ovoce, ořechy konzerv. cukrem nebo alkoholem	16 314	40 197	-23 883	1 075 627	2 593 313	-1 517 686
Ovocné a zeleninové šťávy bez alkoholu, též s cukrem	20 524	93 182	-72 658	567 825	2 153 680	-1 585 855
Celkem	56 820	181 310	-124 490	2 949 835	7 368 152	-4 418 317

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Bilance zahraničního obchodu ČR s ovocem

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvým a sušeným ovocem je stále vysoce pasivní a od roku 1996 se udržovala s malými ročními výkyvy na přibližně stejné úrovni. V posledních letech má však záporné saldo mírně klesající trend díky nižšímu množství dovezeného ovoce.

Bilance zahraničního obchodu ČR se zpracovanými výrobky z ovoce vykazuje rovněž záporné hodnoty. V porovnání s rokem 2021 se záporné saldo v roce 2022 z hlediska finančního zvýšilo o více než 3 % z důvodu vysokých cen vstupů, energií apod.

Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Tuny	-504 966	-459 184	-479 670	-484 523	-484 928	-446 599	-314 173
Tisíc Kč	-13 282 409	-13 132 433	-13 288 287	-15 363 403	-15 978 660	-15 892 969	-10 841 128

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–30. 8. 2023

Saldo zahraničního obchodu ČR zpracovaným ovocem

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tuny	-94 784	-91 157	-115 571	-112 430	-119 822	-127 385	-124 490
Tisíc Kč	-3 129 831	-3 196 838	-3 607 546	-3 744 523	-4 008 796	-4 279 172	-4 418 317

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Podrobnější přehled o exportu i importu ovoce čerstvého i zpracovaného je uveden v tabulkové příloze č. 1. Přehled o nejvýznamnějších zemích zahraničního obchodu ČR s ovocem je uveden v příloze č. 2.

Zahraniční obchod ČR s jablky

V marketingovém roce 2022/2023 bylo do ČR dovezeno 54,4 tis. t konzumních jablek, což představuje meziroční pokles o více jak 17 %. Nejvýznamnějším dodavatelem konzumních jablek bylo v této sezóně opět Polsko, jehož dovoz do ČR meziročně klesl o 21 % na 24,1 tis. t, a Itálie (9,2 tis. t, tj. což je pokles o 26 %), dále pak Slovensko (7,9 tis. t, tj. o 12 % méně). Dovoz moštových jablek byl zanedbatelný.

V marketingovém roce 2022/2023 vývoz moštových jablek vzrostl oproti předchozí sezóně téměř o 44 % na 48,2 tis. t. Jablka směřovala většinou do Rakouska (45,4 tis. t), dále též do Německa (2,3 tis. t). U vývozu konzumních jablek došlo k poklesu o téměř 29 % na 5,9 tis. t, které směřovaly převážně na Slovensko (4,4 tis. t).

Přehled o zahraničním obchodu ČR s konzumními a moštovými jablky (t)

Kalendářní rok				Marketingový rok (tj. od 1. 7. – 30. 6. následujícího roku)			
		Konzumní jablka	Moštová jablka			Konzumní jablka	Moštová jablka
2019	DOVOZ	63 696	795	2019/2020	DOVOZ	85 088	827
	VÝVOZ	9 570	29 152		VÝVOZ	9 807	25 434
2020	DOVOZ	80 103	237	2020/2021	DOVOZ	64 703	48
	VÝVOZ	9 188	33 703		VÝVOZ	8 439	35 360
2021	DOVOZ	65 202	944	2021/2022	DOVOZ	65 766	1 116
	VÝVOZ	8 787	31 920		VÝVOZ	8 203	33 546
2022	DOVOZ	57 562	1 011	2022/2023	DOVOZ	54 441	245
	VÝVOZ	4 652	48 790		VÝVOZ	5 854	48 179

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

V rámci třetích zemí byla konzumní jablka do ČR dovážena z Chile a Jižní Afriky, menší objemy z Turecka a Nového Zélandu.

PŘEHLED O UŽITÍ OVOCE MÍRNÉHO PÁSMA V ČR

Bilance produkce a užití jablek v ČR v tis. t

Ukazatel	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Domácí produkce	174,0	253,4	192,1	209,9	207,4	223,5
z toho: produkční sady	101,8	144,9	102,8	117,8	110,0	138,2
Dovoz	76,6	50,5	85,9	64,7	66,9	54,7
Celková nabídka	250,6	303,9	278,0	274,6	274,3	278,2
Prodej do obchodní sítě včetně samozásobení	164,8	167,4	187,8	173,0	177,2	163,7
Nerealizovaná produkce	18,0	44,0	35,0	24,8	23,4	30,5
Nákup ke zpracování	30,0	36,0	20,0	33,0	32,0	30,0
Vývoz	37,8	56,5	35,2	43,8	41,7	54,0
Celková poptávka	250,6	303,9	278,0	274,6	274,3	278,2

Pramen: ČSÚ, MZe, OU ČR

Bilance produkce a užití meruněk v ČR v t

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Domácí produkce	9 196	10 618	4 430	6 973	6 536	4 400
z toho: produkční sady	1 926	2 109	471	1 856	1 704	449
Dovoz	7 744	10 850	6 041	6 172	8 230	6 700
Celková nabídka	16 940	21 468	10 471	13 145	14 766	11 100
Přímá spotřeba včetně ztrát	15 288	19 750	9 923	12 038	13 909	10 300
Nákup ke zpracování	1 150	1 260	280	700	550	350
Vývoz	502	458	268	407	307	450
Celková poptávka	16 940	21 468	10 471	13 145	14 766	11 100

Pramen: ČSÚ, MZe, OU ČR

Poznámka: * odhady

Bilance produkce a užití broskví (včetně nektarinek) v ČR v t

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Domácí produkce	8 073	5 509	5 148	5 731	5 624	4 900
z toho: produkční sady	959	448	433	366	336	290
Dovoz	27 582	30 846	20 657	19 020	20 284	19 000
Celková nabídka	35 655	36 355	25 805	24 751	25 908	23 900
Přímá spotřeba včetně ztrát	33 435	34 748	24 329	23 082	24 589	23 250
Nákup ke zpracování	320	230	200	260	240	200
Vývoz	1 900	1 377	1 276	1 409	1 079	450
Celková poptávka	35 655	36 355	25 805	24 751	25 908	23 900

Pramen: ČSÚ, MZe, OU ČR

Poznámka: * odhady

PŘÍLOHY

Příloha č. I – Zahraniční obchod ČR s čerstvým a zpracovaným ovocem

Ovoce mírného pásma, čerstvé – rok 2022

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Jablka stolní (konzumní)	4 562	57 562	67 128	825 439
Jablka mošťová (průmyslová)	48 790	1 011	182 963	8 624
Hrušky stolní (konzumní)	2 054	14 278	41 235	293 720
Hrušky mošťové (průmyslové)	131	375	473	9 692
Kdoule	-	20	14	721
OVOCE JÁDROVÉ	55 628	73 245	291 603	1 138 424
Třešně	178	652	3 822	54 064
Višně	2 540	51	45 476	920
Meruňky	307	8 230	13 969	323 841
Broskve	583	8 841	24 671	296 535
Nektarinky	496	11 443	20 557	390 859
Švestky, slívy	337	8 009	7 866	125 880
Trnky	-	27	-	1 635
OVOCE PECKOVÉ	4 441	37 252	116 361	1 193 733
Jahody	215	13 565	20 495	913 807
Maliny	32	1 737	8 918	320 135
Moruše, ostružiny, ap.	14	170	5 402	25 173
Rybíz černý	173	20	6 928	5 459
Rybíz červený	329	43	5 007	12 241
Rybíz bílý, angrešt	0,2	48	33	803
Brusinky	53	310	4 768	36 736
Borůvky	169	5 471	28 330	749 355
Ostatní druhy Vaccinium	-	20	-	4 246
OVOCE BOBULOVÉ	985	21 383	79 881	2 067 953
CELKEM (bez hroznů)	61 054	131 880	487 845	4 400 110
Hrozný stolní	3 464	43 199	81 676	2 059 006
CELKEM (včetně hroznů)	64 518	175 079	569 521	6 459 116

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce tropické a subtropické, čerstvé i sušené – rok 2022

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Banány a plentejny, čerstvé	42 216	172 618	963 390	3 279 589
Banány a plantejny, sušené	19	101	5 310	22 224
Datle, čerstvé i sušené	308	1 736	19 673	79 522
Fíky, čerstvé i sušené	323	1 006	22 426	80 685
Ananas čerstvý i sušený	484	10 328	16 609	236 773
Avokádo, čerstvé i sušené	943	8 668	83 305	566 500
Kvajava, mango, mangostany, čerstvé i sušené	329	5 932	36 811	308 269
Pomeranče, čerstvé i sušené	2 277	48 668	47 702	855 711
Klementinky, monreales, satsumas, mandarinky, wilkingy, tangerinky a ost. citrusové hybridy, čerstvé i sušené	2 701	46 025	69 130	1 124 469
Citrony a limety, čerstvé i sušené	5 464	36 536	152 923	1 082 057
Grapefruity, čerstvé i sušené	1 874	8 484	45 866	198 462
Ostatní citrusové ovoce	39	2 609	1 950	89 340
Duriany	14	42	10 226	6 618
Papaje čerstvé	42	272	10 026	31 678
Kiwi čerstvé	633	8 133	29 143	248 124
Tomely	502	2 297	23 197	93 672
Tamarindy, liči, jackfruity, sapoty, karambola, apod., čerstvé	143	1 159	18 350	155 534
CELKEM, čerstvé i sušené	58 312	354 614	1 556 038	8 459 228
Ostatní ovoce m.p., tropické a subtropické	670	2 984	61 612	191 968

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce skořápkové – rok 2022

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
OVOCE SKOŘÁPKOVÉ CELKEM	7 476	25 006	1 511 815	3 452 574
Z toho:				
Ořechy kokosové	432	3 123	31 273	180 974
Mandle, loupané i neloupané	393	4 116	61 515	543 767
Oříšky lískové, loupané i neloupané	1 249	1 864	184 009	252 358
Ořechy vlašské, loupané i neloupané	2 620	3 751	354 708	516 220
Arašídý, loupané i neloupané	3 104	8 729	377 263	710 367
Kaštany jedlé, čerstvé i sušené	51	243	6 225	24 483
Pistácie, čerstvé i sušené	359	1 630	68 132	355 024

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce sušené – rok 2022

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
OVOCE SUŠENÉ CELKEM		1 332	17 727	245 251	1 196 127
Z toho:	Jablka sušená	38	6 601	7 712	86 651
	Meruňky sušené	88	738	14 111	94 591
	Švestky sušené	154	1 102	23 721	117 112
	Směsi ořechů	167	3 163	48 280	273 447
	Směsi sušeného ovoce ostatního	41	125	13 773	25 142
	Slupky citrusových plodů, melounů, čerstvé, zmrazené, prozatímně konzervované, sušené	30	80	2 131	8 426
	Hrozny sušené	488	4 635	28 360	212 647

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce zmrazené a vařené i prozatímně konzervované, nevhodné k požívání – rok 2022

(skupina cel. sazebníku 0811)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
OVOCE NESLAZENÉ, ZMRAZENÉ I VAŘENÉ					
Jahody		1 090	6 473	47 887	224 752
Maliny		1 958	3 882	217 093	397 314
Rybíz černý		122	323	6 607	16 684
Rybíz červený		58	238	1 966	4 892
Rybíz bílý, angrešt		1	54	79	5 256
Višně		141	1 048	5 607	38 324
Třešně		3	134	286	6 701
Ostružiny, moruše apod.		547	920	44 303	65 932
Borůvky		2 829	5 240	227 802	382 252
Ovoce ostatní, ořechy		1 709	5 609	67 570	221 518
CELKEM		8 458	23 922	619 201	1 363 624
OVOCE SLAZENÉ, ZMRAZENÉ I VAŘENÉ					
Jahody		4	1 144	103	92 140
Maliny, ostružiny, rybíz		12	136	1 193	13 054
Ovoce ostatní		18	1 290	2 671	106 431
CELKEM		34	2 570	3 967	211 624
OVOCE PROZATÍMNĚ KONZERVOVANÉ (skupina cel. sazebníku 0812)					
Třešně a višně		2	11	129	823
Meruňky		1	3	21	305
Ovoce ostatní		39	273	4 790	14 450
CELKEM		42	287	4 940	15 578

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce, ořechy, ovocné kůry a slupky konzervované cukrem (máčením, glazováním nebo kandováním) – rok 2022
(skupina cel. sazebníku 2006)

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Třešně	1	38	238	4 275
Tropické ořechy a ovoce, obsah cukru nad 13 %	132	673	14 875	17 997
Ostatní	80	241	13 348	24 351
Tropické ořechy a ovoce, obsah cukru do 13 %	0,5	11	98	908
Ostatní	0,1	11	44	1 485
CELKEM	214	974	28 602	49 016

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Džemy, zavařeniny, ovocné a ořechové protlaky ap., též s cukrem – rok 2022
(skupina cel. sazebníku 2007)

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
	export	import	export	import	
CELKEM	11 234	20 178	649 673	981 317	
Z toho:	přípravky homogenizované-džemy apod. ovocné, ořechové, cukr nad 13% (dětské přesnídávky)	2 204	816	134 422	61 471
	přípravky homogenizované-džemy apod. ostatní, cukr do 13%, ne:tropické ovoce	1 392	2 898	124 282	161 812
	zavařeniny apod. z citrusového ovoce	33	150	2 071	10 678
	zavařeniny, marmelády apod., cukr nad 30 %				
	– z jahod	783	1 411	36 009	82 421
	– z malin	284	168	23 976	15 046
	– z třešní a višní	81	236	4 201	12 451
	– protlaky (pyré) a pasta ze švestek	6	1 410	480	44 026
	– ostatní džemy, cukr nad 30 %	4 034	4 869	205 121	274 230

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce, ořechy konzervované, též s cukrem nebo alkoholem – rok 2022

(skupina cel. sazebníku 2008)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
		export	import	export	import	
CELKEM		16 314	40 197	1 075 627	2 593 313	
Z toho:	ořechy konzerv. i slazené	4 913	14 255	518 848	1 429 186	
	citrusové plody	180	5 434	13 964	209 868	
	ananas	684	4 637	30 128	172 503	
	meruňky	637	1 981	17 922	74 401	
	broskve	691	5 092	23 951	199 394	
	třešně, višně	266	715	12 068	38 652	
	hrušky	116	832	4 392	27 601	
	jahody	1 567	4 563	61 125	160 544	
	Z toho: kompoty	– meruňkové	150	359	5 584	15 012
		– broskvové	144	653	5 316	22 022
– třešňové, višňové		39	255	1 676	13 659	
– jahodové		263	2 027	10 667	70 297	
– švestkové		192	492	5 954	9 985	
– ostatní (angreštové....)		292	888	24 603	51 021	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovocné a zeleninové šťávy bez alkoholu, též s cukrem – rok 2022

(skupina cel. sazebníku 2009)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
Celkem		20 524	93 182	567 825	2 153 680
Z toho:	pomerančová šťáva	4 202	39 327	118 048	768 322
	z toho: pomerančový džus	1 930	5 676	73 244	172 902
	grapefruitová šťáva	145	906	3 908	29 177
	šťáva z ost. citrusového ovoce	329	4 247	19 331	125 511
	z toho: citrónová šťáva	27	353	1 579	8 490
	ananasová šťáva	78	967	2 093	29 780
	hroznová šťáva	699	2 203	30 094	71 361
	třešňová a višňová šťáva	1	124	223	8 497
	jablečná šťáva	4 231	22 040	112 346	374 791
	z toho: bez cukru	3 772	18 970	95 959	243 172
	koncentrát	202	2 225	6 693	106 518
	šťáva z černého rybízu	568	1 813	29 842	91 522
	brusinková šťáva	28	116	2 682	11 901
	z toho: bez cukru	17	94	1 403	8 882
	směsi šťáv:				
	– jablečná a hrušková	5 961	3 522	141 202	131 019
	– z citrusových plodů a ananasu	17	399	500	11 060
	– z tropického ovoce	12	483	1 699	26 227

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Příloha č. 2 – Nejvýznamnější země zahraničního obchodu ČR s ovocem

Země s největším objemem dovozu čerstvého ovoce do ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2020	Země	Dovoz v tunách 2021	Země	Dovoz v tunách 2022	Země
Jablka konzumní	24 885*	Polsko	30 529*	Polsko	24 072*	Polsko
	16 851*	Itálie	12 470*	Itálie	9 247*	Itálie
	7 867*	Slovensko	9 000*	Slovensko	7 917*	Slovensko
Jablka moštová	25*	Slovensko	676*	Polsko	208*	Slovensko
Hrušky stolní	5 526	Nizozemsko	5 858	Nizozemsko	7 803	Nizozemsko
	3 815	Belgie	3 826	Belgie	2 238	Belgie
Třešně	87	Řecko	343	Německo	409	Španělsko
	69	Německo	118	Itálie	86	Řecko
Višně	19	Polsko	21	Polsko	36	Maďarsko
Meruňky	2 538	Španělsko	1 772	Itálie	3 232	Itálie
	1 490	Řecko	1 682	Španělsko	1 935	Řecko
	755	Německo	1 387	Řecko	1 622	Španělsko
Broskve, nektarinky	6 242	Španělsko	8 151	Španělsko	8 207	Itálie
	4 751	Řecko	6 484	Itálie	5 885	Španělsko
	4 650	Německo	3 383	Německo	5 029	Řecko
Švestky	2 047	Srbsko	2 587	Moldavská republika	1 791	Srbsko
	1 762	Bývalá jug. republika Makedonie	2 012	Srbsko	1 767	Polsko
Jahody	8 128	Španělsko	6 546	Španělsko	9 494	Španělsko
	3 255	Německo	2 004	Německo	1 234	Nizozemsko
	508	Nizozemsko	677	Nizozemsko	958	Řecko
Maliny	473	Německo	945	Španělsko	1 043	Španělsko
Rybíz černý	0,14	Polsko	0,07	Německo	16	Nizozemsko
Rybíz červený	14	Nizozemsko	13	Nizozemsko	18	Nizozemsko
Hrozny stolní	16 407	Itálie	16 714	Itálie	18 625	Itálie
	6 760	Německo	8 055	Německo	5 769	Jižní Afrika
	3 275	Indie	4 222	Indie	5 654	Indie

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * - u jablek se jedná o marketingový rok 2020/2021, 2021/2022 a 2022/2023

Země s největším objemem dovozu čerstvého tropického ovoce do ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2020	Země	Dovoz v tunách 2021	Země	Dovoz v tunách 2022	Země
Banány	38 999	Kostarika	36 139	Kostarika	34 094	Ekvádor
	35 537	Kolumbie	30 934	Kamerun	32 864	Kolumbie
	28 746	Kamerun	29 456	Kolumbie	31 826	Kostarika
Ananas	5 367	Kostarika	6 037	Kostarika	5 121	Kostarika
	3 345	Německo	2 818	Německo	1 522	Belgie
Pomeranče	23 588	Španělsko	20 986	Španělsko	24 868	Španělsko
	9 858	Německo	12 215	Řecko	10 618	Řecko
	9 632	Řecko	7 288	Německo	5 210	Egypt
Mandarinky	19 094	Španělsko	26 705	Španělsko	26 405	Španělsko
	6 428	Turecko	3 761	Německo	4 188	Chorvatsko
	6 336	Německo	3 475	Chorvatsko	3 543	Turecko
Citrony	16 932	Španělsko	17 681	Španělsko	19 082	Španělsko
	6 109	Turecko	4 768	Německo	4 765	Turecko
	5 695	Německo	4 049	Turecko	3 694	Jižní Afrika
Grapefruity	7 262	Čína	3 526	Čína	2 393	Čína
	4 368	Turecko	2 472	Turecko	1 860	Turecko
Kiwi	3 175	Řecko	3 540	Řecko	4 225	Řecko
	2 230	Itálie	2 588	Itálie	2 530	Itálie
	827	Německo	882	Německo	500	Chile

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Hlavní směry vývozu čerstvého ovoce mírného pásma z ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2020	Země	Dovoz v tunách 2021	Země	Dovoz v tunách 2022	Země
Jablka konzumní	5 841*	Slovensko	6 165*	Slovensko	4 401*	Slovensko
	2 175*	Itálie	1 850*	Itálie	1 294*	Itálie
Jablka moštová	18 411*	Rakousko	23 652*	Rakousko	45 398*	Rakousko
	16 518*	Německo	7 511*	Německo	2 258*	Německo
Hrušky stolní	1 010	Slovensko	1 249	Slovensko	1 422	Slovensko
	415	Rakousko	257	Bulharsko	528	Bulharsko
Třešně	55	Slovensko	133	Itálie	78	Německo
	37	Polsko	58	Slovensko	77	Itálie
Višně	1 854	Německo	1 763	Německo	951	Nizozemsko
	610	Nizozemsko	729	Nizozemsko	920	Německo
Meruňky	231	Slovensko	366	Slovensko	247	Slovensko
	33	Maďarsko	27	Německo	26	Nizozemsko
Broskve, nektarinky	1 042	Slovensko	1 325	Slovensko	841	Slovensko
	140	Maďarsko	33	Bulharsko	78	Litva
Švestky	213	Slovensko	291	Slovensko	265	Slovensko
	60	Polsko	38	Rakousko	25	Srbsko
Jahody	130	Slovensko	181	Slovensko	122	Slovensko
	70	Rakousko	48	Maďarsko	68	Španělsko
	45	Maďarsko	27	Německo	22	Německo
Rybíz černý	95	Slovensko	98	Německo	148	Německo
	25	Itálie	39	Slovensko	25	Itálie
Rybíz červený	85	Polsko	195	Rakousko	145	Rakousko
	74	Německo	4	Slovensko	100	Itálie

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * - u jablek se jedná o marketingový rok 2020/2021, 2021/2022 a 2022/2023

Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR (mil. Kč)

OVOČNÝ DRUH	Produkční sady					Neintenzivní sady					Produkce celkem				
	2019	2020	2021	2022	2022/21 v %	2019	2020	2021	2022	2022/21 v %	2019	2020	2021	2022	2022/21 v %
Jablka	923,5	1 233,3	1 214,4	1 095,2	-9,8	243,0	275,0	263,6	225,3	-14,5	1 166,5	1 508,3	1 478,0	1 320,5	-10,7
Hrušky	60,3	59,8	95,9	90,8	-5,3	20,3	25,3	22,1	20,1	-9,0	80,6	85,1	118,0	110,9	-6,0
Třešně	73,8	31,5	46,2	43,8	-5,2	44,8	44,0	40,0	44,0	+10,0	118,6	75,5	86,2	87,8	+1,8
Višně	91,8	48,5	43,7	62,2	+42,3	8,0	5,0	6,0	6,0	0	99,8	53,5	49,7	68,2	+37,2
Meruňky	48,1	11,4	43,0	54,4	+26,5	108,0	60,0	96,0	88,0	-8,3	156,1	71,4	139,0	142,4	+2,4
Broskve	9,0	8,1	7,5	8,4	+11,3	32,0	38,0	52,8	54,0	+2,3	41,0	46,1	60,3	62,4	+3,5
Slivoně	79,0	84,7	71,4	111,8	+56,6	140,5	136,0	145,0	175,0	+20,7	219,5	220,7	216,4	286,8	+32,5
Angrešt	0	0	0	0	0	12,0	18,0	22,5	24,0	+6,7	12,0	18,0	22,5	24,0	+6,7
Rybíz červený	13,6	5,2	2,9	3,6	+24,1	31,8	40,2	24,6	32,3	+31,3	45,4	45,4	27,5	35,9	+30,5
Rybíz černý	1,7	4,2	7,2	10,5	+45,8	6,5	14,2	32,8	49,6	+51,2	8,2	18,4	40,0	60,1	+50,3
Maliny	13,1	7,5	10,4	10,4	0	24,0	35,0	35,0	35,0	0	37,1	42,5	45,4	45,4	0
Jahody	107,0	101,8	88,8	105,8	+19,1	77,5	120,0	105,0	105,0	0	184,5	221,8	193,8	210,8	+8,8
Ořešák vlašský	0	0	0	0	0	81,3	74,2	129,3	136,0	+5,2	81,3	74,2	129,3	136,0	+5,2
CELKEM	1 420,9	1 596,0	1 631,4	1 596,8	-2,1	829,7	884,9	974,7	994,3	+2,0	2 250,6	2 480,9	2 606,1	2 591,1	-0,6

Pramen: OU ČR na základě vlastního šetření sklizně ovoce

Příloha č. 4 – Struktura celkových sklizní ovoce v produkčních plodných a extenzivních sadech v ČR

Poznámka: Ocenění ovoce ke zpracování a k samozásobení bylo stanoveno na základě cen výkupu ovoce a odhadem s přihlédnutím k cenám zemědělských výrobců, spotřebitelským cenám a také k horší kvalitě ovoce z těchto výsad, alejí a zahrad.

Do samozásobení patří ovoce spotřebované jak v čerstvém stavu, tak zpracované pěstitelům i drobný prodej ovoce (u silnic apod.) jako přebytek ze zahrad.

Struktura celkové sklizně ovoce v produkčních plodných sadech v ČR v roce 2022 (t)

Jablka	Produkce		138 150
	z toho	konzumní	75 000
		pro zpracování	54 000
		neuplatněno	9 150
Višně	Produkce		4 517
	z toho	pro zpracování	4 517
		neuplatněno	0
Meruňky	Produkce		1 704
	z toho	konzumní	1 600
		pro zpracování	104
Slivoně	Produkce		10 343
	z toho	konzumní	4 000
		pro zpracování	6 343
Rybíz červený	Produkce		663
	z toho	konzumní	50
		pro zpracování	200
		neuplatněno	413
Maliny	Produkce		116
	z toho	konzumní	116
		pro zpracování	0
Hrušky	Produkce		7 404
	z toho	konzumní	5 600
		pro zpracování	1 804
Třešně	Produkce		1 484
	z toho	konzumní	950
		pro zpracování	150
		neuplatněno	384
Broskve	Produkce		336
	z toho	konzumní	336
		pro zpracování	0
Angrešt	Produkce		1
	z toho	konzumní	1
Rybíz černý	Produkce		310
	z toho	pro zpracování	310
Jahody	Produkce		1 827
	z toho	konzumní	1 500
		pro zpracování	20
		neuplatněno	307

Pramen: OU ČR dle vlastního šetření

Struktura celkové sklizně ovoce v extenzivních sadech v ČR v roce 2022 (t)

Jablka	Produkce		97 356
	z toho	pro zpracování	28 000
		samozásobení	48 000
		neuplatněno	21 356
Višně	Produkce		2 774
	z toho	pro zpracování	0
		samozásobení	1 000
		neuplatněno	1 774
Meruňky	Produkce		5 117
	z toho:	pro zpracování	0
		samozásobení	4 000
		neuplatněno	1 117
Slivoně	Produkce		30 021
	z toho	pro zpracování	2 000
		samozásobení	18 000
		neuplatněno	10 021
Rybíz červený	Produkce		5 981
	z toho	pro zpracování	20
		samozásobení	3 000
		neuplatněno	2 961
Maliny	Produkce		935
	z toho	samozásobení	700
		neuplatněno	235
Ořešák vlašský	Produkce		7 184
	z toho	samozásobení	7 184
		neuplatněno	0
Hrušky	Produkce		13 169
	z toho	pro zpracování	100
		samozásobení	5 500
		neuplatněno	7 569
Třešně	Produkce		6 926
	z toho	pro zpracování – lisovny	0
		samozásobení	2 000
		neuplatněno	4 926
Broskve	Produkce		5 365
	z toho	samozásobení	4 400
		neuplatněno	965
Angrešt	Produkce		2 763
	z toho	pro zpracování	0
		samozásobení	1 500
		neuplatněno	1 263
Rybíz černý	Produkce		3 062
	z toho	pro zpracování	20
		samozásobení	1 500
		neuplatněno	1 542
Jahody	Produkce		4 043
	z toho	samozásobení	3 500
		neuplatněno	543

Pramen: OUČR dle vlastního šetření

**Příloha č. 5 – Přehled uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny
stav ke dni 31. 8. 2023**

Organizace producentů	Sídlo	Rok uznání	Registrované druhy
CZ FRUIT, odbytové družstvo	Praha 6	2005	Ovoce
EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů	Holovousy	2007	Ovoce
Jihomoravská zelenina, družstvo	Velké Bílovice	2005	Zelenina, ovoce, zpracované ovoce a zelenina
Odbytové družstvo LITAZEL	Bohušovice nad Ohří	2005	Zelenina
Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny	Synkov-Slemeno	2009	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo Polabí	Přerov nad Labem	2010	Zelenina, meloun
Družstvo OZC Jizera	Předměřice nad Jizerou	2011	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo ovoce Český ráj	Praha 9	2012	Ovoce
Odbytové družstvo Berry	Dobré Pole	2012	Jahody, maliny, ostružiny, borůvky, česnek
M.O.Z. družstvo pěstitelů	Sedlnice	2012	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
Bohemia Apple, družstvo	Tuchoraz	2013	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
NATURE FRUIT, družstvo	Choustníkovo Hradiště	2013	Jablka
G´s Pěstitel, odbytové družstvo	Stratov	2013	Zelenina, vodní meloun
Piletice, odbytové družstvo	Hradec Králové	2016	Kořenová zelenina, celer, cibule, pór, jahody
ZP Otice, odbyt s.r.o.	Otice	2017	Zelenina, zpracovaná zelenina
Čerstvě utrženo, družstvo	Brno – Veverí	2016	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
Dobré družstvo	Zlín – Prštné	2019	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
Nadnárodní organizace producentů			
Družstvo BRAMKO CZ	Semice	2013	Zelenina a ovoce

Pramen: SZIF

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-744-3

Praha 2023